

Raport o stanie Gminy Tuchów za 2020 r.

Tuchów, 2021 roku

Spis treści	
I. Wstęp	4
II. Informacje ogólne	5
Dostępność komunikacyjna	5
Demografia	5
Rynek pracy	7
III. Informacje finansowe	8
A. Stan finansów Gminy Tuchów	8
B. Realizacja dochodów	9
C. Realizacja wydatków	9
D. Przedsięwzięcia inwestycyjne	11
E. Pozostałe przedsięwzięcia	12
F. Zadłużenie Gminy	13
IV. Mienie komunalne i ochrona środowiska	14
IV.1. Informacja o stanie mienia komunalnego	14
Grunty	15
Budynki i lokale	15
Budowle (obiekty inżynierii lądowej i wodnej - drogi, sieci wodociągowe i kanalizacyjne, mosty, oświetlenie uliczne)	15
Urządzenia techniczne	16
Środki transportu	16
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	16
IV.2. Infrastruktura komunalna	17
A. Sieć komunikacji drogowej	17
B. Dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków	18
C. Gospodarowanie odpadami	20
D. Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym	22
E. Ochrona Środowiska	23
V. Ład przestrzenny	24
VI. Oświata i edukacja	25
VII. Polityka społeczna	31
VIII. Kultura, sport, rekreacja i turystyka	33
Kultura	33
Dom Kultury w Tuchowie	33
Biblioteka Publiczna	36
Sport, rekreacja i turystyka	39
Sport i rekreacja	39
Turystyka	40
IX. Rozwój gospodarczy	43
X. Administracja i zasoby ludzkie	45
XI. Pozyskane fundusze zewnętrzne na realizację przedsięwzięć	48
XII. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii	49
A. Strategia Rozwoju Gminy Tuchów na lata 2012-2020	49
B. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	54
C. Zasoby materialne gminy	55
C.1. Gminny program rewitalizacji	55
C.2. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy	56

D. Program opieki nad zabytkami	57
E. Infrastruktura komunalna	57
E.1. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych	57
F. Środowisko	61
F.1. Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego (POP)	61
F.2. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)	61
F.3. Gminny Program Niskoemisyjny	65
F.4. Program ochrony środowiska	66
F.5. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi	70
G. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych	70
G.1. Gminny program wspierania rodziny	70
G.2. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie	72
G.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.	74
H. Program Współpracy Gminy Tuchów z organizacjami pozarządowymi	75
H. Program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci o młodzieży z terenu gminy Tuchów	78
XIII. Realizacja uchwał rady Gminy	80
A. Omówienie ogólne	80
B. Zestawienie szczegółowe i stan realizacji uchwał na dzień 31.12.2020 r.	80
XIV. Współpraca Gminy z podmiotami zewnętrznymi	89
A. Gmina w stowarzyszeniach	89
B. Udziały Gminy w spółkach prawa handlowego	90
C. Współpraca międzynarodowa	91
D. Współpraca z innymi jednostkami samorządowymi i wojewodą	92
XV. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	92
XVI. Podsumowanie	94

I. Wstęp.

Podstawą prawną do sporządzenia Raportu o stanie Gminy Tuchów za rok 2020 (dalej, jako „Raport”) jest art. 28 aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (dalej, jako „Ustawa”), który stanowi: „*Burmistrz, co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego*”. Raport został podzielony na rozdziały wg najważniejszych obszarów tematycznych (patrz spis treści), w których ujęto stan Gminy Tuchów na koniec 2020 r. wraz z krótką analizą dokonań w każdym z obszarów oraz prezentacją czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na funkcjonowanie Gminy Tuchów.

Raport został opracowany na podstawie danych ze sprawozdań, ewaluacji, raportów przygotowywanych corocznie przez pracowników Urzędu Miejskiego w Tuchowie, jednostki organizacyjne Gminy Tuchów, instytucje zewnętrzne takie jak GUS, Powiatowy Urząd Pracy i in. Informacje dotyczące realizowanych zadań Gminy, w tym jej finansów, zawarte w niniejszym Raporcie, zostały zaczerpnięte ze *Sprawozdania Burmistrza Tuchowa z wykonania budżetu gminy Tuchów za 2020 r. z dnia 22 marca 2021 r.* oraz za lata poprzednie.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 4a Ustawy rada gminy rozpatruje raport o stanie gminy oraz podejmuje uchwałę w sprawie udzielenia lub nieudzielenia wotum zaufania burmistrzowi z tego tytułu. Rada gminy rozpatruje raport podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała rady gminy w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium burmistrzowi. Nad przedstawionym raportem o stanie gminy przeprowadza się debatę. W debacie nad raportem o stanie gminy radni zabierają głos bez ograniczeń czasowych, a mieszkańcy gminy mogą zabierać głos. Mieszkaniec, który chciałby zabrać głos, składa do przewodniczącego rady pisemne zgłoszenie, poparte podpisami co najmniej 20 osób. Zgłoszenie składa się najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień, na który zwołana została sesja rady gminy, podczas której ma być przedstawiany raport. Mieszkańcy są dopuszczani do głosu według kolejności otrzymania zgłoszenia przez przewodniczącego rady. Liczba mieszkańców mogących zabrać głos w debacie wynosi 15, chyba, że rada postanowi o zwiększeniu tej liczby.

Po zakończeniu debaty nad raportem o stanie gminy rada gminy przeprowadza głosowanie nad udzieleniem burmistrzowi wotum zaufania. Uchwałę o udzieleniu burmistrzowi wotum zaufania rada podejmuje bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady. Niepodjęcie uchwały o udzieleniu wotum zaufania jest równoznaczne z podjęciem uchwały o nieudzieleniu wotum. W przypadku nieudzielenia burmistrzowi wotum zaufania w dwóch kolejnych latach rada gminy może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania burmistrza.

Analizując niniejszy Raport należy zwrócić uwagę na szczególny okres jaki on opisuje, tj. wystąpienie światowej pandemii zakaźnej choroby COVID-19 wywoływanej przez koronawirusa SARS-CoV-2.

II. Informacje ogólne

Miasto i gmina Tuchów położone są w południowo-wschodniej Polsce, w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. Samo miasto oddalone jest o 16 kilometrów od Tarnowa, z którym łączy je droga wojewódzka nr 977 oraz linia kolejowa nr 96. Gmina Tuchów położona jest na terenie Pogórza Ciężkowicko-Roznowskiego, które zaliczane jest do pasma Pogórza Karpackiego. Powierzchnia gminy wynosi 99,9 km², przy czym 81,9 % stanowi obszar wiejski.

Tuchów jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej, w skład której, poza miastem, wchodzi 12 miejscowości: Buchcice, Burzyn, Dąbrówka Tuchowska, Jodłówka Tuchowska, Karwodrza, Lubaszowa, Łowczów, Mieszna Opacka, Piotrkowice, Siedliska, Trzemesna i Zabłędza.

W 2020 r. funkcjonowało 17 jednostek pomocniczych Gminy Tuchów, w tym 13 sołectw tj.: Buchcice, Burzyn, Dąbrówka Tuchowska, Jodłówka Tuchowska, Karwodrza, Lubaszowa, Łowczów, Mieszna Opacka, Piotrkowice, Siedliska, Kozłówek, Trzemesna, Zabłędza i 4 osiedla tj.: Garbek, Kielanowice, Tuchów-lewobrzeżny i Tuchów-prawobrzeżny. W 2020 r. nie dokonywano zmian w zakresie wewnętrznego podziału administracyjnego gminy.

Dostępność komunikacyjna

Gmina Tuchów posiada dogodne położenie komunikacyjne. Oś komunikacyjną stanowi droga wojewódzka nr 977 prowadząca z Tarnowa przez Ciężkowice i Gorlice do Koniecznej i przejścia granicznego ze Słowacją. Droga ta stanowi także najkrótszy i najszybszy dojazd z Tuchowa do Tarnowa, gdzie łączy się z drogą krajową nr 94, a w przyszłości - z autostradą A4, która umożliwi szybki i dogodny dojazd do Krakowa, na Dolny i Górny Śląsk, a także do Niemiec i na Ukrainę. Gmina Tuchów posiada także dogodne połączenie drogowe z Nowym Sączem, Jasłem i atrakcyjnymi pod względem turystycznym okolicami Krynicy-Zdroju i Muszyny. Podstawowy układ drogowy na terenie gminy uzupełnia sieć dróg gminnych i powiatowych, rozprawiających ruch do poszczególnych miejscowości.

Terytorium gminy z północy na południe przecina także jednotorowa, zelektryfikowana linia kolejowa nr 96 Tarnów – Stróże – Nowy Sącz – Leluchów (granica państwa). Jest ona wykorzystywana w ruchu towarowym i pasażerskim oraz posiada duże znaczenie w sieci transportowej kraju, prowadząc do jednego z dwóch czynnych obecnie kolejowych przejść granicznych Polski ze Słowacją. Na terenie Gminy znajduje się 12,8 km dróg wojewódzkich, 46,6 km dróg powiatowych i 232 km dróg gminnych. Szczegółowy opis sieci komunikacji drogowej Gminy opisano w rozdziale IV.2. A.

Demografia

Na koniec 2020 r. na terenie gminy Tuchów zameldowanych było 17 899 osób, z czego 6 518 w samym mieście. Liczby te nie odzwierciedlają faktycznie zamieszkałych osób w gminie Tuchów, a jedynie wykazanych w ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Miejski w Tuchowie.

Tabela nr 1. Ludność gminy Tuchów

Wybrane dane statystyczne	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ludność	18 413	18 318	18 235	18 193	18 035	17 899
ludność na 1 km ²	182	182	182	182	180	179
różnica w stosunku do roku ubiegłego	-	- 95	- 83	- 42	- 148	-136
kobiety na 100 mężczyzn	102	102	102	102	102	102

Liczba ludności na przestrzeni ostatnich 6 lat (tabela powyżej) nieznacznie, choć systematycznie malała, a w ostatnich dwóch latach dał się zaznaczyć większy jej spadek. Na koniec 2020 r. w gminie Tuchów zameldowanych było o 514 osób mniej niż na początku 2015 r. (spadek o 2,9 %). Był to rok, gdzie odnotowano spadek liczby mieszkańców poniżej 18 tys.

Tabela nr 2. Przyrost naturalny

Zdarzenia na podstawie danych z ewidencji ludności	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ilość urodzeń mieszkańców	197	186	191	198	169	187
ilość zgonów mieszkańców	172	178	173	167	181	234
współczynnik przyrostu naturalnego [w promilach]	1,36	0,44	0,99	1,70	-0,67	-2,63

Rok 2020 to kolejny po 2019 roku, gdzie zanotowano ujemny przyrost naturalny (tabela nr 2).

Tabela nr 3. Struktura wiekowa ludności

Ludność w wieku:	2015	2016	2017	2018	2019	2020
przedprodukcyjnym	3 790	3 732	3 666	3 651	3 592	3 555
produkcyjnym	11 751	11 697	11 631	11 529	11 357	11 213
poprodukcyjnym	2 872	2 889	2 938	3 013	3 086	3 131
wskaźnik obciążenia demograficznego	56,7	56,6	56,8	57,8	58,8	59,6

Obserwuje się wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Na koniec 2020 r. w gminie Tuchów w wieku poprodukcyjnym było o 538 osób więcej niż na koniec 2015 r.

Ze strukturą wieku ściśle powiązany jest wskaźnik obciążenia demograficznego, który wskazuje liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na każde 100 osób w wieku produkcyjnym. Im wyższe wartości przyjmuje w danym roku, tym bardziej niekorzystny wpływ struktura wiekowa wywiera na kondycję lokalnej gospodarki. Dla gminy Tuchów w 2010 r. wskaźnik sięgał relatywnie wysokiej wartości 61,7 osoby, a jego rozmiar był widoczny zwłaszcza w odniesieniu do powiatu i regionu. Wskaźnik w roku 2015 nieznacznie się poprawił, ale w kolejnych latach odnotowano jego niekorzystną tendencję wzrostową.

Spadek liczby ludności w gminie Tuchów przedstawiony w tabeli nr 1 to efekt ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji (tabela nr 4). Saldo migracji wewnętrznych to różnica liczby osób przybyłych w danym okresie do danej jednostki administracyjnej z innych miejscowości w kraju i liczby osób, które w tym okresie opuściły tę jednostkę przenosząc się do innych miejscowości w kraju (napływ-odpływ). Dane statystyczne przedstawione w tabeli nr 4 oparto na administracyjnych źródłach danych, tj. liczbie osób przybyłych do gminy Tuchów, które zameldowały się w danym okresie na pobyt stały oraz liczba osób, które opuściły gminę i zameldowały się w innych jednostkach na pobyt stały, a poprzednio były zameldowane w tej jednostce.

Tabela nr 4. Migracje na pobyt stały gminy Tuchów wg płci migrantów, w ruchu wewnętrznym i zagranicznym

Wskaźnik salda	2017	2018	2019	2020
saldo migracji wewnętrznych; ogółem	-28	-12	-79	-97
saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności; ogółem	-1,5	-0,7	-4,4	-5,4
saldo migracji zagranicznych; ogółem	-38	-32	-73	-42
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób; ogółem	-2,10	-1,77	-4,06	-2,3
saldo migracji ogółem; ogółem	-66	-44	-152	-139
saldo migracji ogółem na 1000 ludności; ogółem	-3,65	-2,44	-8,45	-7,7

Saldo migracji przedstawione w tabeli nr 4 nie obejmuje osób tymczasowo zameldowanych/wymeldowanych lub zmieniających miejsce zamieszkania bez dokonania obowiązku meldunkowego. Szacuje się (na podstawie deklaracji opłaty za gospodarowanie odpadami), że migracja tymczasowa/okresowa obejmuje ok. 3500 - 4000 mieszkańców, którzy zmienili miejsce pobytu głównie w celach zarobkowych lub edukacyjnych.

Analizując dane z tabeli nr 4 widoczny jest wzrost salda migracji ogółem w 2020 roku. Powodem tego jest m.in. efekt wzmożonej kontroli podatkowych służb unijnych osób posiadających podwójne zameldowanie.

Niekorzystne tendencje obserwowane w gminie Tuchów w ostatnich latach dot. zmniejszającej się liczby ludności oraz starzenia się społeczeństwa mają wpływ na jej obecnym i przyszły rozwój. Dane demograficzne przedstawione w niniejszym rozdziale ukazujące szereg niekorzystnych wskaźników demograficznych mówią, że ten proces postępuje już od wielu lat. Widoczne są już symptomy tych zmian, jak chociażby pogarszającą się sytuacją w placówkach oświatowych, zwiększającą obciążenia finansowe budżetu Gminy Tuchów.

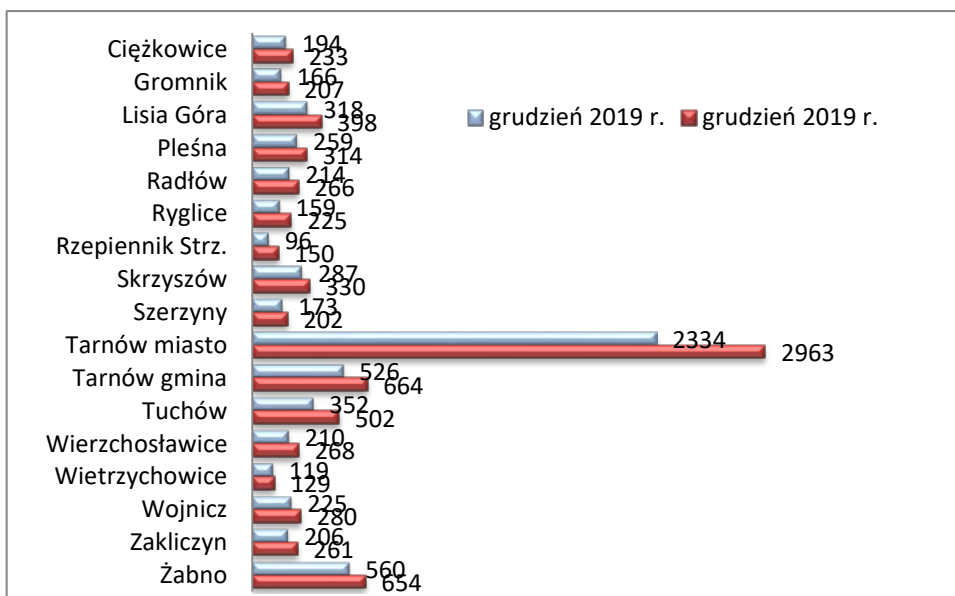
Przeciwdziałanie ww. zjawiskom to rola zarówno samorządu, jak i państwa. Zatrzymanie mieszkańców w gminie, to działania nakierowane głównie na zaspokajanie ich podstawowych potrzeb, takich jak mieszkanie, dobra praca, odpowiednia oferta oświatowa, kulturalna i rekreacyjna czy dobra komunikacja. Szereg z tych działań w ostatnim czasie realizował bezpośrednio lub stymulował tuchowski samorząd. Były to inwestycje w oświatę, drogownictwo, rozwój rynku pracy (budowa Strefy Aktywności Gospodarczej) czy rekreację.

Rynek pracy

Z obserwacji poziomu bezrobocia w gminach regionu tarnowskiego na przestrzeni minionego roku wynika, że we wszystkich gminach wystąpił wzrost liczby bezrobotnych.

Bezrobocie w okresie od stycznia do grudnia 2020 roku wzrosło średnio o 25,8%.

Najwyższy wzrost liczby bezrobotnych w 2020 roku zanotowano w gminach: Rzepiennik Strzyżewski (56,3%), **Tuchów** (42,6%), Ryglice (41,5%), Wierzchosławice

(27,6%), Tarnów miasto (26,9%), Zakliczyn (26,7%), Tarnów gmina (26,2%). Najmniejszy wzrost wystąpił w gminach: Wietrzychowice (8,4%), Skrzyszów (15,0%), Szerzyny (16,8%), Żabno (16,8%).

W powiecie tarnowskim stopa bezrobocia była na poziomie 7,0%, a wskaźnik ten był o 1,3% wyższy w porównaniu do stanu z grudnia 2019 roku (5,7%).

III. Informacje finansowe

A. Stan finansów Gminy Tuchów

Działalność finansowa Gminy prowadzona była w oparciu o uchwałę Rady Miejskiej w Tuchowie nr XVI/166/2019 z dnia 30 grudnia 2019 r.: uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 r., zmienianą na przestrzeni całego roku budżetowego. Wykonanie budżetu Gminy Tuchów w 2020 r. było następujące:

Wyszczególnienie	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (%)
dochody	87 807 552,51	91 977 645,35	104,75%
wydatki	89 060 415,27	84 848 640,30	95,27%
wynik budżetu	-1 252 862,76	7 129 005,05	
przychody	5 136 291,02	6 285 493,38	122,37%
rozchody	3 883 428,26	3 883 428,26	100,00%

Dochody Gminy Tuchów zostały wykonane w wysokości wyższej, niż planowano – na poziomie 104,75%. Wydatki budżetu były na poziomie istotnie niższym niż planowano (o 4,73 %), tj. o 2,48 mln zł. Dzięki temu na koniec roku zamiast deficytu wynik budżetu zamknął się nadwyżką w wysokości, ponad 7 mln zł. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem stanowił 24,3%. Przychody budżetu wyniosły prawie 6,3 mln zł. Ich źródła i sposób przeznaczenia przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Przychody budżetu

Przeznaczenie przychodów	Emisja obligacji	Niewykorzystane środki z rozliczenia szczególnych dochodów i wydatków	Przychody z rozliczenia środków od Unii Europejskiej	Wolne środki	Spłaty udzielonych pożyczek	Razem
na spłatę pożyczki i kredytów	3 641 469,43			20 000,00	201 958,83	3 863 428,26
na udzielenie pożyczek przez Gminę					20 000,00	20 000,00
na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu, niewykorzystane w 2020 r.	498 530,57	31 575,93	18 666,16	702 628,10	1 462,00	1 252 862,76
niewykorzystane w 2020 r.		1 149 202,36				1 149 202,36
razem	4 140 000,00	1 180 778,29	18 666,16	722 628,10	223 420,83	6 285 493,38

Rozchody budżetu stanowiły spłaty pożyczki i kredytów zaciągniętych przez Gminę Tuchów przed 2020 r. (2 663 428,26 zł) oraz udzielenie przez Gminę pożyczek innym podmiotom (20 000,00 zł).

B. Realizacja dochodów

Wykonanie dochodów Gminy Tuchów w 2020 r. przedstawione jest w tabeli nr 6.

Tabela nr 6. Wykonanie dochodów

Lp.	Źródła dochodów	Plan	Wykonanie	Wykonanie (%)
	dochody ogółem, w tym:	87 807 552,51	91 977 645,35	104,75
1	dochody własne, w tym:	21 612 490,38	22 354 261,34	103,43
1.1	podatek dochodowy od osób fizycznych	9 905 674,58	10 278 338,00	103,76
1.2	pozostałe podatki i opłaty, w tym:	8 617 050,86	9 024 614,52	104,73
1.2.1	<i>podatek od nieruchomości</i>	3 090 000,00	3 188 635,17	103,19
1.2.2	<i>podatek rolny</i>	907 500,00	916 007,37	100,94
1.2.3	<i>opłata za odbiór odpadów</i>	3 052 810,22	3 288 610,66	107,72
1.2.4	<i>pozostałe podatki i opłaty</i>	1 566 740,64	1 631 361,32	104,12
1.3	dochody z majątku Gminy	1 951 349,72	1 995 354,56	102,26
1.4	pozostałe dochody	1 138 415,22	1 055 954,26	92,76
2	dotacje celowe, w tym:	35 281 039,13	38 709 361,01	109,72
2.1	na projekty finansowane ze środków UE	3 470 883,40	3 568 738,10	102,82
2.2	na zadania zleczone z zakresu administracji rządowej	27 929 089,58	27 890 741,20	99,86
2.3	pozostałe	3 881 066,15	7 249 881,71	186,80
3	subwencje, w tym:	30 914 023,00	30 914 023,00	100,00
3.1	część oświatowa subwencji ogólnej	17 305 783,00	17 305 783,00	100,00
3.2	część wyrównawcza subwencji ogólnej	12 631 755,00	12 631 755,00	100,00
3.3	część równoważąca subwencji ogólnej	564 269,00	564 269,00	100,00
3.3	część uzupełniająca subwencji ogólnej	412 216,00	412 216,00	100,00

Gmina Tuchów osiągnęła dochody łączne na poziomie o ponad 4 mln zł (4,7 %) wyższym niż planowane. Z 91 977 645,35 zł uzyskanych dochodów 82 682 554,19 zł stanowiły dochody bieżące, a 9 295 091,16 zł – majątkowe. Dotacje celowe stanowiły 42,1 % dochodów, subwencje – 33,6 % i dochody własne – 24,3 %.

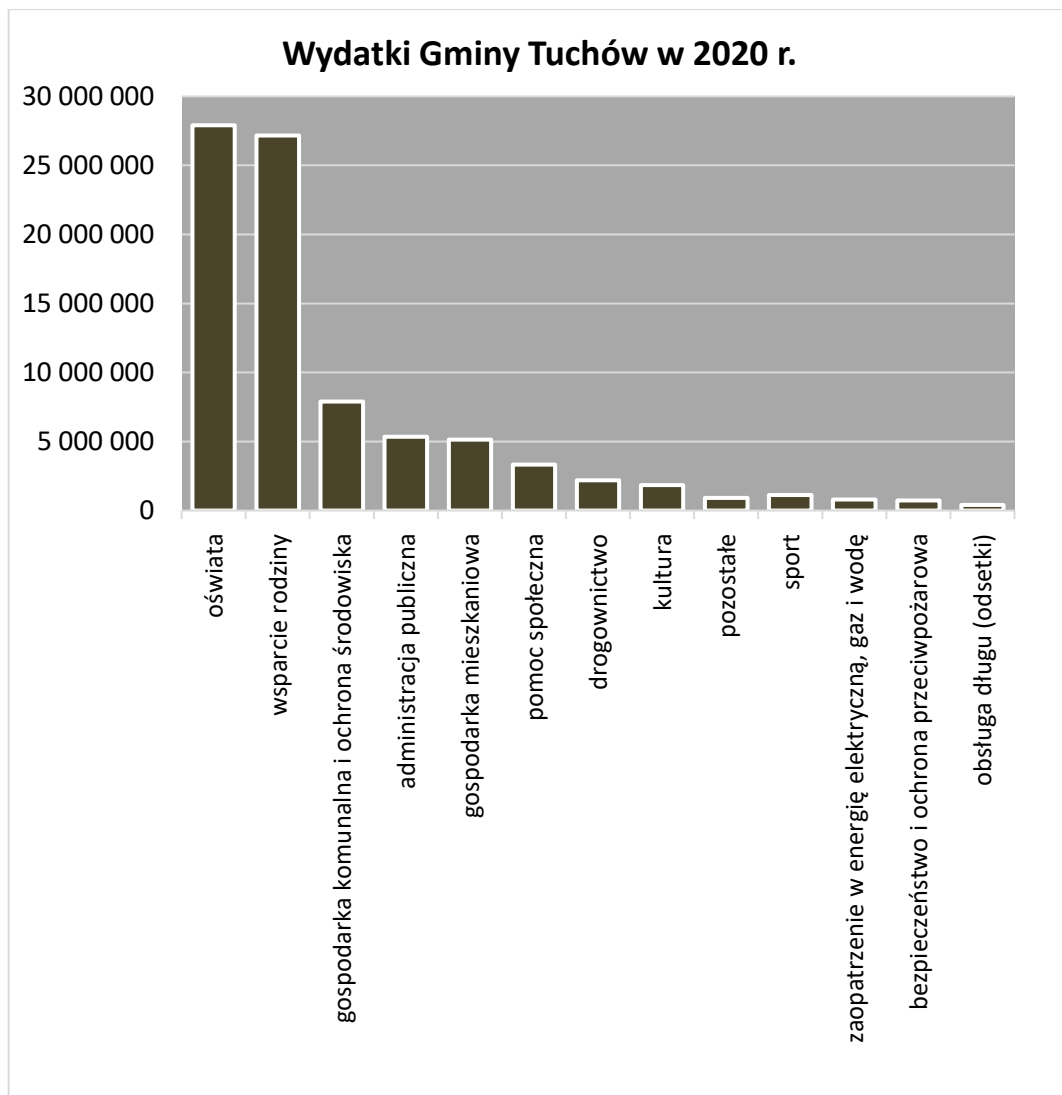
C. Realizacja wydatków

Wykonanie wydatków Gminy Tuchów w 2020 r. przedstawione jest w tabeli nr 7.

Tabela nr 7. Wykonanie wydatków

Lp.	Przeznaczenie	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (%)
1	oświata	28 364 240,06	27 908 654,65	98,39
2	wsparcie rodziny	27 235 017,86	27 173 665,54	99,77

Lp.	Przeznaczenie	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (%)
3	gospodarka komunalna i ochrona środowiska	10 197 870,53	7 899 266,51	77,46
4	administracja publiczna	5 665 974,06	5 351 946,99	94,46
5	gospodarka mieszkaniowa	5 282 779,57	5 143 017,90	97,35
6	pomoc społeczna	3 413 019,56	3 329 412,51	97,55
7	drogownictwo	2 209 088,25	2 198 836,57	99,54
8	kultura	1 842 375,00	1 841 969,00	99,98
9	pozostałe	1 448 146,42	925 547,82	63,91
10	sport	1 131 450,87	1 131 290,81	99,99
11	zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	871 500,00	801 562,10	91,97
12	bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa	760 133,93	739 773,31	97,32
13	obsługa długu (odsetki)	638 819,16	403 696,59	63,19
	ogółem	89 060 415,27	84 848 640,30	95,27

Wydatki zostały wykonane na poziomie 95,3 %, co oznacza, że Gmina Tuchów miała oszczędności na wydatkach w kwocie 4,2 mln zł. Z 84 848 640,30 zł wykonanych wydatków 78 071 308,28 zł stanowiły wydatki bieżące, a 6 77 7332,02 zł – majątkowe.

Zdecydowana większość wydatków przeznaczona była na oświatę (32,9 % budżetu), wsparcie rodziny (32,0 %) oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (9,3 %). Wysoki udział w budżecie miały także wydatki na administrację, gospodarkę mieszkaniową, pomoc społeczną i drogownictwo.

D. Przedsięwzięcia inwestycyjne

Najważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne wykonane w 2020 r. przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8. Najważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne

Lp.	Przedmiot	Koszt (zł)	Pozyskane środki (zł)	Źródło*
A drogownictwo		1 230 616	248 276	
1	budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej w Tuchowie	148 087	74 043	WM
2	budowa obwodnicy Tuchowa (dotacja dla Województwa Małopolskiego)	337 876		
4	przebudowa drogi na Osiedlu Centrum w Tuchowie	269 704		
5	modernizacja dróg w Jodłówce Tuchowskiej	185 231	134 872,32	GRZ
7	budowa oświetleń ulic w Tuchowie	205 491	39 360	FPC
8	pozostałe	84 227		
B inwestycje w budynki		4 303 581	3 660 574	
10	modernizacja dachu w budynkach przy ul. Wołowej 1a,1c i 1d oraz Reymonta 9 i 13 w Tuchowie	314 850		
13	przebudowa klatki schodowej w Szkole Podstawowej w Piotrkowicach	116 876		
18	pozostałe	489 579		
19	przebudowa stadionu w Tuchowie z zagospodarowaniem Skałki	3 382 276	3262803 397772	UE FPC
C ochrona przeciwpożarowa i zarządzanie kryzysowe		205 647	161 000	
20	zakup samochodu bojowego dla OSP w Tuchowie	150 000	150 000	FS
21	zakup zestawu do wyważania drzwi dla OSP w Tuchowie	11 000	11 000	FS
22	zakup respiratora	12 848		
23	zakup namiotu pneumatycznego na potrzeby ratownictwa medycznego	31 799		
D oświata		228 545	98 062	
24	modernizacja otoczenia SP w Jodłówce Tuchowskiej	98 062	98 062	FPC
25	modernizacja budynku SP w Zabłędzy z otoczeniem	99 859		
26	pozostałe	11 682		
28	modernizacja instalacji grzewczej w Przedszkolu Publicznym w Tuchowie	18 943		
E sport		295 185	189 535	
29	modernizacja boiska w Lubaszowej	241 582	146 736	WM
30	modernizacja boiska w Tuchowie	43 635	42 799	FPC

Lp.	Przedmiot	Koszt (zł)	Pozyskane środki (zł)	Źródło*
31	modernizacja boiska w Siedliskach	9 968		
	Fochrona powietrza	437 104	305 935	
32	przygotowywanie projektu pt. „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski”	20 240		
33	wymiana pieców w budynkach wielolokalowych	56 519		
34	wymiana pieców na paliwa gazowe	220 492	165 762	UE
35	wymiana pieców na paliwa stałe	139 853	140 173	UE
	Ginne inwestycje	76 654	199	FTiR
	razem	6 777 332	4 663 580	

Większość przedsięwzięć wykonanych w 2020 r. dotyczyła inwestycji w budynki mienia komunalnego. Związane było to przede wszystkim z wysokimi wydatkami (prawie 3,4 mln zł) na przebudowę stadionu miejskiego z ul. Szpitalną i Żeromskiego oraz okolic „Skałki” w Tuchowie w ramach projektu pt. „Przebudowa stadionu MKS Tuchovia wraz z zagospodarowaniem Skałki w celu utworzenia ścieżki rekreacyjnej”. Ponadto wysoki udział w wydatkach inwestycyjnych miały inwestycje drogowe (1,2 mln zł), w ochronę powietrza (0,4 mln zł) i modernizację boisk sportowych (0,3 mln zł). Do innych ważnych inwestycji wykonanych w 2020 r. należały:

- zakup samochodu bojowego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuchowie,
- modernizację Szkół Podstawowych w Jodłówce Tuchowskiej i Zabłędzy z otoczeniem,
- zakup namiotu pneumatycznego na potrzeby ratownictwa medycznego,
- zabezpieczenie brzegów i regulacji potoku w Zabłędzy,
- zakup nowej centrali telefonicznej dla Urzędu Miejskiego w Tuchowie.

E. Pozostałe przedsięwzięcia

Najważniejsze przedsięwzięcia niestanowiące inwestycji, wykonane w 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Przedmiot	Koszt (zł)	Pozyskane środki (zł)	Źródło*
	A drogownictwo	450 376	281 051	
1	remont dróg transportu rolnego	145 866	71 228	BP
2	remont ul. Jana Pawła II w Tuchowie	142 809	99 966	FDS
3	remont ul. Reymonta w Tuchowie	161 701	109 857	FDS
	B ochrona przeciwpożarowa	138 775	135 923	
4	zakup sprzętu bojowego dla ochotniczych straży pożarnych uszkodzanych podczas powodzi	32 275	29 423	WM
5	zakup sprzętu bojowego dla ochotniczych straży pożarnych	89 000	89 000	FS
6	remont remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuchowie	17 500	17 500	WM
	C oświata	218 663	199 000	
7	zakup komputerów dla szkół w ramach przeciwdziałania skutkom pandemii SARS-CoV-2	202 500	199 000	BP
8	realizacja projektu pt. „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II”	16 163	0	
	D ochrona powietrza	39 631	18 855	

Lp.	Przedmiot	Koszt (zł)	Pozyskane środki (zł)	Źródło*
9	realizacja projektu pt. „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego - Małopolska w zdrowiej atmosferze”	39 631	18 855	UE
E kultura		9 594	0	
10	renowacja zabytkowej kapliczki w Zabłędzy	9 594	0	
F inne przedsięwzięcia		83 948	0	
11	sporządzenie projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów dla miejscowości: Buchcice, Burzyn, Jodłówka Tuchowska, Łowczów i Tuchów	83 948	0	
razem		940 987	634 829	

* - legenda źródeł dochodów:

- BP - dotacja budżetu państwa
 FDS - dotacja z Funduszu Dróg Samorządowych
 FPC - środki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19
 FS - Fundusz Sprawiedliwości
 FTiR - Fundusz Termomodernizacji i Remontów
 GRZ - dotacja od Gminy Rzepiennik Strzyżewski
 UE - dotacja ze środków Unii Europejskiej
 WM - dotacja od Województwa Małopolskiego

F. Zadłużenie Gminy

Na początku 2020 r. Gmina Tuchów miała zadłużenie z tytułu pożyczek, kredytów i emisji obligacji komunalnych w wysokości 22 478 874,52 zł. W 2020 r. zostało spłacone zadłużenie w kwocie 2 863 428,26 zł i zaciągnięty dług z tytułu emisji obligacji komunalnych i kredytu w wysokości 4 140 000,00 zł, zatem zadłużenie na koniec 2020 r. wyniosło 22 755 446,26 zł.

Zgodnie z wieloletnią prognozą finansową dla Gminy Tuchów przyjętą na okres rozpoczynający się po zakończeniu 2020 r. zaciągnięcie kolejnego długu planowane było w 2021 r. – w kwocie 4 900 000 zł. Przy tym założeniu kwota zadłużenia Gminy i jego spłaty w kolejnych latach przedstawia tabela nr 9.

Tabela nr 9. Zadłużenie i spłaty zadłużenia

Rok	Zadłużenie zaciągane w danym roku (zł)	Zadłużenie spłacane w danym roku (zł)	Zadłużenie łączne na koniec roku (zł)
2021	4 900 000,00	2 482 715,22	25 172 731,04
2022	0,00	2 285 000,00	22 887 731,04
2023	0,00	3 191 937,04	19 695 794,00
2024	0,00	3 740 000,00	15 955 794,00
2025	0,00	3 340 000,00	12 615 794,00
2026	0,00	2 640 000,00	9 975 794,00
2027	0,00	2 438 374,00	7 537 420,00
2028	0,00	2 177 420,00	5 360 000,00
2029	0,00	1 340 000,00	4 020 000,00
2030	0,00	1 340 000,00	2 680 000,00
2031	0,00	1 340 000,00	1 340 000,00
2032	0,00	1 340 000,00	0,00

Zdolność Gminy Tuchów do finansowania długiem uzależniona jest od nadwyżki operacyjnej, tj. nadwyżki dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi. W 2020 r. wyniosła ona 4 611 245,91 zł. Nadwyżka ta powinna w wartościach uśrednionych kształtować się na poziomie wyższym niż kwota spłaty zadłużenia (z odsetkami). Nadwyżka operacyjna w kolejnych latach planowana jest w wysokościach przedstawionych tabeli nr 10.

Tabela nr 10. Nadwyżka operacyjna w latach 2021-2032

Rok	Nadwyżka operacyjna brutto (zł)
2021	1 237 729,94
2022	4 886 000,00
2023	4 791 937,04
2024	5 440 000,00
2025	4 840 000,00
2026	4 140 000,00
2027	3 938 374,00
2028	3 677 420,00
2029	2 840 000,00
2030	2 840 000,00
2031	2 840 000,00
2032	2 840 000,00

Szczegółowe dane dotyczące stanu finansów Gminy Tuchów w 2020 r. zostały przedstawione w Sprawozdaniu Burmistrza Tuchowa z wykonania budżetu Gminy Tuchów za rok 2020 z dnia 22 marca 2021 r., dostępnym na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Tuchowie w zakładce „Budżet i majątek/Budżet/2020” (<https://bip.malopolska.pl/umtuchow>).

IV. Mienie komunalne i ochrona środowiska

IV.1. Informacja o stanie mienia komunalnego

Mienie komunalne Gminy Tuchów utworzone zostało w 1991 r. w wyniku komunalizacji poszczególnych składników majątkowych. Od tego czasu ulegało ciągłym zmianom. Na składniki mienia komunalnego Gminy Tuchów składają się: drogi, grunty, lasy, wody, budynki mieszkalne i niemieszkalne oraz obiekty sportowe.

Ogółem wartość majątku trwałego Gminy Tuchów wzrosła w 2020 r. z 147 121 691,00 zł o 7 329 237,52 zł, tj. do kwoty 154 530 928,52 zł. Wzrost majątku wynikał przede wszystkim z:

- modernizacji budynków wielorodzinnych,
- modernizacji budynków szkół podstawowych i ich otoczenia,
- modernizacji boiska sportowego w Lubaszowej,
- modernizacji pomnika ofiar hitleryzmu w Tuchowie,
- przyjęcia do ewidencji środków trwałych wybudowanych chodników i oświetleń dróg,
- zakupu samochodu bojowego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuchowie,
- budowy punktów dostępu do sieci Internet w Gminie Tuchów.

Poniżej zaprezentowano największe grupy składników majątkowych Gminy Tuchów, w których nastąpiły zmiany wartościowe w 2020 r.

Grunty

Na początku 2020 r. Gmina Tuchów posiadała grunty o wartości 11 405 197,52 zł. W 2020 r. przyjęła grunty o wartości 368 503,04 zł, głównie na potrzeby budowy dróg gminnych i poszerzenie boiska w Siedliskach (w tym grunty otrzymane w formie darowizny). Pozbyła się także gruntów o wartości 100 309,00 zł. Wartość gruntów Gminy Tuchów na koniec 2020 r. wyniosła 11 673 391,56 zł, w tym 11 312 185,42 zł w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Tuchowie, 112 419,86 zł – jednostek oświatowych i 248 786,28 zł – Biblioteki Publicznej w Tuchowie.

Budynki i lokale

Na początku 2020 r. wartość budynków i lokali Gminy Tuchów wynosiła 59 699 630,91 zł, a na koniec tego roku 60 389 979,11 zł, w tym 36 024 136,69 zł w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Tuchowie, 23 721 194,87 zł – jednostek oświatowych i 644 647,55 zł – Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie.

W 2020 r. wartość ta wzrosła o 821 427,68 zł i dotyczyła przede wszystkim:

- zwiększenia wartości budynku wielorodzinnego przy ul. Wołowej 1D w Tuchowie po wymianie pokrycia dachowego (130 680,00 zł),
- zwiększenia wartości budynku Szkoły Podstawowej w Jodłówce Tuchowskiej z otoczeniem po modernizacji jego otoczenia (121 061,27 zł),
- zwiększenia wartości budynku wielorodzinnego przy ul. Wołowej 1C w Tuchowie po wymianie pokrycia dachowego (98 450,00 zł),
- otrzymania w formie darowizny budynku o przeznaczeniu magazynowym w Burzynie (59 000,00 zł),
- zwiększenia wartości budynku wielorodzinnego przy ul. Reymonta 13 w Tuchowie po remoncie dachu (49 200,00 zł),
- zwiększenia wartości budynku Szkoły Podstawowej w Siedliskach po modernizacji kotłowni (32 730,41 zł),
- zwiększenia wartości budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Burzynie po jej termomodernizacji (32 109,16 zł),
- zwiększenia wartości budynku wielorodzinnego przy ul. Reymonta 7 w Tuchowie na skutek wykonania instalacji gazowej (29 481,84 zł),
- zwiększenia wartości budynku wielorodzinnego przy ul. Wołowej 1A w Tuchowie na skutek wykonania instalacji centralnego ogrzewania (29 160,00 zł),
- zwiększenia wartości budynku wielorodzinnego przy ul. Wołowej 1A w Tuchowie po remoncie dachu (21 520,00 zł).

W 2020 r. wartość budynków zmniejszyła się o 131 079,40 zł głównie ze względu na:

- sprzedaż budynku w Jodłówce Tuchowskiej, znajdującego się w stanie technicznym wykluczającym możliwość użytkowania,
- przekazanie w trwały zarząd między jednostkami organizacyjnymi Gminy Tuchów z Urzędu Miejskiego w Tuchowie do Szkoły Podstawowej w Jodłówce Tuchowskiej inwestycji obejmującej modernizacji otoczenia budynku Szkoły Podstawowej w Jodłówce Tuchowskiej.

Budowle (obiekty inżynierii lądowej i wodnej - drogi, sieci wodociągowe i kanalizacyjne, mosty, oświetlenie uliczne)

Na początku 2020 r. Gmina Tuchów posiadała budowle (obiekty inżynierii lądowej i wodnej - drogi, sieci wodociągowe i kanalizacyjne, mosty, oświetlenie uliczne) o wartości 41 483 195,01 zł, a na koniec tego roku wyniosła 47 146 761,01 zł. W 2020 r. wartość ta wzrosła o

6 493 200,13 zł i dotyczyła przyjęcia do ewidencji środków trwałych. W 2020 r. wartość budowli zmniejszyła się o 829 634,13 zł ze względu na:

- przekazanie Powiatowi Tarnowskiemu chodników wykonanych przy drogach powiatowych: w Lubaszowej (315 928,86 zł) w Karwodrzy (269 602,89 zł) oraz przy ul. Sobieskiego w Tuchowie (212 102,38 zł),
- przekazanie w trwałą zarząd między jednostkami organizacyjnymi Gminy Tuchów z Urzędu Miejskiego w Tuchowie do Szkoły Podstawowej w Jodłowce Tuchowskiej inwestycji obejmującej wykonanie kanalizacji w budynku Szkoły Podstawowej w Jodłowce Tuchowskiej (32 000,00 zł).

Urządzenia techniczne

Na początku 2020 r. Gmina Tuchów posiadała urządzenia techniczne o wartości 689 838,60 zł. Wartość ta zwiększyła się w 2020 r. o 100 425,62 zł względu na przyjęcie do ewidencji środków trwałych:

- zakupionych 11 punktów dostępu do sieci Internet w Gminie Tuchów (66 577,50 zł),
- zakupionej centrali telefonicznej do Urzędu Miejskiego w Tuchowie (18 848,12 zł),
- wykonanego monitoringu wizyjnego Szkoły Podstawowej w Burzynie (7 500,00 zł), przyjętej do ewidencji Urzędu Miejskiego w Tuchowie i następnie – Szkoły Podstawowej w Burzynie.

W 2020 r. wartość urządzeń technicznych zmniejszyła się o 7 500,00 zł ze względu na przekazanie w trwałą zarząd między jednostkami organizacyjnymi Gminy Tuchów z Urzędu Miejskiego w Tuchowie do Szkoły Podstawowej w Burzynie monitoringu wizyjnego budynku Szkoły. Na koniec 2020 r. wartość urządzeń technicznych Gminy Tuchów wyniosła 782 764,22 zł.

Środki transportu

Wartość środków transportu Gminy Tuchów w 2020 r. wyniosła 557 516,93 zł. Wartość ta zwiększyła się w 2020 r. o 150 000,00 zł w związku z zakupem samochodu bojowego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuchowie. Na koniec 2020 r. wartość środków transportu Gminy Tuchów wyniosła 707 516,93 zł.

Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie

Na początku 2020 r. Gmina Tuchów posiadała narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie o wartości 1 910 120,83 zł. Wartość ta wzrosła w 2020 r. o 80 613,66 zł ze względu na przyjęcie do ewidencji środków trwałych:

- zakupionego namioty pneumatycznego do ratownictwa medycznego (31 799,19 zł),
- zakupionego respiratora (12 847,65 zł),
- zakupionego zestawu do wyważania drzwi na potrzeby ratownictwa w dyspozycji Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuchowie (11 000,00 zł),
- wyposażenia dla Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Tuchowie (24 966,82 zł).

W 2020 r. wartość narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia zmniejszyła się o 22 160,29 zł ze względu na przekazania respiratora do Centrum Zdrowia Tuchów Sp. z o.o. (12 847,65 zł) oraz likwidację składników majątku z tej grupy w jednostkach oświatowych (4 745,34 zł) i Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Tuchowie (4 567,30 zł).

Na koniec należy zwrócić uwagę na niewielki wzrost majątku w grupie „specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty”, o 17 799,99 zł do wysokości 41 720,00 zł, dotyczący zakupu traktorka przeznaczonego do utrzymania zieleni i czystości chodników, placów i ulic.

IV.2. Infrastruktura komunalna

A. Sieć komunikacji drogowej

Sieć drogową na terenie gminy Tuchów stanowią drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Za rozwój i bieżące utrzymanie sieci drogowej odpowiadają ich zarządcy, którym w przypadku dróg gminnych jest burmistrz. Długość sieci dróg gminnych wyniosła w 2020 r. - 232 km i nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. Długość sieci drogowej na terenie miasta Tuchowa nie uległa zmianie w 2020 r. i wynosi 45 km w tym drogi lokalne, o długości 23 km i drogi dojazdowe o długości 22 km posiadają nawierzchnię bitumiczną (34 km), gruntową (10 km) i betonową (ok. 1 km).

Szybki rozwój motoryzacji w ostatnich latach spowodował ogromne zapotrzebowanie w zakresie poprawy sieci i stanu dróg oraz miejsc parkingowych w gminie Tuchów. Znaczne obciążenie dróg nieprzygotowanych do zwiększonego ruchu, spowodowała szybką ich degradację. Poprawie stanu dróg gminnych nie sprzyja również znaczne rozdrobnienie zabudowy szczególnie na terenach wiejskich, które generuje olbrzymie koszty związane z ich remontami i bieżącym utrzymaniem. Sporym utrudnieniem przy realizacji inwestycji drogowej jest również fakt, że wiele dróg nie ma uregulowanego stanu prawnego.

Poprawa wyżej opisanej sytuacji to olbrzymie wyzwanie, które wymagać będzie w najbliższych latach znacznego zwiększenia środków finansowych w budżecie Gminy Tuchów.

Mimo tych występujących trudności oraz dodatkowo nakładającej się sytuacji epidemicznej w 2020 r. na bieżące utrzymanie dróg i inwestycje drogowe wydatkowano łącznie kwotę prawie 2,2 mln zł. W 2020 r. wykonano remonty (odnowienie nawierzchni jezdni i naprawę chodnika) dwóch dróg gminnych tj.: ul. Jana Pawła II w Tuchowie na długości 326 m oraz ul. Reymonta w Tuchowie na długości 273 m. Zadanie za kwotę 304 510,24 zł zrealizowano z dofinansowaniem ze środków Funduszu Dróg Samorządowych. Ponadto w 2020 r. wykonano następujące inwestycje:

- budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej w Tuchowie o długości 75 m (148 086,55 zł, w tym dotacja od Województwa Małopolskiego dotacją celową w kwocie 74 043,27 zł);
- przebudowa wewnętrznej drogi na osiedlu Centrum w Tuchowie, która objęła m.in. wykonanie nawierzchni z kostki brukowej o powierzchni 1 256 m² (269 704,14 zł);
- modernizacja dróg gminnych w Jodłówce Tuchowskiej na długości 189 m 837 m 187 m (185 230,70 zł, w tym dofinansowanie dotacją celową od Gminy Rzepiennik Strzyżewski w kwocie 134 872,32 zł);
- modernizacja ul. Kolejowej w Tuchowie obejmująca wymianę nawierzchni (25 000,00 zł).

Ponadto w 2020 r. udzielono dotacji dla Województwa Małopolskiego na dofinansowanie budowy obwodnicy drogowej Tuchowa (337 876,30 zł) i dla Powiatu Tarnowskiego na dofinansowanie budowy przejścia dla pieszych na drodze powiatowej nr 1381K w Tuchowie (10 000,00 zł).

Samorząd gminy Tuchów od wielu lat współfinansuje realizację zadań drogowych na drogach będących w zarządzie samorządu powiatowego oraz wojewódzkiego. W ostatnim czasie powstaje, bardzo ważna i długo oczekiwana przez mieszkańców inwestycja drogowa. tj. budowa obwodnicy drogowej Tuchowa realizowana przez Zarząd Województwa Małopolskiego przy udziale finansowym Gminy Tuchów (2 846 929,16 zł) oraz środków unijnych (dofinansowanie 85% kosztów kwalifikowanych). Po wielu latach starań, przygotowań i uzgodnień prowadzonych przez tuchowski samorząd Zarząd Województwa Małopolskiego zawarł w dniu 27 października 2017 r. z firmą Strabag Sp. z o.o. umowę na budowę obwodnicy

Tuchowa na kwotę 50 867 339,00 zł. Inwestycja realizowana jest w systemie zaprojektuj-wybuduj. W latach 2018-2019 realizowano prace projektowe wraz z niezbędnymi uzgodnieniami. Zakończenie całej inwestycji początkowo planowano na koniec 2019 r., ale z racji trudności w procesie uzgadniania zaprojektowanych przez Wykonawcę rozwiązań technicznych (m.in. wiaduktu kolejowego) oraz problemami z finansowaniem przeciwpowodziowego wału domykającego został przesunięty na 2021 r. Rozpoczęcie budowy obwodnicy nastąpiło 24 czerwca 2020 r. symbolicznym wbiciem łopaty. Prace w ciągu 2020 roku przebiegały sprawnie i w szybkim tempie. Na koniec roku wykonano znaczną część korpus obwodnicy wraz z ok. 200 m odcinkiem nakładki asfaltowej, Rozpoczęto budowę wiaduktów nad ul. Polną i linią kolejową oraz mostu nad rzeką Białą Prowadzono również prace w zakresie przekładki sieci podziemnych (sieci wodno-kanalizacyjnej, gazowej, energetycznej i teletechnicznej) trwały prace przy nasypach na rondach, przy ulicy Ryglickiej i Tarnowskiej.

Budowana obwodnica o długości 2,7 km będzie drogą o nośności 115 kN/oś. Realizacja inwestycji przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (spaliny, pyły) do środowiska naturalnego oraz zmniejszy poziom hałasu w terenie zabudowanym. Korzyści wynikają również ze skrócenia czasu podróży. Inwestycja poprawi dostępność do sieci drogowej w regionie (europejska sieć transportowa TEN-T, drogi krajowe i wojewódzkie) oraz zwiększy poziom bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu drogowego.

Równie ważnym przedsięwzięciem drogowym, w którym Gmina Tuchów uczestniczy finansowo (1 000 000,00 zł) jest rozpoczęcie w 2018 r. realizowanej przez Powiat Tarnowski inwestycji pn. „Rozbudowa drogi powiatowej nr 1 376K w miejscowościach Ładna, Skrzyszów, Łękawica, Trzemesna, Karwodrza”. Całkowita wartość zadania to 23 380 000,00 zł, z czego dofinansowanie UE wyniesie 17 532 661,97 zł oraz wkład Powiatu Tarnowskiego, Gminy Skrzyszów i Gminy Tuchów – 5 847 338,03 zł. Przedmiotem projektu jest rozbudowa drogi powiatowej na odcinku 12 699 m. Zaplanowano również budowę nowego fragmentu drogi w miejscowości Skrzyszów o długości ok. 508 metrów wraz z budową ronda. W ramach całej inwestycji wykonana zostanie przebudowa dwóch mostów – w Skrzyszowie na potoku Wątok oraz w Łękawicy na potoku Wątoczek. W celu zwiększenia bezpieczeństwa pieszych na terenach zabudowanych wykonane zostaną nowe chodniki i przejścia dla pieszych oraz ulepszone pobocza gruntowe i wykonane oznakowanie pionowe. W 2020 r. trwały prace budowlane głównie na odcinku drogi w gminie Skrzyszów. Na odcinku drogi przebiegającej przez Trzemesną i Karwodrzę dokonano w 2020 r. tylko wycinki drzew. Planowany termin zakończenia prac budowlanych określono na 2021 r.

B. Dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków

Zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Tuchów realizuje Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. (dalej jako „Spółka”). Na koniec 2020 r. zwodociągowanych było 71,5% gospodarstw domowych i skanalizowanych 49,04%. Jak widać z przytoczonych danych, nadal pozostaje znaczny odsetek gospodarstw, które nie korzystają ze zbiorowego systemu wodno-kanalizacyjnego. Przyczynami takiego stanu są: zbyt duże rozdrobnienie gospodarstw, szczególnie na wsiach oraz trudne ukształtowanie terenu, które znacznie podraża budowę infrastruktury. Nie bez znaczenia są również ograniczone środki finansowe. W 2018 r. odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej (wg danych GUS) stawał gminę Tuchów na tle powiatu tarnowskiego na 7. pozycji, a korzystających z kanalizacji - na 6.

Na koniec 2020 r. długość sieci wodociągowej wyniosła 181,9 km, a kanalizacyjnej 120,5 km.

Liczbę przyłączy wodno-kanalizacyjnych obrazują tabele nr 11 i 12. W dłuższym horyzoncie czasowym (2008-2020) obserwuje się znaczny przyrost liczby przyłączy związany z poczynionymi znacznymi inwestycjami w tym zakresie. W przypadku przyłączy wodociągowych jest to wzrost o 48,5% a w przypadku przyłączy kanalizacyjnych - o 160,8%. W stosunku do 2019 r. w 2020 r. odnotowano wzrost liczby przyłączy wodociągowych o 3,6% i kanalizacyjnych o 2%.

Tabela nr 11. Przyłącza wodno-kanalizacyjne (stan na 31 grudnia 2020 r.)

Lp.	Gmina Tuchów	Wodociąg			Kanalizacja		
		gosp. domowe (szt.)	inne niż mieszkalne (szt.)	razem	gosp. domowe (szt.)	inne niż mieszkalne (szt.)	razem
1	ogółem	3149	220	3369	1996	148	2144
2	miasto	1208	138	1346	1113	117	1230
3	gmina	1941	82	2023	883	31	914

Tabela nr 12. Liczba przyłączy w latach 2008-2020

Lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
liczba przyłączy wodociągowych	2269	2303	2365	2497	2600	2626	2689	2798	2969	3031	3118	3250	3369
liczba przyłączy kanalizacyjnych	822	857	877	921	1039	1102	1323	1824	2001	2035	2064	2101	2144

W 2020 r. Spółka zrealizowała na terenie Gminy Tuchów następujące inwestycje z zakresu wodociągownia i kanalizacji sanitarnej:

- zadanie inwestycyjne „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w ul. Okólnej w Tuchowie wraz z przyłączami”. Inwestycja obejmowała prace budowlano – montażowe:

- budowa sieci wodociągowej DN 110 PE o długości ok. 340mb,
- budowa przyłączy wodociągowych DN 40 PE o długości 30mb,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej DN200 PVC o długości 1768mb,
- budowa przyłączy kanalizacyjnych o długości ok 220mb,
- budowa rurociągu tłocznego o długości ok 375mb,
- dostawa i montaż przepompowni sieciowej ścieków- 1kpl.

W ramach wymiany istniejących zdefektowanych i awaryjnych sieci wodociągowych Spółka w trzech etapach przeprowadziła wymianę następujących odcinków sieci w mieście Tuchowie:

- wymiana sieci wodociągowej żeliwnej w ul. Grochmala w Tuchowie na długości ok 200mb na rurociąg PEHD 110 x 10,0 x 12000 tytan typ 2/2 SDR 11 metodą przewiertu sterowanego wraz przepięciami istniejących przyłączy, wymiana węzłów włączeniowych i zasuw (wartość zadania: 31 355,05 zł),
- wymiana sieci wodociągowej żeliwnej w ul. Jana Pawła II w Tuchowie na długości ok 340mb na rurociąg PEHD 110 x 10,0 x 12000 tytan typ 2/2 SDR 11 metodą przewiertu sterowanego wraz przepięciami istniejących przyłączy, wymiana węzłów włączeniowych, zasuw i hydrantu podziemnego, (wartość zadania: 198 000,00 zł),
- wymiana sieci wodociągowej w ul. Reymonta w Tuchowie na długości ok 196 mb na rurociąg PEHD 110 x 10,0 x 12000 tytan typ 2/2 SDR 11 metodą przewiertu

sterowanego wraz przepięciami istniejących przyłączy, wymianą węzłów i zasuw (wartość zadania: 29 508,27zł),

W 2020 r. Spółka, poza bieżącym utrzymaniem, remontami, naprawami i usuwaniem awarii istniejących sieci, nie wykonywała żadnych inwestycji z zakresu sieci kanalizacyjnych i obiektów infrastruktury kanalizacyjnej.

Jak co roku również i w 2020 w celu obniżenia stawek opłat ponoszonych przez odbiorców usług za dostarczanie wody systemem wodociągowym poniesione zostały wydatki na dopłaty do taryf dla odbiorców tych usług przekazywane do Spółki w wysokości 748 412,12 zł. Również w celu obniżenia stawek opłat za zbiorowe odprowadzanie ścieków Gmina dopłaciła odbiorcom usług kwotę 1 444 680,43 zł, która została przekazana Spółce. Ceny usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w 2020 r. nieznacznie wzrosły, co obrazuje tabela nr 13.

Tabela nr 13. Ceny usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków po dopłatach ze strony Gminy w latach 2018-2020

Grupa odbiorców	2018 r.	2019 r.	2020 r.	
			do 28 maja	Od 28 maja
Cena za 1 m ³ wody pobranej z urządzeń wodociągowych w zł (brutto, z Vat 8 %):				
gospodarstwa domowe	6,16	6,16	6,16	6,46
pozostali odbiorcy	8,05	8,05	8,05	8,35
Cena za 1m ³ odprowadzonych ścieków w zł (brutto, z Vat 8 %)				
gospodarstwa domowe	7,67	7,67	7,67	8,29
pozostali odbiorcy	11,35	11,35	11,35	11,98

Pozostałe opłaty za usługi wodociągowo-kanalizacyjne znaleźć można na stronie internetowej Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” www.dorzeczebialej.pl.

Sprzedży wody i usług zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Tuchów systematycznie rośnie wraz rozwojem sieci wodno-kanalizacyjnej i przyłączającymi się nowymi odbiorcami (patrz tabela nr 14).

Tabela nr 14. Sprzedaż usług dostawy wody i odbioru ścieków w gminie Tuchów w latach 2019-2020 r.

Grupa odbiorców usług	2019 r.	2020 r.
	Dostawa wody (m ³)	
gospodarstwa domowe	276 135	304 593
pozostali odbiorcy	52 779	48 711
Razem	328 914	353 304
	Odbiór ścieków (m ³)	
gospodarstwa domowe	194 798	211 727
pozostali odbiorcy	40 415	39 367
Razem:	235 213	251 094

C. Gospodarowanie odpadami

Od 2018 r. do 2020 r. odbiorem i wywozem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Tuchów zajmowała się Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o., która zawarła umowę z Gminą w trybie zamówienia z wolnej ręki (tzw. *in-house*).

Łączna masa odebranych i zagospodarowanych odpadów w 2020 r. wyniosła 4 155,00 ton, w tym 2223,2485 t odpadów zebranych w sposób selektywny i 1931,7520 t – w sposób nieselektywny. Spośród odpadów zebranych w sposób selektywny największą masę miały odpady biodegradowalne (606,724 t), wielkogabarytowe (495,02), z tworzyw sztucznych (459,59 t), oraz ze szkła (290,72 t). Podmiot zobowiązany do odbioru odpadów zapewniał dostarczanie mieszkańcom pojemników i worków na odpady. Ponadto prowadzony był Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. Długiej 51D w Tuchowie.

Do wnoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w gminie Tuchów zobowiązanych było w 2020 r. 4 200 gospodarstw domowych, w których 13 909 osoby były zgłoszone do odbioru odpadów, w tym 4 177 gospodarstw z 13 877 osobami jako zbierającymi odpady w sposób selektywny i 23 gospodarstwa z 32 osobami – w sposób nieselektywny. Ponadto 2 441 gospodarstw domowych, w których mieszka 8 358 osób oświadczyło, iż kompostuje bioodpady we własnym kompostowniku. W trakcie roku przyjęto deklaracje dotyczące odbioru opłat dla 2 605 osób.

Od 01 lutego 2020 r. opłata za gospodarowanie odpadów wnoszona na rzecz Gminy, za odbiór odpadów zbieranych selektywnie, przez mieszkańca wynosiła miesięcznie 21 zł. Jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełniał obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny została naliczona stawka podwyższona, czyli 42,00 zł miesięcznie na mieszkańca. Wysokość miesięcznego zwolnienia z tytułu kompostowania bioodpadów wynosiła 2,00 zł od stawki obowiązującej opłaty od jednego mieszkańca (stawka z ulgą 19,00 zł). Od czasu wprowadzenia w 2013 r. systemu gospodarowania odpadami komunalnymi opłata za te odpady ulegała zmianie (tabela nr 15).

Tabela nr 15. Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obowiązujące w latach 2013-2020 (zł/mieszkańca/miesiąc).

Rodzaj opłaty za odbiór odpadów zbieranych	Lata obowiązywania opłaty i kwota w zł					
	Od 01.07.2013 Do 31.12.2013	Od 01.01.2014 do 31.03.2017	Od 01.04.2017 Do 31.12.2017	Od 01.01.2018 do 30.06.2019	Od 01.07.2019 do 31.01.2020	Od 01.02.2020
selektywnie	8,00	8,00	8,00	10,00	15,00	21,00
nieselektywnie	13,00	15,00	20,00	20,00	30,00	42,00
ulgą z tytułu kompostowania	-	-	-	-	-	2,00

Całkowity koszt finansowania zbiorczego systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie gminy Tuchów w roku 2020 wyniósł 4 276 599,77 zł, z czego 174 728,34 zł to koszty administracyjne. Natomiast wpływy do budżetu Gminy Tuchów związane z poborem opłat za gospodarowanie odpadami komunalnym w roku 2020 wyniosły 3 214 651,11 zł. Bilans finansowy systemu wskazuje na przewagę wydatków nad wpływami w roku 2020. Niedopłata w systemie wyniosła 1 061 948,66 zł. Jest to kolejny rok, w którym obserwuje się tak wysoką lukę finansową.

Analiza sytuacji gospodarki odpadami na terenie gminy Tuchów w 2020 r. pokazuje kilka głównych przyczyn wzrostu cen odbioru odpadów. Są to: wzrost opłat w instalacjach odbierających odpady, wzrastająca ilość odpadów, niewłaściwa segregacja odpadów, nieprawdziwa liczba osób zadeklarowanych do odbioru odpadów. Podjęte działania końcem 2019 r. i wdrożenie w 2020 r. systemu kodów kreskowych przyczyniły się do zmniejszenia strumienia odpadów zmieszanych na rzecz selektywnie odbieranych. Dzięki zbieraniu danych na

podstawie odczytywanych z kodów informacji można było podejmować w ciągu roku kontrole w sytuacji pojawienia się nadmiernej ilości odpadów w gospodarstwie domowym, w którym zadeklarowano niewielką ilość osób, albo w sytuacji braku pojawiania się w okresie zimowym odpadów typu papier lub plastik (podejrzenie o spalanie). Rok 2020 jest pierwszym rokiem funkcjonowania tego systemu i na pełny jego efekt trzeba jeszcze poczekać.

Kolejnym działaniem w ramach uszczelniania systemu gospodarowania odpadami jest zaplanowanie do wdrożenia w 2021 r. programu komputerowego do analizy niespójności w danych zamieszczonych w deklaracjach wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami tj. liczby deklarowanych osób z liczbą osób deklarowanych do uzyskania pomocy z systemu opieki społecznej. Działania w zakresie zatrzymania wzrostu kosztów odbioru odpadów prowadzi również Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. we współpracy z samorządem tuchowskim. Polegają one na analizie możliwości zagospodarowania bioodpadów i osadu ściekowego powstającego na oczyszczalni na cele produkcji nawozu dla zastosowań rolniczych.

Mimo prowadzonych działań nadal istnieje konieczność poprawy funkcjonowania system, jak chociażby wprowadzenie limitów na niektóre frakcje odpadów. W 2020 r. nadal utrzymywała się luka finansowa (większe koszty odbioru i zagospodarowania odpadów niż wpływy z opłat od mieszkańców z tego tytułu), w związku z czym konieczne było zwiększenie opłat za wywóz i zagospodarowanie odpadów.

D. Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym

Mieszkaniowy zasób Gminy Tuchów stanowił w 2020 r. 76 lokali mieszkalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 3 393,64 m², które mieszczą się w budynkach stanowiących własność Gminy Tuchów. W mieszkaniowym zasobie gminy wydzielone jest 35 lokali socjalnych.

Tabela nr 16. Mieszkaniowy zasób Gminy Tuchów

Lp.	Adres	Rodzaj lokalu			Razem
		komunalne	socjalne	użytkowe	
1	Tuchów, ul. Reymonta 1		1	1	2
2	Tuchów, ul. Reymonta 3		1		1
3	Tuchów, ul. Reymonta 9	4	5		9
4	Tuchów, ul. Reymonta 13	5	1		6
5	Tuchów, ul. Reymonta 15	4	4		8
6	Tuchów, ul. Wołowa 1A		2		2
7	Tuchów, ul. Wołowa 1D		10		10
8	Tuchów, ul. Wołowa 1C		5		5
9	Siedliska 12E	20			20
10	Przedszkole Publiczne w Tuchowie, ul. Szpitalna 2	1			1
11	Burzyn 191		1		1
12	Ośrodek Zdrowia w Siedliskach	4			4

Lp.	Adres	Rodzaj lokalu			Razem
		komunalne	socjalne	użytkowe	
13	Dom Nauczyciela w Buchcicach		4		4
14	Szkoła Podstawowa w Buchcicach	1			1
15	Tuchów, ul. Jana Pawła II 14	1			1
16	Dąbrówka Tuchowska 59		1		1
17	Siedliska 12E	20			20
razem					76

Szersza informacja została przedstawiona przy omówieniu realizacji Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy (podrozdział C.2.).

E. Ochrona Środowiska

Środowisko przyrodnicze, inaczej nazywane środowiskiem naturalnym, to całokształt ożywionych i nieożywionych składników przyrody, ściśle ze sobą powiązanych, otaczających organizmy żywe. Jego elementy to: budowa geologiczna, rzeźba terenu, klimat, stosunki wodne, gleba i organizmy żywe. Jedną z zasadniczych właściwości środowiska przyrodniczego jest równowaga naturalna, która zachodzi, gdy odpływ i dopływ energii i materii w przyrodzie są zrównoważone. Równowaga ta jest naruszana przez działalność człowieka, dlatego zachodzi konieczność jej ochrony. Na terenie gminy Tuchów znajduje się wiele cennych zasobów przyrodniczych, które zostały objęte ochroną w ramach wyznaczonego w 1995 r. Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki oraz obszaru Natura 2000.

Dbając o środowisko przyrodnicze, w tym jego zasoby, Gmina Tuchów realizowała w 2020 r. szereg programów (opisanych w pkt. F rozdziału XII), tj.: Program ochrony środowiska, Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, Plan gospodarki niskoemisyjnej, Gminny Program Niskoemisyjny oraz Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi.

Z racji odnotowywanego w ostatnim czasie dużego zanieczyszczenia powietrza w gminie Tuchów podejmowano szereg działań zmierzających do poprawy jego jakości. Problem ten dotyka całej Polski, która wśród wszystkich krajów Unii Europejskiej ma najbardziej zanieczyszczone powietrze. Najgorszy stan jest w Małopolsce i na Śląsku. Samorząd Tuchowa od kilku lat (również w 2020 r.) podejmował szereg działań proekologicznych nakierowanych m.in. na podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców (kampanie medialne w Internecie i szkołach). Bardzo ważnymi działaniami prowadzonymi w 2020 r. przez Gminę była realizacja Programów wymiany kotłów opisanych szczegółowo w pkt. F rozdziału XII, w tym w po raz pierwszy realizowany program dopłat z budżetu gminy na wymianę kotłów w budynkach wielorodzinnych. W ramach działań podnoszących jakość powietrza prowadzone były również kontrole palenisk w gospodarstwach domowych, zarówno pod kątem spalania odpowiedniego rodzaju paliwa, jak i instalowania odpowiednich ekologicznych kotłów. Od dnia 1 lipca 2017 r. w Małopolsce obowiązuje uchwała antysmogowa dla całego regionu, wprowadzająca ograniczenia dotyczące rodzaju spalanego paliwa oraz kotłów, w jakich można spalać paliwo. Oznacza to, że do jej przepisów muszą dostosować się wszyscy mieszkańcy województwa małopolskiego. W 2020 r. kontynuowano prowadzenie obowiązkowych kontroli palenisk, gdzie

m. in. prowadzono edukację mieszkańców z zakresu obowiązujących przepisów dotyczących ochrony środowiska.

Bardzo istotne dla środowiska naturalnego są zasoby czystej wody i ich ochrona. W związku z tym od wielu lat samorząd realizuje inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, poprzez rozbudowę systemu zbiorowego odprowadzania ścieków, a w 2020 r. po raz pierwszy zaproponowano mieszkańcom i rozpoczęto realizację projektu instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków w obszarach, gdzie nieracjonalna była budowa sieci kanalizacji sanitarnej. Realizowano również bieżącą kontrolę posiadania i opróżniania zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców nie objętych systemem kanalizacji zbiorczej. Istotne znaczenie dla środowiska miały również działania samorządu nakierowane na prowadzenie właściwej gospodarki odpadami oraz utrzymanie czystości i porządku na terenie gminy Tuchów, w tym utrzymanie zieleni miejskiej. Ważnym aspektem były również działania podejmowane na rzecz ochrony zwierząt bezdomnych czy dziko żyjących, czego przykładem jest realizacja programu opieki nad zwierzętami (patrz pkt. F.5 Raportu) oraz zakup budek lęgowych dla jeżyków.

V. Ład przestrzenny

Obecnie cały obszar gminy Tuchów jest objęty od 2008 r. obowiązującymi Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP). Posiadanie MPZP pozwala na prowadzenie właściwej polityki planowania i zagospodarowania przestrzennego w całej gminie.

Na przestrzeni ostatnich lat dokonywane były sukcesywnie zmiany planów w poszczególnych miejscowościach. Ostatnia duża zmiana miała miejsce w 2016 r. i dotyczyła 9 miejscowości. Obecnie funkcjonuje 12 MPZP, w wersjach podstawowych wraz z ich zmianami punktowymi.

Z względu na posiadanie przez Gminę Tuchów MPZP dla całego jej obszaru, przy realizacji inwestycji budowlanych nie ma potrzeby uzyskiwania decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Dzięki temu można starać się o pozwolenie na budowę bezpośrednio na podstawie ustaleń planu miejscowego.

Oprócz planów miejscowych, dokumentem planistycznym jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, które zostało uchwalone w 2000 r., z niewielką zmianą w 2007 r.

W 2017 r. zapadła decyzja o zmianie studium - uchwałą nr XXXVIII/245/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów. W 2019 r. rozpoczęto prace planistyczne, które były kontynuowane przez cały rok 2020 r., a ich zakończenie planowane jest na połowę 2021 r. Wprowadzenie zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania umożliwi późniejsze dokonywanie kolejnych zmian w MPZP w poszczególnych miejscowościach.

W 2018 r. została dokonana ostatnia analiza stanu zagospodarowania przestrzennego w gminie Tuchów oraz podjęta uchwała nr LX/422/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 17 października 2018 r. w sprawie oceny aktualności studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Tuchów. Analiza taka, zgodnie z wymogami ustawowymi, jest dokonywana raz w czasie trwania kadencji rady miejskiej.

VI. Oświata i edukacja

Prezentowane informacje w tym rozdziale dotyczą szkół i przedszkoli, które finansowane są przez Gminę Tuchów ze środków własnych i subwencji oświatowych. Na terenie gminy Tuchów funkcjonuje 13 szkół podstawowych, w tym 6 szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tuchów (tabela nr 17 i 18). W roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało do nich 1608 dzieci i młodzieży, a w 2020/2021 - 1603. Funkcjonuje również 10 przedszkoli (tabela nr 19) i 2 żłobki (Klub Dziecięcy „Bobas” i Niepubliczny Żłobek Świętego Józefa -obydwa w Tuchowie). W roku przedszkolnym 2019/2020 uczęszczało do przedszkoli – 466 dzieci, a w roku 2020/2021 – 444.

Tabela nr 17. Szkoły podstawowe w gminie Tuchów – rok szkolny 2019/2020

Lp.	Szkoła Podstawowa	Liczba oddziałów ogółem	Liczba dzieci w oddziałach przedszk.	Liczba uczniów w klasach								Ogółem uczniów i dzieci w oddziałach przedszk.
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Szkoły podstawowe, dla których organem prowadzący jest Gmina Tuchów												
1	Szkoła Podstawowa w Burzynie	11	22	17	15	29	8	14	33	10	15	163
2	Szkoła Podstawowa w Jodłówce Tuchowskiej	9	19	10	14	10	10	18	14	8	12	115
3	Szkoła Podstawowa w Karwodrzy	5	0	0	0	0	12	13	17	16	15	73
4	Szkoła Podstawowa w Siedliskach	12	45	27	20	12	35	23	36	21	26	245
5	Szkoła Podstawowa w Tuchowie	26	0	87	68	70	49	82	88	66	73	583
6	Szkoła Podstawowa w Zabłędzy	4	25	12	13	14	0	0	0	0	0	64
Szkoły podstawowe prowadzone przez osoby fizyczne i stowarzyszenia												
7	Szkoła Podstawowa w Buchcicach	7	0	10	4	5	5	0	8	4	8	44
8	Szkoła Podstawowa w Lubaszowej	7	0	10	10	11	0	12	11	10	9	73
9	Szkoła Podstawowa w Łowczowie	8	18	10	10	9	0	12	9	9	5	82
10	Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Tuchowskiej	7	0	5	8	3	0	9	10	5	4	44

Lp.	Szkoła Podstawowa	Liczba oddziałów ogółem	Liczba dzieci w oddziałach przedszk.	Liczba uczniów w klasach								Ogółem uczniów i dzieci w oddziałach przedszk.
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
11	Publiczna Szkoła Podstawowa w Piotrkowicach	8	0	7	6	5	5	12	9	6	8	58
12	Publiczna Szkoła Podstawowa w Mesznej Opackiej	5	0	3	0	5	0	5	12	0	6	31
13	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Trzemesnej	7	6	3	5	0	3	0	7	6	3	33
razem		116	135	201	173	173	127	200	254	161	184	1608

Tabela nr 18. Szkoły podstawowe w gminie Tuchów – rok szkolny 2020/2021

Lp.	Szkoła Podstawowa	Liczba oddziałów ogółem	Liczba dzieci w oddz. przedszk.	Liczba uczniów w klasach								Ogółem uczniów i dzieci w oddziałach przedszk.
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Szkoły podstawowe, dla których organem prowadzący jest Gmina Tuchów												
1	Szkoła Podstawowa w Burzynie	12	19	23	19	15	29	8	14	33	11	171
2	Szkoła Podstawowa w Jodłówce Tuchowskiej	9	19	13	10	15	10	10	18	14	8	117
3	Szkoła Podstawowa w Karwodrzy	5	0	0	0	0	12	12	13	17	16	70
4	Szkoła Podstawowa w Siedliskach	13	42	20	27	20	12	35	23	36	21	236
5	Szkoła Podstawowa w Tuchowie	26	0	65	85	68	73	50	84	89	66	580
6	Szkoła Podstawowa w Zabłędzy	4	20	13	13	12	0	0	0	0	0	58
Szkoły podstawowe prowadzone przez osoby fizyczne i stowarzyszenia												

Lp.	Szkoła Podstawowa	Liczba oddziałów ogółem	Liczba dzieci w oddz. przedsz.	Liczba uczniów w klasach								Ogółem uczniów i dzieci w oddziałach przedsz.
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
7	Szkoła Podstawowa w Buchcicach	7	0		10	4	5	5	8	8	4	36
8	Szkoła Podstawowa Lubaszowej	7	0	15	10	9	11	0	12	11	10	78
9	Szkoła Podstawowa w Łowczowie	8	23	9	9	11	10	0	12	8	9	91
10	Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Tuchowskiej	7	0	6	5	8	3	0	9	11	5	47
11	Publiczna Szkoła w Piotrkowicach	8	0	5	7	6	5	5	12	9	6	55
12	Publiczna Szkoła Podstawowa w Miesznej Opackiej	5	0	6	3	0	5	0	5	11	0	30
13	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Trzemesnej	7	9	0	3	5	0	3	0	8	6	34
razem		117	132	175	201	173	175	128	202	255	162	1603

Tabela nr 19. Przedszkola publiczne i niepubliczne w gminie Tuchów

Lp.	Nazwa i adres przedszkola	Rok 2019/2020				Rok 2020/2021				Organ prowadzący
		Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	
		ogółem	w tym dzieci			ogółem	w tym dzieci			
			5-letnich	6-letnich			5-letnich	6-letnich		
1.	Publiczne Przedszkole w Buchcicach	17	5	0	1 grupa dla wszystkich	25	5	7	1 grupa dla wszystkich	Towarzystwo Oświatowe w Buchcicach

Lp.	Nazwa i adres przedszkola	Rok 2019/2020				Rok 2020/2021				Organ prowadzący
		Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	
		ogółem	w tym dzieci			ogółem	w tym dzieci			
			5-letnich	6-letnich	5-letnich		6-letnich			
2.	Publiczne Przedszkole w Dąbrówce Tuchowskiej	54	13	7	1	48	119	9	1	osoba fizyczna – Bernadeta Wróbel
3.	Publiczne w Łowczowie,	18	0	0	1 grupa dla wszystkich	16	5	1	1 grupa dla wszystkich	osoba fizyczna – Kazimiera Snopkowska
4.	Przedszkole Publiczne w Mesznej Opackiej	32	6	8	1	34	10	10	1	Urszula Hajduga
5.	Ochronka Sióstr Służebniczek Przedszkole Niepubliczne w Tuchowie	47	12	10	1	50	12	13	1	placówka niepubliczna – Zgromadzenie Zakonne
6.	Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr św. Józefa	50	14	9	1	49	11	13	1	placówka niepubliczna – Zgromadzenie Zakonne
7.	Niepubliczne Integracyjne Przedszkole w Tuchowie	71	18	20	1	70	12	14	1	placówka niepubliczna – Firma Doradczo-Szkoleniowa Michał Krempa
8.	Przedszkole Publiczne w Tuchowie	124	38	34	1,88	122	26	34	2	Gmina Tuchów

Lp.	Nazwa i adres przedszkola	Rok 2019/2020				Rok 2020/2021				Organ prowadzący
		Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	
		ogółem	w tym dzieci			ogółem	w tym dzieci			
			5-letnich	6-letnich	5-letnich		6-letnich			
9.	Przedszkole „Batalionik w Siedliskach”	34	6	12	1	33	8	9	1	Barbara Dusza
10.	Publiczne Przedszkole „Polak Mały” w Piotrkowicach	19	4	4	1	22	3	6	1	Barbara Polek
razem		466	116	104	10,88	444	111	110	11	

Tabela nr 20. Finansowanie oświaty

Placówka oświatowa		Subwencja (zł)	Wydatki (zł)	Deficyt subwencji (zł)	Subwencja (zł)	Wydatki (zł)	Deficyt subwencji (zł)
		2019 r.			2020 r.		
Placówki prowadzone przez Gminę	Gminna Administracja Oświaty	0,00	902 256,27	-902 256,27	0,00	897 915,01	-897 915,01
	Przedszkole Publiczne w Tuchowie	213 612,48	1 307 261,04	-1 093 648,56	562 206,77	1 428 579,25	-866 372,48
	Szkoła Muzyczna w Tuchowie	1 703 456,23	1 312 639,99	390 816,24	1 595 394,57	1 381 003,96	214 390,61
	Szkoła Podstawowa w Burzynie (szkoła, oddział przedszkolny)	1 570 345,81	1 839 729,35	-269 383,54	1 572 912,25	1 902 355,74	-329 443,49
	Szkoła Podstawowa w Jodłówce Tuchowskiej (szkoła, oddział przedszkolny)	1 015 917,81	1 460 119,02	-444 201,21	1 070 114,63	1 536 173,11	-466 058,48
	Szkoła Podstawowa w Karwodrzy	904 394,41	1 511 786,75	-607 392,34	673 694,11	1 394 644,53	-720 950,42
	Szkoła Podstawowa w Siedliskach (szkoła, oddział przedszkolny)	2 246 259,30	2 794 836,67	-548 577,37	2 357 202,20	2 929 244,05	-572 041,85
	Szkoła Podstawowa w Tuchowie	4 256 985,79	5 506 041,27	-1 249 055,48	4 418 795,45	5 686 649,20	-1 267 853,75

Placówka oświatowa		Subwencja (zł)	Wydatki (zł)	Deficyt subwencji (zł)	Subwencja (zł)	Wydatki (zł)	Deficyt subwencji (zł)
		2019 r.			2020 r.		
	Szkoła Podstawowa w Zabłędzy (szkoła, oddział przedszkolny)	430 877,08	699 146,24	-268 269,16	650 456,61	819 710,43	-169 253,82
	razem	12 341 848,91	17 333 816,60	-4 991 967,69	12 900 776,59	17 976 275,28	-5 075 498,69
Placówki nieprowadzone przez Gminę	Buchcice (szkoła, przedszkole)	495 884,24	772 478,73	-276 594,49	478 533,33	869 613,41	-391 080,08
	Meszna Opacka (szkoła, przedszkole)	376 287,25	761 210,25	-384 923,00	27 464,08	864 569,72	-837 105,64
	Dąbrówka (szkoła, przedszkole)	474 605,86	1 111 683,78	-637 077,92	460 499,77	1 243 063,44	-782 563,67
	Lubaszowa (szkoła, przedszkole)	709 082,48	1 120 428,63	-411 346,15	786 129,04	1 599 900,52	-813 771,48
	Łowczów (szkoła, przedszkole, oddział przedszkolny)	678 736,37	1 144 248,34	-465 511,97	894 218,15	1 411 896,16	-517 678,01
	Piotrkowice (szkoła, przedszkole)	693 296,76	952 234,10	-258 937,34	615 517,28	1 176 693,80	-561 176,52
	Trzemesna (szkoła, oddział przedszkolny)	398 494,88	491 145,85	-92 650,97	386 055,76	561 450,40	-175 394,64
	Niepubliczne Integracyjne Przedszkole w Tuchowie	597 925,72	1 328 380,44	-730 454,72	755 992,61	1 340 638,13	-584 645,52
	Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr św. Józefa	53 269,94	374 314,00	-321 044,06	307,42	400 298,49	-399 991,07
	Ochronka Sióstr Służebniczek Przedszkole Niepubliczne w Tuchowie	71 026,59	361 712,60	-290 686,01	288,97	410 304,00	-410 015,03
	razem	4 548 610,09	8 417 836,72	-3 869 226,63	4 405 006,41	9 878 428,07	-5 473 421,66
razem oświata		16 890 459,00	25 751 653,32	-8 861 194,32	17 305 783,00	27 854 703,35	-10 548 920,35

Rok 2020 był pierwszym rokiem, w którym funkcjonowały ośmioklasowe szkoły podstawowe w systemie przywróconym przez reformę oświatową wprowadzoną w 2017 r. Zatrudnienie nauczycieli w szkołach pozostało na poziomie ubiegłego roku. Ruchy kadrowe wynikały z konieczności zatrudniania nauczycieli na zastępstwa na czas dłuższych nieobecności tj. z powodu poratowania zdrowia lub rodzicielstwa.

Nowy rok szkolny 2020/2021 rozpoczęło 1 603 uczniów, w tym w klasie pierwszej 175.

W 2020 r. nie zmieniła się struktura placówek wychowania przedszkolnego. Nadal funkcjonuje 10 placówek przedszkolnych, zarówno publicznych, jak i niepublicznych. W roku szkolnym 2020/2021, ze względu na obostrzenia sanitarne, związane z trwającą epidemią do placówek wychowania przedszkolnego przyjęto mniej dzieci.

Rok 2020 to kolejny rok, w którym wzrasta deficyt subwencji oświatowej. W 2019 r. wyniósł on 8 861 194,32 zł, a w 2020 r.: 10 548 920,35 zł (wzrost o -1 687 726,03 zł). Podobny wzrost odnotowano w poprzednim roku (tabela nr 20). Taka sytuacja jest niepokojąca i wymaga podjęcia przeciwdziałań.

Ratunkiem dla tej sytuacji mogą być rozwiązania systemowe, w tym podniesienie wysokości subwencji oświatowej dla małych szkół albo bardziej drastyczne rozwiązania, jak np. łączenie lub likwidacja szkół nierentownych.

VII. Polityka społeczna

Polityka społeczna w gminie Tuchów realizowana jest przez wyspecjalizowaną jednostkę organizacyjną Gminy Tuchów, tj. Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie.

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W ostatnich latach nadal wzrasta zapotrzebowanie na zapewnienie całodobowej opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych w domach pomocy społecznej, którą miało zapewnione w roku 2020 r. 47 osób z terenu naszej Gminy Tuchów. Średni miesięczny koszt odpłatności Gminy za 1 mieszkańca domu pomocy społecznej wynosił 2 387,20 zł, a łączne utrzymanie tych osób w domu pomocy społecznej w 2020 r. wyniosło 1 090.951,91 zł.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 r. realizował usługi opiekuńcze u 19 osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych. Zatrudnione były 3 opiekunki etatowe oraz 3 osoby na podstawie umowy zlecenia. Zrealizowane zostało 4 562 godziny usług, a łączny koszt tego zadania wyniósł 149 582,60 zł (umowy zlecenie to koszt 27 719,01 zł).

W zakresie prac społecznie użytecznych utworzono 3 miejsca pracy, z których skorzystało 3 osoby bezrobotne z terenu Gminy Tuchów, korzystających z pomocy społecznej. Zrealizowano 568 godzin prac. Wydatki na to zadanie wyniosły 4 874,00 zł, z czego Gmina pokryła 40% ze środków własnych, tj. 1 949,60 zł. Pozostałą część refundował Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie.

W 2020 roku sfinansowano koszt utrzymania 4 małoletnich dzieci z terenu Gminy Tuchów w rodzinach zastępczych zawodowych i rodzinach zastępczych spokrewnionych z powodu niewydolności wychowawczej rodziców. Zapewniono również dofinansowanie do wypoczynku

2 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej oraz do utrzymania lokalu mieszkalnego rodzinie zastępczej zawodowej. Koszt tego zadania wyniósł 23 708,19 zł.

W ramach pieczy zastępczej sfinansowany był również koszt utrzymania 4 dzieci w Placówce Opiekuńczo Wychowawczej „Promyk” w Rzuchowej. Koszt tego zadania wyniósł 46 146,45 zł.

W roku 2020 poniesione zostały wydatki ze środków własnych na zabezpieczenie miejsc noclegowych dla 2 osób z terenu Gminy Tuchów w Schronisku dla bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej” w Tarnowie oraz dla 1 osoby bezdomnej, w schronisku dla osób bezdomnych „Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne” w Zawierciu - Żerkowice. Koszt utrzymania wyniósł 11 760,95 zł.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku udzielił pomocy 746 osobom i rodzinom, co stanowi 4,17% ogółu mieszkańców Gminy Tuchów. Z samej pomocy finansowej w formie zasiłków z pomocy społecznej skorzystało w ubiegłym roku 227 rodzin, w których żyło 476 osób. Łącznie na wypłatę świadczeń pieniężnych wydano 191 971,04 zł. Wydatki zostały sfinansowane dotacją budżetu państwa w kwocie 130 000,00 zł i środkami własnymi Gminy w kwocie 61 971,04 zł. Pomoc w formie świadczeń niepieniężnych Ośrodek udzielił 63 rodzinom, w których znajdowało się 212 osób. Najczęściej pomoc przyznawano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (150 rodzin), ubóstwa (145 rodzin), niepełnosprawności (136 rodzin), bezrobocia (66 rodzin), potrzeby ochrony macierzyństwa w tym: potrzeba ochrony wielodzietności (32 rodziny), bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, z czego: rodzin niepełnych i wielodzietnych (21), z powodu alkoholizmu (18 rodzin), przemocy w rodzinie (6 rodzin), bezdomności (4 rodziny), zdarzenia losowego (3 rodziny), trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (2 rodziny), narkomani (2 rodziny) oraz sytuacji kryzysowej (1 rodzina).

Dodatkowo w roku 2020 Ośrodek poniósł koszt w wysokości 3 000,00 zł na pokrycie wydatku związanego z pochówkiem dorosłej osoby zmarłej z terenu Gminy Tuchów oraz w wysokości 1 410,00 zł na pokrycie wydatku związanego z pochówkiem 11 dzieci martwo urodzonych w Szpitalu w Tuchowie, których rodzice zrzekli się prawa do pochowania ich szczątków. Łącznie koszt tego zadania wyniósł 4 410,00 zł.

W ramach świadczeń niepieniężnych Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie realizował m. in. dożywianie dzieci i młodzieży w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W ramach programu wydano 6 297 posiłków dla 98 dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, dysfunkcyjnych i wielodzietnych, głównie w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich oraz ośrodkach szkolno – wychowawczych. Wydatki te finansowane były dotacją budżetu państwa w kwocie 115 200,00 zł i środkami własnymi Gminy Tuchów w kwocie 40 919,10 zł. Łącznie koszt tego zadania wyniósł 156 119,10 zł.

W ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 realizowane również były świadczenia pieniężne w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. W ramach tego zadania przyznano 841 świadczeń 146 osobom samotnym i w rodzinie. Sam koszt zasiłków celowych na to zadanie w ramach powyższej łącznej dotacji wyniósł 126 000,00 zł (w tym 94 469,00 zł dotacja budżetu państwa i 31 531,00 zł środków własnych Gminy Tuchów).

W ramach Programu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie powołany został Zespół Interdyscyplinarny, który prowadził 42 Niebieskie Karty dla 38 rodzin (w tym 1 z 2018 r. i 18 z 2019 r.). Powołano 23 grupy robocze w celu przeciwdziałania przemocy.

Od lutego 2019 r. funkcjonuje w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tuchowie Lokalny punkt dla osób pokrzywdzonych przestępstwem prowadzony przez Fundację Hetmana Tarnowskiego, w ramach którego osoby i rodziny pokrzywdzone przestępstwem mogą skorzystać ze wsparcia psychologicznego, prawnego i finansowego.

W 2020 r. Ośrodek otrzymał z budżetu państwa dotację w wys. 26 480,00 zł (koszt łączny 33 117 zł) z przeznaczeniem na dofinansowanie zadania polegającego na utrzymaniu Ośrodka, w związku z realizacją dodatkowych działań mających na celu rozwój pomocy społecznej w obszarze profesjonalizacji wykorzystania systemów informatycznych, w tym zatrudnienie informatyka; zapewnienie dostępu do konsultacji prawnej dla beneficjentów.

W 2020 r. Ośrodek pozyskał środki finansowe w wys. 5 320,00 zł w ramach zawartej umowy zawartej z Województwem Małopolskim, działającym poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie o udzielenie pomocy finansowej w ramach Projektu „KOOPERACJE 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. W ramach projektu zakupiono środki ochrony osobistej i dezynfekujące w celu zminimalizowania ryzyka zarażenia wirusem COVID-19 przez pracowników socjalnych Ośrodka, oraz obsługiwanych przez nich klientów w siedzibie Ośrodka i w terenie.

Stowarzyszenie Rozwoju Jodłówki Tuchowskiej i Jej Mieszkańców oraz Stowarzyszenie Nasza Dąbrówka Tuchowska w 2020 r. zawarły z Ośrodkiem porozumienia o współpracy przy realizacji dystrybucji żywności otrzymanej z Banku Żywności w Krakowie w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym realizowanej w Podprogramie 2019. Ośrodek w ramach porozumień kwalifikuje osoby z terenu wsi Jodłówka Tuchowska, Dąbrówka Tuchowska i Mieszna Opacka do uczestnictwa w Programie, zgodnie z zasadami określonymi w Wytycznych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Do otrzymania pomocy żywnościowej Ośrodek również kwalifikuje osoby z terenu gminy Tuchów zapisane do Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego w Tuchowie.

VIII. Kultura, sport, rekreacja i turystyka

Kultura

Działania w zakresie kultury prowadzą na terenie gminy Tuchów instytucje kultury: Dom Kultury w Tuchowie i Biblioteka Publiczna w Tuchowie. Działania o charakterze kulturalnym prowadzą również szkoły i przedszkola, stowarzyszenia i grupy nieformalne z terenu gminy. W rozdziale tym zaprezentowano działania samorządowych instytucji kultury, których organizatorem jest Gmina Tuchów, tj. Domu Kultury w Tuchowie oraz Biblioteki Publicznej w Tuchowie.

Dom Kultury w Tuchowie

Działalność kulturalna Domu Kultury w Tuchowie (dalej jako „Dom Kultury”) opiera się o jednostkę w Tuchowie oraz 3 filie: w Burzynie, Siedliskach i Jodłówce Tuchowskiej, a także amfiteatr tuchowski i scenę mobilną. Dom Kultury prowadzi cyfrowe kino 3D „Promień”, Muzeum Miejskie w Tuchowie oraz Małopolski System Informacji Turystycznej, a także wydaje gazetę „Kurier Tuchowski” i inne wydawnictwa. W Domu Kultury mają siedzibę m.in.

podmioty: Społeczne Ognisko Muzyczne, Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju, Towarzystwo Miłośników Tuchowa, Wieści Tuchowskie, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło PTTK nr 76 w Tuchowie, Polski Związek Wędkarski Koło w Tuchowie, Koło Pszczelarzy w Tuchowie oraz Stowarzyszenie Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Tuchowie.

Dom Kultury w Tuchowie realizuje szereg projektów i programów oraz prowadzi współpracę międzynarodową, w tym z miastami partnerskimi Gminy Tuchów. Organizuje szereg imprez, wydarzeń, konkursów, festiwali, występów, koncertów i wystaw. W ramach Domu Kultury działają lub współpracują grupy i zespoły działające w obszarze kultury. Dom Kultury prowadzi swoją działalność również przy współpracy ze szkołami, stowarzyszeniami, instytucjami, sołectwami oraz grupami twórczymi z gminy Tuchów.

W 2020 r. Dom Kultury zorganizował lub współorganizował 16 imprez z udziałem publiczności, w tym: konkursy, festiwale, przeglądy, występy, wystawy, pokazy, uroczystości patriotyczne oraz wydarzenia o charakterze gminnym, regionalnym, małopolskim, ogólnopolskim i międzynarodowym. Wystąpiło w nich ok. 160 występujących i koncertujących, w tym zespołów: muzycznych, wokalnie-instrumentalnych, wokalnych, teatralnych, recytatorskich, tanecznych, orkiestr, chórów i solistów. W wydarzeniach tych brało udział ok. 4120 uczestników.

Powyższe wydarzenia udało się zrealizować dzięki 8 stowarzyszeniom, 2 chórom, 2 orkiestrom, 12 szkołom, 12 sołectwom i 3 radom osiedlowym, 12 jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych oraz wielu instytucji i organizacji, z którymi Dom Kultury współpracował podczas organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych.

W związku z sytuacją epidemiczną panującą w kraju spowodowaną koronawirusem działalność kulturalna musiała zostać przeniesiona do sieci internetowej. Budynek Domu Kultury był zamykany i otwierany, ale nigdy nie została zamknięta kultura. Nie wychodząc z domu, wspólnie z mieszkańcami, Dom Kultury w Tuchowie tworzył nową formę kultury – kulturę online. Żeby działania w obszarach kultury wkomponować w wirtualny świat, załoga Domu Kultury zaktywizowała się, a działania zostały przeniesione do sieci – na Facebooka DK oraz kanał YouTube. Dom Kultury w Tuchowie stworzył również nową stronę internetową www.dktuchow.pl, dzięki której mógł przestrzenie kultury udostępniać i w ten sposób komunikować się *online* z mieszkańcami Tuchowa i świata. Przeprowadzone zostały wydarzenia *online*: prezentacje tuchowskich publikacji, pokazy i zajęcia zza monitora, filmy okazjonalne, spotkania w muzeum, konkursy, cykle tematyczne i wiele innych spontanicznych kulturalnych akcji, łącznie ok. 30.

W 2020 r. w Cyfrowym Kinie 3D „Promień” wyświetlono 52 tytuły filmowe, w tym 1 w technologii 3D. W 580 seansach uczestniczyło 4832 widzów.

Małopolski System Informacji Turystycznej w Tuchowie odwiedziło 157 osób z miasta i gminy Tuchów, Polski i zagranicy.

Muzeum Miejskie w Tuchowie prowadziło swoją działalność w dwóch lokalizacjach: w budynku Domu Kultury w Tuchowie (5 sal wystawowych, tj. sala etnografii, skarbiec tuchowski, pierwsza oraz druga wojna światowa i sala im. Tadeusza Radwana) oraz w budynku „Sokoła”, gdzie zgromadzonych jest ponad 5000 eksponatów. W muzeum zostały zorganizowane następujące wystawy:

- w maju 2020 r.: wystawa pt. „680 lat miasta Tuchowa 1340-2020, Tuchów dawniej i dziś”.
- 3 sierpnia 2020 r.: wystawa pt. „Spotkanie tuchowian z Janem Pawłem II – moje zdjęcie z Ojcem Świętym”.

Czterokrotnie odbyły się wykłady w ramach projektu pn. „Bój pod Łowczówkiem i Bitwa Warszawska – Duma Niepodległej”. W październiku 2020 r. trzykrotnie odbyły się spotkania w ramach warsztatów realizowanych przez Szkołę Podstawową w Tuchowie pt. „Historia Tuchowa w muzeum ożywiona” dla klas IV-VIII. W 2020 r. Muzeum Miejskie w Tuchowie w budynku Domu Kultury oraz Sokoła odwiedziło 262 osoby, w tym:

- muzeum w budynku Domu Kultury w Tuchowie zwiedziło 202 osoby. Przeprowadzono 2 lekcje muzealne dla 44 osób i 3 projekty warsztatów pt. „Historia Tuchowa w muzeum ożywiona” dla 51 osób, a indywidualnych zwiedzających było 107,
- muzeum w budynku „Sokoła” w 2020 r. zwiedziło 60 osób, w tym przeprowadzono 2 lekcje muzealne dla 32 osób. Indywidualnych zwiedzających było 28.

W 2020 r. do muzeum przyjęto 28 darowizn, co znacznie wzbogaciło jego zbiory.

„Kurier Tuchowski” ukazuje się od lipca 2012 r. w nakładzie 2000 egz./numer, a od stycznia 2013 r. jako miesięcznik. Od lipca 2012 r. do grudnia 2020 r. wydano 98 numerów w łącznym nakładzie 100 000 egzemplarzy. W 2020 r. wydano 10 numerów lokalnej gazety „Kurier Tuchowski” w liczbie 20000 egzemplarzy (numery 7-8 i 9-10 jako numery łączone).

W 2020 r. w ramach grup i zespołów amatorskiego ruchu artystycznego działających przy Domu Kultury uczestniczyło 125 dzieci i młodzieży, w tym: 57 w zespole tańca nowoczesnego, 40 w zajęciach plastycznych, 10 w zespole teatralno-recytatorskim i 6 - wokalnym.

W 2020 r. zrealizowano dwa projekty tj.:

- „Bój pod Łowczówkiem i Bitwa Warszawska – Duma Niepodległej”, na które otrzymano dofinansowanie w wysokości 31 000,00 zł ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Programu Dotacyjnego „Koalicje dla Niepodległej”. Projekt realizowany przez Dom Kultury w Tuchowie w koalicji dla Niepodległej z Polskim Towarzystwem Gimnastycznym Sokół w Tuchowie i Towarzystwem Miłośników Tuchowa. Dzięki realizacji projektu wydana została broszura „Pogórzański Szlak Dumy z Niepodległej” wraz z mapą. Dla szlaku utworzona została strona internetowa z wirtualnym spacerem, mapą dziesiątkami zdjęć i opisem 78 punktów historycznych na terenie gminy Tuchów i 14 sąsiednich miast i gmin (<http://szlakniepodleglosci.eu/>) oraz
- „Na moje oko! Stwórz własne medium oddziaływania”, który dofinansowany w wysokości 7387,61 zł przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności „Równać Szanse 2019” – Regionalny Konkurs Grantowy prowadzony przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży. W ramach realizacji tego projektu młodzież odwiedziła rozgłośnię radiową, stację telewizyjną redakcję gazety, po czym zredagowała i wydała własną gazetę pt. „Na moje oko”.

Ponad to w 2020 r.:

- chcąc pokłonić się tradycji, odtworzono sprzed wielu lat i dokonano wypieku i promocji produktu lokalnego – tuka tuchowskiego;
- otwarty został stacjonarny sklep pn. Kulturalny Kram (również *online*), w którym ma miejsce sprzedaż i promocja pamiątek, gadżetów, produktów tuchowskich promujących Gminę Tuchów (<https://dktuchow.pl/shop/>);

- zakupiona została maszyna drukarska, która wykorzystywana jest m.in. do druku materiałów promocyjnych (ulotek, broszur i innych małych form, w tym tuchowskich kalendarzy) oraz w celu świadczenia usług drukarskich na zewnątrz.

Biblioteka Publiczna

Bibliotekę Publiczną w Tuchowie tworzą trzy placówki biblioteczne: w Tuchowie, Jodłówce Tuchowskiej i Siedliskach. Działalność biblioteki związana jest z książką, promocją czytelnictwa, organizacją wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych oraz udzielaniem informacji. Najważniejszym naszym zadaniem jest gromadzenie księgozbioru. Biblioteka oprócz książek oferuje: czasopisma i prasę codzienną (34 tytuły), audiobooki, e-booki (darmowy dostęp do platformy książek naukowych Ibuk Libra, Legimi), darmowe kursy nauki pięciu języków obcych on-line na platformie Lerni, dostęp do międzybibliotecznej elektronicznej wypożyczalni Academica, gry komputerowe, planszowe, edukacyjne, konsole do gier (Filie w Siedliskach i Jodłówce Tuchowskiej), czytniki książek dla niewidomych i słabowidzących, roboty Photony i Lofi Robot do nauki programowania dla dzieci, sprzęt komputerowy, tablety, kopiarka wraz z usługą skanowania i drukowania.

Rok 2020 przyniósł dużo zmian spowodowanych pandemią i wprowadzonymi ograniczeniami w dostępie do usług świadczonych przez bibliotekę. Na przypadające w ubiegłym roku 253 dni pracujące, aż przez 83 dni wszystkie placówki biblioteczne były zamknięte dla użytkowników. Zamknięcia wynikały zarówno z odgórnych decyzji władz państwowych, jak i z miejscowego zagrożenia, kwarantanny bądź choroby pracowników biblioteki.

W związku z panującą sytuacją wprowadzono procedury bezpieczeństwa oraz nowe zasady korzystania z biblioteki, które spowodowały spore ograniczenia dla użytkowników (brak wolnego dostępu do półek, zamknięte czytelnie oraz zakaz organizowania wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych z udziałem publiczności, stosowanie środków ochrony osobistej i odpowiedniego dystansu). W każdej placówce bibliotecznej utworzono jedno bezpieczne stanowisko obsługowe, przy którym można było oddać lub wypożyczyć wcześniej zamówione zbiory, korzystając z możliwości dezynfekcji rąk.

Główne działania realizowane przez bibliotekę w 2020 r.

W marcu uruchomiono nową stronę internetową biblioteki, bardziej przyjazną dla użytkowników, w tym m.in.: udostępniono formularze kontaktu czytelników z bibliotekarzem, oraz formularz do zamówień książek oraz utworzono zakładkę dedykowaną dla wystaw organizowanych do tej pory w Małej Galerii „Przedstawmy się”. Zwiększono ilość darmowych dostępów do zbiorów elektronicznych na takich platformach, jak: Ibuk Libra, Legimi, Academica oraz internetowe kursy językowe i specjalistyczne na platformie Lerni. Przygotowywano bieżące informacje dla czytelników, gdzie można korzystać z ciekawej oferty kulturalnej, spotkań on-line z pisarzami czy darmowych dostępów do książek w czasie, gdy biblioteki są zamknięte dla użytkowników.

Zrealizowano projekt w ramach programu „Kultura w sieci”, którego operatorem było Narodowe Centrum Kultury pod nazwą Tuchowska Biblioteka Cyfrowa (TBC). Do utworzenia TBC wykorzystano istniejącą już bazę wydawnictw lokalnych, udostępnianych wcześniej na stronach internetowych miasta Tuchowa oraz biblioteki budowaną przez wiele lat wspólnie z Urzędem Miejskim w Tuchowie. W celu ułatwienia wyszukiwania i przeglądania treści opracowano słowniki słów kluczowych i kategorii tematycznych. W efekcie powstała nowa TBC

oferująca dostęp internetowy do bazy publikacji regionalnych – książek, czasopism lokalnych, a także różnego rodzaju wydawnictw ulotnych – zgromadzonych w zbiorach biblioteki. Podczas tworzenia zwiększono ilość udostępnionych cyfrowo dokumentów z posiadanych 370 do 490. Już w pierwszym miesiącu działania TBC uzyskano prawie 1000 odbiorców i ponad 1200 odostęp. Projekt zyskał uznanie w środowisku bibliotekarskim, a zwłaszcza wśród specjalistów od bibliotek cyfrowych w Polsce.

Kolejnym projektem realizowanym w 2020 r. był zakup nowości wydawniczych do bibliotek w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa ze środków finansowych Ministerstwa Kultury, Sportu i Dziedzictwa Narodowego. Pozyskano łączną kwotę 45330 zł i zakupiono 1 833 książki, 103 audiobooki oraz 40 darmowych dostępów do platformy Legimi.

Natomiast ze środków własnych zakupiono 2102 książki za kwotę 46000 zł. Zakup ze środków własnych stanowi udział własny w realizowanym projekcie.

Ograniczenia w dostępie do bibliotek miały ogromny wpływ na wyniki czytelnicze, jakie osiągnięto w 2020 r. Zanotowano duże spadki, zwłaszcza w ilości osób korzystających z biblioteki oraz ilości wypożyczonych książek.

W ubiegłym roku z biblioteki aktywnie korzystało 2851 czytelników, to o 663 mniej niż w roku poprzednim, tj. w Bibliotece w Tuchowie: 1841, Filii w Siedliskach: 526, Filii w Jodłównie Tuchowskiej: 484. Ilość odwiedzin w bibliotece wyniosła 19073. Zrealizowano 40296 wypożyczeń książek, czasopism i zbiorów specjalnych. Stan księgozbioru biblioteki wynosi obecnie 79617 woluminów, w tym w Bibliotece w Tuchowie: 53243, Siedliskach: 12870, Jodłównie Tuchowskiej: – 13504 woluminy.

Komputeryzacja zbiorów we wdrożonym systemie Sowa na koniec 2020 r wyniosła 83%, co pozwoliło wdrożyć trzeci moduł automatyzacji biblioteki, tj.: komputerową wypożyczalnię.

Podczas długotrwałego zamknięcia biblioteki wykonano wiele zaległych prac bibliotecznych takich, jak: selekcja księgozbioru, ubytkowanie pozycji już nieaktualnych lub zniszczonych oraz wprowadzanie starszych zbiorów do katalogu *online*. W filii w Siedliskach przeprowadzono inwentaryzację księgozbioru.

Z racji pandemii w 2020 roku biblioteka zrealizowała tylko 50 wydarzeń, tj.:

- **Warsztaty w Lokalnym Klubie Kodowania**

W styczniu i lutym 2020 r. odbywały się zajęcia w Lokalnym Klubie Kodowania. Dzięki wsparciu FRISi zorganizowano także dodatkowe warsztaty z programowania, które przeprowadziła firma Photon z Białegostoku. Uczestniczyła w nich młodzież i chętni nauczyciele z naszej Gminy. Po zamknięciu bibliotek informowano na bieżąco o dostępnych lekcjach internetowych z podstaw kodowania oraz pozyskano licencje do specjalistycznych kursów programowania na platformie **Koduj-Pro** dla wszystkich zainteresowanych. W maju podczas internetowego konkursu organizowanego przez firmę Photon, Biblioteka otrzymała nagrodę główną w postaci kolejnego robota Photon, który będzie służył do prowadzenia zajęć z kodowania.

- **Wystawy i wernisaże w Małej Galerii „Przedstawmy się”**

Zorganizowano tylko jeden wernisaż pt. Magia fotografii autorstwa Marcina Nalepki połączony z mini koncertem muzycznym.

- **Spotkania z pisarzami i warsztaty literackie**

W 2020 zorganizowano 5 spotkań. Na jedno spotkanie uzyskano dofinansowanie z Instytutu Książki w kwocie 920 zł, w ramach projektu Dyskusyjne Kluby Książki. Biblioteka gościła na warsztatach w Jodłówce Tuchowskiej Martę Krajewską - autorkę książek dla młodzieży i dorosłych. Historia pierwszych Słowian była tematem przewodnim warsztatów. Ponadto dzięki wsparciu Komisji Profilaktyki zorganizowano dwa warsztaty literackie z Malwiną Kożurno, przeznaczone dla młodzieżowych DKK w Burzynie i Siedliskach. Oprócz tego w maju zorganizowano dwa spotkania *online* z Renatą Piątkowską, z których korzystali uczniowie szkół podstawowych gminy Tuchów. Przy bibliotece działają 4 Dyskusyjne Kluby Książki, które w 2020 r. odbyły łącznie 19 spotkań, w tym 4 *online*. Członkowie DKK uczestniczyli we wszystkich omawianych wyżej spotkaniach autorskich. Ponadto DKK w Jodłówce był organizatorem Nocy w Bibliotece oraz Narodowego Czytania Balladyny.

- **Ferie z biblioteką**

W bibliotece zorganizowano zajęcia dla dzieci podczas ferii zimowych. W ofercie były gry planszowe, zajęcia z kodowania, konsola Xbox, gra w piłkarzyki, ScottieGo i inne atrakcje. Skorzystało z nich **114** osób.

- **Projekty społeczne:**

W lutym 2020 roku zrealizowano wspólnie z Polską Akcją Humanitarną oraz z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego projekt pn. „O osobach niepełnosprawnych”. Uczestniczyła w nim młodzież ze Szkoły Podstawowej w Burzynie. Rozmawiano na temat problemów osób niepełnosprawnych wokół nas. Cały rok realizowany był projekt Instytutu Książki i Ministerstwa Kultury pn. „Mała Książka Wielki Człowiek”. We wrześniu Biblioteka zakwalifikowała się do 3 edycji. Uczestnicy projektu otrzymują darmowe wyprawki czytelnicze. Z projektu skorzystało już 280 dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Projekt jest kontynuowany.

W filii w Jodłówce Tuchowskiej trzy spotkania odbył działający tam od 2019 r. Klub Młodego Odkrywcy. Projekt realizowany we współpracy z Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, polegający na organizacji cyklicznych warsztatów poświęconych różnorodnym tematom ze świata nauki i kultury, w trakcie których klubowicze prowadzą doświadczenia naukowe (chemia, fizyka, biologia, matematyka) oraz odkrywają interesujące pozycje z literatury popularnonaukowej. Zajęcia prowadzili bibliotekarz oraz wolontariusze, ludzie różnych zawodów, mieszkańcy Jodłówki Tuchowskiej.

Budżet biblioteki zamknął się kwotą 702 565 zł, w tym dochody z tytułu dotacji podmiotowej od Gminy Tuchów – 592 325 zł

Dodatkowe pozyskane środki na działalność biblioteki to:

- 45330 zł na Zakup Nowości wydawniczych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa,
- 920 zł na organizację spotkań autorskich z Instytutu Książki w ramach DKK,
- 2000 zł z Komisji Profilaktyki za zakup książek oraz organizację warsztatów dla dzieci,
- 2500 zł na wsparcie filii bibliotecznych ze środków sołeckich,
- 16000 zł na projekt Tuchowska Biblioteka Cyfrowa z programu Kultura w Sieci,
- darmowa licencja programu Office 365 z firmy Microsoft,
- Robot Photon o wartości 1000 zł.

W organizowanym od 10 lat rankingu bibliotek Biblioteka Publiczna w Tuchowie po raz kolejny uzyskała wysokie 38 miejsce w Polsce i 3 miejsce w Małopolsce oraz 1 w powiecie tarnowskim. To ogromne wyróżnienie dla nas bibliotekarzy, jak i dla władz samorządowych Tuchowa.

Sport, rekreacja i turystyka

Sport i rekreacja

Działalność w zakresie upowszechniania sportu i rekreacji realizują zarówno jednostki organizacyjne Gminy Tuchów, tj.: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Tuchowie (dalej jako „MOSiR”), szkoły podstawowe i inne placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Tuchów.

Najważniejsze imprezy sportowe zorganizowane przez MOSiR w 2020 r. to:

- rozgrywki Tuchowskie Ligi Futsalu,
- Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego.

Ze względu na ograniczenia będące skutkiem pandemii wirusa SARS-CoV-2 MOSiR nie miał możliwości organizacji innych większych wydarzeń. Sekcje sportowe działające przy MOSiR działały w ograniczonym zakresie, a zawody międzyszkolne organizowane corocznie zostały wstrzymane. Czas ten wykorzystano na remonty pomieszczeń hali sportowej MOSiR (m.in. malowanie korytarzy i wymiana oświetlenia na energooszczędne)

Ponadto Gmina Tuchów realizuje zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi (patrz rozdział XI pkt. H). Na terenie gminy działa 10 klubów sportowych, tj.:

- Miejski Klub Sportowy „Tuchovia” w Tuchowie,
- Ludowy Klub Sportowy „Huragan” w Buchcicach,
- Ludowy Klub Sportowy w Burzynie,
- Ludowy Klub Sportowy „Alfa” w Siedliskach,
- Ludowy Klub Sportowy „Biała” w Lubaszowej,
- Ludowy Karwodrzański Klub Sportowy w Karwodrzy,
- Towarzystwo Sportowe „SOKÓŁ” Tuchów,
- Uczniowski Klub Sportowy „VICTORIA” Łowczów,
- Uczniowski Klub Sportowy „Grupa Kolarska *Four Bike*” z siedzibą w Siedliskach,
- Uczniowski Klub Sportowy „Lider” w Tuchowie.

Baza sportowo-rekreacyjna na terenie gminy Tuchów, którą zarządza Gmina to: hale sportowe przy szkołach podstawowych w Tuchowie, Karwodrzy, Siedliskach, Burzynie i Zabłędzy oraz boiska przyszkolne. Gmina podejmuje corocznie działania zmierzające do modernizacji i rozbudowy bazy sportowo-rekreacyjnej. W 2020 r. w ramach realizacji zadania pn. „Przebudowa stadionu MKS Tuchovia wraz z zagospodarowaniem Skałki w celu utworzenia ścieżki rekreacyjnej” oddano do użytku nowy budynek zaplecza z boiskiem treningowego typu „Orlik” oraz do siatkówki plażowej. Ponadto wykonano modernizację boiska w Lubaszowej, Tuchowie i Siedliskach.

Rekreacja w gminie Tuchów to m.in. ogólnodostępne place zabaw dla dzieci, w tym miejski plac zabaw w Tuchowie (w 2019 r. montaż dodatkowego urządzenia), place zabaw przy szkołach w Piotrkowicach, Łowczowie, Jodłówce Tuchowskiej, Dąbrówce Tuchowskiej i

Zabłędzy, chaty: „Wędkarska chata” w Tuchowie, „Przydrożna chata” w Zabłędzy czy „Buchcicka chata”. W 2019 r. oddano do użytku drewnianą altanę w Burzynie i Piotrkowicach oraz drewnianą altanę wraz z siłownią plenerową w Łowczowie. Dużą popularnością cieszą się powstałe w ostatni czasie siłownie plenerowe (w Tuchowie i Karwodrzy) oraz tzw. Otwarte Strefy Aktywności w Siedliskach i Karwodrzy.

W celu zwiększenia oferty rekreacyjno-sportowej Tuchowa podjęto, planowane wcześniej działania rewitalizacyjne obszarów zdegradowanych, zmierzające do przywrócenia zaniedbanego obszaru tzw. „Skałki”. W 2018 r. rozpoczęto realizację kilkietapowego projektu pn. „Przebudowa stadionu MKS Tuchovia wraz z zagospodarowaniem »Skałki« w celu utworzenia ścieżki rekreacyjnej”. W roku 2020 ukończono kolejny etap ww. zadania tj. budowę ścieżki rekreacyjnej biegnącej wzdłuż rzeki Białej przy „Skałce”. Ścieżka zaczyna się przy ul. Szpitalnej i kończy się przy ul. Polnej. Główna alejka wyłożona jest kostką brukową, a nad nią pną się strome ścieżki z ubitego kamienia, które prowadzą pod szpital lub na stadion Tuchovii. Wzdłuż ścieżki zamontowano latarnie ledowe, ławki i kosze na śmieci, a w jej środkowym odcinku atrakcją w postaci suchej altany. Wchodzących na ścieżkę wita drewniana brama z napisem „Skałka”, a od strony tzw. placu koronacyjnego wybudowano altanę. Pomysł zrewitalizowania terenu „Skałki” okazał się strzałem w dziesiątkę i zyskał już uznanie mieszkańców i turystów. Teren ten ukazuje spacerującym piękno rzeki Białej oraz i bogatą bioróżnorodność, w tym starodrzewem i rzadką roślinnością. Kolejnym etapem, który ukończono i dokonano odbioru technicznego w roku 2020 był: budynek zaplecza, przebudowane instalacje (wodociągowa, gazociągowa, elektryczna) oraz wybudowana instalacja fotowoltaiczna, boisko treningowego typu „Orlik” oraz do siatkówki plażowej. Wykonano również niwelację terenu, parking, chodniki i dojazdy oraz zagospodarowano teren zieloni.

Turystyka

Gmina Tuchów posiada naturalne, kulturowe i społeczne walory turystyczne. Do naturalnych walorów należy zaliczyć atrakcyjne położenie, ukształtowanie terenu oraz znaczny obszar terenów zielonych, w tym zalesionych, co daje duży potencjał do rozwoju turystyki pieszej i rowerowej. Na terenie gminy funkcjonują lokalne i regionalne szlaki piesze, tj.:

- Trzemeska Góra (403 m) – Las Tuchowski (380 m) – Tuchów (225 m), szlak niebieski: 8,5 km – 2 godz.,
- Słona Góra (403 m) – Piotrkowice (280 m) – Łowczów (250 m), szlak niebieski: 4,0 km – 1 godz.,
- Tuchów (225 m) – Kielanowice (240 m) – Bistuszowa Podlesie (380 m) – Brzanka (536 m), szlak niebieski: 8,6 km – 2,15 godz.,
- Brzanka (536 m) – Jodłówka Tuchowska (300 m) – Osiedle Granice (365 m), szlak niebieski: 4,5 km – 1.45 godz.,
- Siedliska (225 m) – Nosalowa (365 m) – dolina Rostówki (260 m) – Polana Morgi (453 m) – Brzanka (536 m), szlak żółty: 10,6 km – 3,15 godz.,
- Lubaszowa (235 m) – Polana Morgi (453 m), szlak czarny: 3,5 km – 0,50 godz.,
- szlak 650-lecia – wokół Tuchowa, szlak żółto-czarny.
- Regionalnym szlakiem pieszym jest najdłuższy szlak europejski – droga św. Jakuba (*Caminos de Santiago, Routes of St. James, Chemins de St. Jacques, Jakobswege*). Przeznaczony jest do wędrówek zarówno pielgrzymich jak i turystycznych. Szlak wiedzie

m.in. z Tuchowa, Tarnowa, Brzeska i Wieliczki przez Niemcy i Francję do Santiago de Compostela w Hiszpanii.

Ciekawą propozycją dla turystów jest ścieżka edukacyjna w „Lesie Tuchowskim”, która znajduje się na granicy Tuchowa z Zalasową. Ma 4,4 km długości. Trasa wiedzie drogą i ścieżkami leśnymi wokół naturalnie położonych zbiorników śródleśnych, skrajem drzewostanu z miejscami widokowymi panoramy Tuchowa, pasm Pogórza Rożnowsko-Ciężkowickiego, Beskidu Sądeckiego, a nawet, przy dobrej widoczności - Tatr.

Lasy, przez które przebiega wiele szlaków pieszych stanowią ciekawą ofertę dla amatorów grzybów i jagód. Tuchowskie lasy, szczególnie te położone w Jodłówce Tuchowskiej słyną z obfitych grzybobrań. Tam też corocznie organizowane jest Święto Grzyba.

Gmina Tuchów, z racji posiadania gęstej sieci drogowej stanowi potencjał do rozwoju turystyki rowerowej, w tym kolarstwa górskiego. Przez obszar gminy biegną następujące trasy rowerowe:

- trasa rowerowa nr 1 „Legionistów”; długość 20 km (Tuchów Rynek – Łowczów – Buchcice – Łowczówek – Zagórze – Mieszna Opacka – Tuchów),
- trasa rowerowa nr 2 „Klasztorna”; długość 16 km (Tuchów Klasztor o. Redemptorystów – Wołowa – Bistuszcza – Burzyn – Kielanowice – Klasztor),
- trasa rowerowa nr 3 „Krajobrazowa – pasma Brzanka”; długość 27 km (Tuchów Rynek – Burzyn – Jodłówka Tuchowska – Lubaszowa – Siedliska – Burzyn).

Ważnym punktem na mapie turystycznej gminy Tuchów jest powstała w 2006 r. platforma widokowa w Jodłówce Tuchowskiej zmodernizowana w 2018 r. W otoczeniu obiektu znajduje się wiata, która służy podróżnym jako miejsce wypoczynku, grill kamienny, tablice informacyjne i stojaki na rowery oraz utwardzony plac pod miejsca postojowe dla samochodów. Teren jest oświetlony przez lampy hybrydowe solarno-wiatrowe. Widok z wieży można podziwiać również z zamontowanej kamery szerokopasmowej. Wieża widokowa jest usytuowana w pobliżu wzniesienia Brzanka, które cieszy się dużą popularnością wśród turystów. Na szlakach turystycznych można w wielu punktach podziwiać rozległe panoramy, które przy dobrych warunkach atmosferycznych pozwalają zobaczyć nawet Tatry.

Równie ważną gałęzią turystyki posiadającym walor kulturowy, a od niedawna zyskującą grono zwolenników, jest tzw. enoturystyka, czyli turystyka winiarska lub inaczej - enologiczna. Ta forma turystyki kwalifikowanej, polegająca na odwiedzaniu regionów związanych z uprawą winorośli oraz miejsc produkcji wina rozwija się dzięki winiarstwu odradzającemu się w regionie Tuchowa, w tym m.in. w Tuchowie, Gromniku, Zakliczynie, Woli Lubeckiej, Dąbrówce Szczepanowskiej, Janowicach i Szczepanowicach. Winnice w tych miejscowościach znajdują się na tzw. Małopolskim Szlaku Winnym, którego idea jest zachęcenie turystów do odkrywania małopolskich winnic, spotkań z ich właścicielami, odkrywania dziedzictwa oraz obcowania z przyrodą regionu.

Gmina Tuchów, dostrzegając olbrzymią szansę rozwoju regionu poprzez odradzające się winiarstwo i enoturystykę, promuje tę inicjatywę, współorganizując kolejne edycje festiwalu pn. „Tuchovinifest”. Impreza ta powoli wpisuje się w kalendarz imprez cyklicznych i daje asumpt do rozwijania się branży winiarskiej. Ze względu na panującą w 2020 r. pandemię i wprowadzone ograniczenia nie organizowano kolejnej edycji „Tuchovinifest” oraz szeregu innych imprez, w tym Międzynarodowego Spotkania Miast Bliźniaczych,

Turystyka kulturowa, to m.in. turystyka historyczna, której ważnym elementem są cmentarze z I wojny światowej znajdujące się m.in. na terenie gminy Tuchów. W regionie (powiat tarnowski i gorlicki) znajduje się największe skupisko cmentarzy z I wojny światowej w

Polsce, tj. około 200 zabytkowych cmentarzy, w tym 15 w gminie Tuchów. Wiele z nich znajduje się na utworzonym przez Województwo Małopolskie „Szlaku cmentarzy wojskowych pierwszej wojny światowej”, który pokazuje odnowione i najciekawsze architektonicznie obiekty cmentarne usytuowane w pięknych miejscach widokowych. Szlak ten wkomponowany jest w sieć szlaków turystycznych i oznakowań, dlatego pozwala wędrowcom na łatwe odnalezienie oraz chwilę refleksji nad przeszłością. W gminie Tuchów, corocznie prowadzone są prace pielęgnacyjne oraz - w miarę posiadanych środków finansowych - prace konserwatorskie na cmentarzach z okresu I wojny światowej. W prace porządkowe angażowana jest Młodzieżowa Rada Gminy Tuchów oraz dzieci i młodzież z tuchowskich szkół. Od wielu lat Gmina Tuchów współpracuje w zakresie utrzymania tych nekropolii wojennych z Wojewodą Małopolskim, Starostą Powiatu Tarnowskiego, ale również z przedstawicielami organizacji i instytucji historycznych i wojskowych z Austrii, Niemiec i Węgrzech. Przykładem jest wieloletnia współpraca z Austriackim Czarnym Krzyżem oraz ostatnio - z Instytutem i Muzeum Historii Wojen w Budapeszcie oraz z Dowództwem Uzuppełnień, Przygotowań i Wyszkożeń Wojska Węgierskiego. Efektem tej ostatniej współpracy jest zawarte porozumienie pomiędzy Wojewodą a przedstawicielem strony węgierskiej, na mocy którego wspólnymi siłami zobowiązano się do wyremontowania trzech małopolskich cmentarzy, w tym cmentarza nr 164 w Tuchowie. Renowacja tego cmentarza przeprowadzona została w latach 2018 - 2019 przez żołnierzy węgierskich i polskich z 11. Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej przy zaangażowaniu środków Wojewody i Gminy Tuchów.

Ważnym elementem turystyki w gminie Tuchów jest turystyka religijna, w szczególności pielgrzymkowa związana z sanktuarium maryjnym znajdującym się w Tuchowie. Należy wspomnieć, że od końca XVI wieku zaczął się rozwijać kult cudownego obrazu Najświętszej Marii Panny w Tuchowie. Kult ten trwa do dziś, czego dowodem są wielkie rzesze pielgrzymów w ciągu całego roku, a zwłaszcza w czasie wielkiego odpustu (w dniach 2-8 lipca), kiedy to ich liczba przekracza 150 tys. Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej w Tuchowie jest najstarszym i jednym z najliczniej uczęszczanym przez pielgrzymów sanktuarium Małopolski. W turystykę religijną wpisują się również usytuowane na tuchowskich szlakach kapliczki przydrożne. Te cenne obiekty małej architektury sakralnej są nie tylko naszym dziedzictwem kulturowym, ale nadal stanowią istotny element życia religijnego mieszkańców gminy Tuchów. Dlatego od wielu lat kolejni władarze gminy dbają o ich należyte utrzymanie oraz prowadzą ich renowacje. W 2020 r. przy współfinansowaniu samorządu małopolskiego przeprowadzone zostały prace konserwatorskie przy kapliczce przydrożnej z figurą NMPNP w Zabłędzy z I połowy XIX wieku oraz przyczółka kapliczki w Zabłędzy.

Baza noclegowa w gminie Tuchów znajduje się w fazie rozwoju. W chwili obecnej opiera się w znacznej mierze na gospodarstwach agroturystycznych oraz miejscach noclegowych oferowanych przez takie podmioty jak: Klasztor oo. Redemptorystów (Domu Pielgrzyma), CKZiU w Tuchowie (internat), powstały niedawno hotelik przy restauracji Agawa w Tuchowie, oraz Dom Wczasów Dziecięcych w Jodłówce Tuchowskiej. Ten ostatni prowadzi wszechstronne działania, które łączą formy turystyczne z programami edukacyjnymi, integracją oraz zajęciami rekreacyjno-sportowymi dla dzieci i młodzieży. W całorocznej ofercie można znaleźć turnusy 3,4 i 5 dniowe i dłuższe, „zielone szkoły”, „białe szkoły”, kolonie letnie oraz zimowiska.

Dzięki działającemu przy Domu Kultury w Tuchowie punktowi informacji turystycznej, włączonemu w Małopolski System Informacji Turystycznej, Gmina Tuchów ma możliwość szerzej zaprezentować swoje walory turystyczne w regionie, kraju jak i za granicą.

Przy Domu Kultury w Tuchowie działa również Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju, które w ramach tzw. Lokalnej Grupy Działania (LGD) dystrybuuje środki unijne dla społeczności lokalnych, przedsiębiorców i jednostek samorządowych na realizację projektów nakierowanych m.in. na zwiększające atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowej gminy, promocji regionu, w tym produktu lokalnego (tradycyjne wyroby rzemieślnicze oraz produkty rolne) oraz bogactwa materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego Pogorza. Więcej na temat tych działań znajduje się na stronach internetowych LGD - <http://www.psr.tuchow.pl/lsr/>.

Pandemia była najbardziej dotkliwa dla branży turystycznej oraz z nią związanej hotelarskiej i gastronomicznej. Sytuację tą obserwowaliśmy również na terenie gminy Tuchów, szczególnie w gastronomii.

IX. Rozwój gospodarczy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w 2020 r. w rejestrze REGON na terenie gminy Tuchów wyniosła 1358, w tym w sektorze prywatnym - 1327. Lata 2015-2020 były okresem wzrostu liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie Gminy. Pomimo panującej pandemii odnotowano w 2020 r. w stosunku do 2019 r. wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym o 48, a w porównaniu do 2015 r. - o 207 (tabela nr 21).

Tabela nr 21. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych

Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych (dane GUS)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 151	1 167	1 167	1 221	1 310	1 358
sektor publiczny - ogółem	40	41	31	31	30	31
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	36	37	27	27	26	27
sektor publiczny - spółki handlowe	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - ogółem	1 110	1 125	1 136	1 190	1 279	1 327
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	922	932	942	1 005	1 073	1 120
sektor prywatny - spółki handlowe	40	40	42	37	43	47
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1	1	2
sektor prywatny - spółdzielnie	4	4	4	-	4	3
sektor prywatny - fundacje	7	7	5	-	7	7
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	47	52	-	-	56	56
podmioty wyrejestrowane z rejestru REGON	108	86	112	103	59	62

Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych (dane GUS)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
podmioty nowo zarejestrowane	142	111	119	161	151	64

Działalność gospodarcza prowadzona przez przedsiębiorstwa z terenu gminy Tuchów to przede wszystkim szeroko pojęte budownictwo. Firmy o takim profilu działalności stanowiły w 2020 r. 26,7% ogółu (tabela nr 22). Duży udział w strukturze przedsiębiorstw gminy mają firmy z zakresu handlu (20,0%). Na trzecim miejscu plasuje się przetwórstwo przemysłowe (18,8%). Stosunkowo sporą liczbę przedsiębiorstw skupia też transport (5,2%).

Dominujący odsetek przedsiębiorstw w branży budowlanej oraz związanych z przetwórstwem przemysłowym (różnice rzędu kilku punktów procentowych) jest efektywny dla gospodarki. Można zatem stwierdzić, że struktura podmiotów według rodzaju prowadzonej działalności w gminie jest korzystna.

Tabela nr 22. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w latach 2018-2020 (dane GUS wg sekcji PKD)

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2018 r.	2019	2020	Udział % w 2020r.
ogółem	922	1 073	1 118	100,00%
rolnictwo	12	13	14	1,25%
przetwórstwo przemysłowe	180	204	210	18,78%
budownictwo	221	276	299	26,74%
handel	220	223	224	20,04%
transport	50	55	58	5,19%
zakwaterowanie i gastronomia	21	22	26	2,33%
informacja i komunikacja	14	23	26	2,33%
finanse i ubezpieczenia	22	17	18	1,61%
rynek nieruchomości	1	2	3	0,27%
dział nauka	66	89	95	8,50%
administracja	24	27	28	2,50%
edukacja	11	9	8	0,72%
opieka zdrowotna	38	43	47	4,20%
sport i rekreacja	8	16	14	1,25%
pozostałe usługi	34	52	48	4,29%

Podobnie jak w skali całego kraju, największy udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw działających na terenie gminy Tuchów mają firmy liczące do 9 osób – w 2020 r. było ich 1300, co stanowi ponad 95,7%. W 2019 r. na terenie gminy nie funkcjonowało żadne duże przedsiębiorstwo. W stosunku do 2018 r. w 2019 r. struktura wielkościowa uległa zmianie tylko w przypadku mikroprzedsiębiorstw (wzrost o 7,5%).

Tabela nr 23. Struktura wielkościowa przedsiębiorstw w 2018 i 2020 r. (dane GUS)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Liczba podmiotów
-------------------------	------------------

	2018 r.	2019 r.	2020
mikro (0 - 9 pracowników)	1 164	1 252	1 300
małe (10 - 49 pracowników)	52	52	52
średnie (50 - 249 pracowników)	6	6	6

Gmina w ostatnim czasie podejmowała działania nakierowane na stymulację rozwoju gospodarczego poprzez uruchomienie w 2014 r. Tuchowskiej Strefy Aktywności Gospodarczej (TSAG), w której 5 podmiotów gospodarczych nabyło nieruchomości, w tym w branży: meblarskiej – 2, konstrukcji stalowych - 1, projektowania i uruchamiania ciągów technologicznych w przemyśle spożywczym - 1 oraz przetwórstwa spożywczego - 1. W celu zachęcenia przedsiębiorców do lokowania swoich zakładów na terenie TSAG Gmina Tuchów obniżyła wartość oferowanych nieruchomości, obwarowując warunki zakupu na preferowanych warunkach terminową zabudową i obowiązkiem zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników przez nabywcę (przedsiębiorcę). Dodatkowo zachętą było obniżenie w TSAG podatku od nieruchomości gruntowych czy budynków.

Kolejnym krokiem zmierzającym do pobudzania rozwoju gospodarczego było wyznaczenie w 2017 r. przez Gminę Tuchów strefy gospodarczej w Karwodrzy, dzięki czemu możliwe było pozyskanie w 2018 r. przez Powiat Tarnowski środków zewnętrznych na modernizację drogi Karwodrza-Skrzyszów, łączącej strefy aktywności gospodarczej dwóch gmin.

X. Administracja i zasoby ludzkie

Stan gminy Tuchów i jej rozwój zależy w dużej mierze od podejmowanych decyzji przez organy Gminy, tj. Burmistrza Tuchowa (organ wykonawczy) oraz Rady Miejskiej w Tuchowie (organ uchwałodawczy). Realizacja wielu zadań jakie spoczywają na Gminie, za które odpowiadają jej organy, nie byłaby możliwa bez udziału całego aparatu administracyjnego, tj. Urzędu Miejskiego w Tuchowie, jako tzw. aparatu pomocniczego burmistrza oraz jednostek organizacyjnych i pomocniczych Gminy Tuchów, a przede wszystkim pracujących tam wykwalifikowanych i sumiennych pracowników.

W 2020 r. funkcjonowały następujące jednostki organizacyjne Gminy Tuchów (w nawiasach podano liczbę zatrudnionych pracowników):

- Gminna Administracja Oświaty w Tuchowie (6),
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (6),
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie (20),
- Przedszkole Publiczne w Tuchowie (22),
- Szkoła Muzyczna I st. w Tuchowie (28),
- Szkoła Podstawowa w Burzynie (24),
- Szkoła Podstawowa w Jodłówce Tuchowskiej (24),
- Szkoła Podstawowa w Karwodrzy (20),
- Szkoła Podstawowa w Siedliskach (39),
- Szkoła Podstawowa w Tuchowie (74),
- Szkoła Podstawowa w Zabłędzy (13) oraz samorządowe instytucje kultury:
- Biblioteka Publiczna w Tuchowie (9),
- Dom Kultury w Tuchowie (17).

W jednostkach organizacyjnych i jednostkach kultury było zatrudnionych na koniec 2020 r. łącznie 356 pracowników, w tym w Urzędzie Miejskim w Tuchowie - 54. Największym pracodawcom wśród jednostek organizacyjnych Gminy w 2020 r. nadal pozostaje Szkoła Podstawowa w Tuchowie, zatrudniająca 74 pracowników.

W 2020 r. nie odnotowano większych zmian w strukturach organizacyjnych wymienionych jednostek. W szkołach był to rok z pełną strukturą klas I-VIII. Ruch kadrowy wynikał głównie z zatrudniania osób na zastępstwo za przebywających na dłuższych zwolnieniach. Zmiany kadrowe były nieznaczne i podyktowane głównie odejściem pracowników na emeryturę i uzupełnieniem powstałej luki kadrowej. W zakresie administracji w 2020 r. prowadzono szereg działań dotyczących bieżącego funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Tuchowie oraz jednostek organizacyjnych i pomocniczych Gminy Tuchów, a także realizacji usług świadczonych na rzecz mieszkańców oraz innych podmiotów. Z roku na rok znacznie wzrasta liczba zadań z zakresu administracji publicznej, na realizację których nie zawsze przeznaczane są odpowiednie środki finansowe.

W zakresie funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Tuchowie (dalej jako „Urząd”), w tym obsługi klientów Urzędu, rok 2020 był rokiem trudnym ze względu na panującą pandemię koronawirusa SARS-CoV-2. Wprowadzenie szeregu ograniczeń i obostrzeń zmierzających do ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusa oraz absencja pracowników spowodowało utrudnienia w obsłudze klientów i realizacji niektórych zadań gminy. Wielu spośród pracowników zachorowało na COVID-19 i wyłączonych było na wiele tygodni z pracy. Kierownictwo urzędu podejmowało szereg działań dostosowujących jednostkę do zmieniającej się sytuacji pandemicznej m.in. wprowadzając pracę zdalną, dostosowując odpowiednio stanowiska obsługowe lub zabezpieczając odpowiednie środki ochrony osobistej dla pracowników. Urząd przez cały czas trwania pandemii obsługiwał swoich klientów umożliwiając im kontakt z urzędem poprzez stworzenie okienka obsługowego w ratuszu, gdzie możliwe było osobiste załatwianie swoich spraw. Zwiększono również możliwość załatwiania spraw przez obywateli drogą elektroniczną, poprzez udostępniane usługi na Biuletynie Informacji Publicznej.

W 2020 r. nie odnotowano większych problemów w obsłudze i załatwianiu spraw interesantów. Do organów Gminy wpłynęły 2 skargi, które po ich rozpatrzeniu okazały się bezpodstawne. W zakresie obsługi klientów Urzędu odnotowano nieznaczny spadek liczby przesyłek wpływających (prawdopodobnie związany z pandemią koronawirusa SARS CoV-2).

Tabela nr 24. Liczba zarejestrowanej w Urzędzie przesyłek w latach 2015-2020 wyniosła:

2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
17 395	16 298	19 196	23 339	25 480	24 189

W 2020 r. wydano w Urzędzie Miejskim w Tuchowie m.in. szereg decyzji, zaświadczeń, wypisów i in. rodzajów dokumentów (wybrane z nich przedstawia tabela nr 25).

Tabela nr 25. Liczba wydanych w 2020 r. decyzji, zaświadczeń oraz innych dokumentów

Lp	Decyzje/zaświadczenia/inne	Ilość szt.
.		

REFERAT PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH		9 551
1	ustalenie i zmiana wysokości zobowiązania w podatkach: rolnym, leśnym i od nieruchomości	9 014
2	ustalenie wysokości zobowiązania w podatku od środków transportowych	2
3	ustalenie wysokości opłaty skarbowej	9
4	umorzenia, rozłożenia na raty, przesunięcia terminów płatności podatków	62
5	ulgi ustawowe	5
6	zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej	439
7	ustalenie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	1
8	umorzenia, rozłożenia na raty opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	19
REFERAT GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ I MIENIA KOMUNALNEGO		676
9	wycinka drzew	5
10	zatwierdzenie podziału nieruchomości	104
11	zatwierdzenie rozgraniczenia nieruchomości	5
12	zaświadczenia o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	0
13	zaświadczenia o posiadanym gospodarstwie rolnym	20
14	zezwalająca na uprawę konopi włóknistych	1
15	zaświadczenia o przeznaczeniu terenu w MPZP	344
16	wypisy i wyrisy z MPZP	107
17	opiniowanie wstępnego projektu podziału nieruchomości	88
18	naruszenie stosunków wodnych	2
REFERAT INWESTYCJI I INFRASTRUKTURY DROGOWEJ		273
18	na korzystanie z dróg gminnych	92
19	zajęcie pasa drogowego i umieszczenie urządzeń w pasie drogowym	148
20	lokalizacja zjazdów z dróg gminnych	23
21	lokalizacja ogrodzeń w pasie drogi gminnej	10
REFERAT SPRAW SPOŁECZNYCH I OBYWATELSKICH		5 708
22	zameldowania na pobyt, stały czasowy, wymeldowania, zgłoszenie wyjazdu na poza granice RP	508
23	wydawanie zaświadczeń, udostępnienia danych osobowych usuwanie niezgodności, nadawanie numeru PESEL, wydawanie decyzji administracyjnych	3092
24	złożone wnioski o nowy dowód osobisty	930
25	wydane dowody osobiste	937
26	unieważnione dowody osobiste -zgłoszenie utraty, usuwanie niezgodności	241
URZĄD STANU CYWILNEGO		5 757
27	sporządzanie aktów stanu cywilnego - urodzenia	1596
28	sporządzanie aktów stanu cywilnego - małżeństwa	73
29	sporządzanie aktów stanu cywilnego - zgonu	148
30	wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego	3726
31	wydawanie zaświadczeń, zezwoleń oraz przyjmowanie oświadczeń	209

32	wydawanie decyzji w sprawie imion i nazwisk	5
		Ogółem spraw 21 692

- W 2020 r. burmistrz Tuchowa wydał 347 zarządzeń dotyczących:
- zmian w budżecie Gminy Tuchów na 2020 rok – 48 szt.
  - zmian w planie finansowym Urzędu Miejskiego w Tuchowie na 2020 rok – 60 szt.

XI. Pozyskane fundusze zewnętrzne na realizację przedsięwzięć

Gmina Tuchów prowadzi aktywną działalność na rzecz pozyskiwania funduszy pomocowych. Środki te zasilają budżet Gminy zarówno na zadania inwestycyjne, jak i tzw. „projekty miękkie” (szkoleniowe, społeczne). Szersze informacje na temat poszczególnych projektów realizowanych w 2020 r. przez Gminę Tuchów znajdują się w treści Raportu, przy analizie różnych obszarów działalności Gminy Tuchów, w tym realizowanych strategii i programów. Łącznie w 2020 r. pozyskano rekordową ilość środków zewnętrznych w wysokości 13 293 545 zł. Wysokość pozyskiwanych funduszy zależy w dużej mierze od planowania inwestycji i przedsięwzięć, które zbieżne są z programami funduszy unijnych i krajowych, stopnia przygotowania do pozyskania funduszy (przygotowania dokumentacji projektów i wniosków o dofinansowanie), aktywności samorządu, a przede wszystkim posiadanych możliwości finansowych tj. środków na udział własny Gminy Tuchów w projektach i zdolności zadłużania się Gminy. Ten ostatni czynnik miał w wpływ na wysokość funduszy pozyskanych w 2020 r.

Tabela nr 26. Pozyskane fundusze zewnętrzne w latach 2014-2020 (zł)

2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019	2020
5 111 061	897 408	788 511	6 404 014	5 445 845	1 944 733	13 293 545

Poniżej przedstawiono zestawienie zawierające nazwy projektów, kwoty środków zewnętrznych przyznanych w 2020 r. i źródeł finansowania:

- program Stop Smog – termomodernizacja budynków w gminie Tuchów, 4 489 100,00 zł, Fundusz Termomodernizacji i Remontów
- udział własny do projektu realizowanego w ramach programu Stop Smog, 1 773 191,00 zł, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
- tarcza antykryzysowa dla samorządów, 1 337 854,00 zł, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
- rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie Tuchów w miejscowościach: Jodłówka Tuchowska, Lubaszowa i Zabłędza, 1 132 164,00 zł, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
- wykonanie sieci kanalizacji deszczowej w Tuchowie – ul. Wróblewskiego, Jana III Sobieskiego i Głębokiej, 960 000,00 zł, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych
- „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski”, 957 073,00 zł, Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego 2014-2020
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Tuchów, 692 230,00 zł, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

- budowa prawobrzeżnego domykającego wału przeciwpowodziowego na rzece Białej Tuchowskiej przy obwodnicy drogowej DW nr 977 miasta Tuchowa, 500 000,00 zł, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
- modernizacja boiska piłkarskiego poprzez budowę budynku zaplecza obiektu sportowo-rekreacyjnego w Siedliskach, 253 000,00 zł, Ministerstwo Sportu – program Sportowa Polska 2020
- doposażenie ochotniczych straży pożarnych w gminie Tuchów, 250 000,00 zł, Fundusz Solidarnościowy
- modernizacja wielofunkcyjnego boiska sportowego w Lubaszowej, na działce numer 52/1, 151 560,00 zł, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
- program „Zdalna szkoła+”, 115 000 zł, Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020
- Fundusz Dróg Samorządowych 2020 – ul. Reymonta, 109 857,00 zł, Małopolski Urząd Wojewódzki
- Fundusz Dróg Samorządowych 2020 – ul. Jana Pawła II, 99 966,00 zł, Małopolski Urząd Wojewódzki
- remont dróg transportu rolnego, 83 377,00 zł, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
- Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Edukacyjny. Cyfryzacja szkół i placówek oświatowy – grant nr 1, 74 999 zł, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020
- budowa chodników wzdłuż dróg wojewódzkich, 74 043,00 zł, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
- program „Zdalna szkoła”, 70 000 zł, Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020
- zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych w gminie Tuchów, 42 000,00 zł Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wysokość dotacji w poszczególnych latach przedstawiona w niniejszym rozdziale wynika z zawartych w danym roku umów dotacji udzielonych na podstawie złożonych wniosków o dotacje.

XII. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

A. Strategia Rozwoju Gminy Tuchów na lata 2012-2020

Strategia Rozwoju Gminy Tuchów na lata 2012-2020 opracowana została w 2011 r. przez liderów społeczności lokalnej pod kierunkiem ekspertów Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji i Strategia i przyjęta uchwałą nr XIX/143/2012 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie **przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Tuchów na lata 2012 - 2020”**.

Strategia Rozwoju Gminy Tuchów na lata 2012-2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd Gminy. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze gminy. Dokument stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania się do standardów europejskich.

Zawarte w zaktualizowanej Strategii zadania przede wszystkim kładą nacisk na zrównoważony rozwój gminy Tuchów. Jest on definiowany jako proces przenikania się i integrowania działań politycznych, gospodarczych, społecznych i przestrzennych, z zachowaniem równowagi środowiska naturalnego oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Zrównoważony rozwój ma na celu wyrównywanie szans w dostępie do zasobów środowiska naturalnego zarówno współcześnie eksploatującego je społeczeństwa, jak i przyszłych pokoleń.

Strategia Rozwoju Gminy Tuchów na lata 2012-2020 nie ogranicza się w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez gminne władze samorządowe. Dokument proponuje także zadania stanowiące wyzwania dla całej społeczności lokalnej.

W ramach Strategii wyodrębniono trzy obszary kluczowe: gospodarka lokalna, dostępność i komunikacyjna oraz rozwój kapitału społecznego i wskazano cele strategiczne i operacyjne.

Obszary kluczowe, cele strategiczne i operacyjne Strategii

Obszar kluczowy I: GOSPODARKA LOKALNA

I.1. Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy;

I.1.1. Tworzenie lokalnych stref aktywności gospodarczej;

I.1.2. Wzrost konkurencyjności mikro i małych przedsiębiorstw poprzez tworzenie powiązań kooperacyjnych;

I.1.3. Opracowanie i wdrożenie spójnego systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej;

I.1.4. Kreowanie cech przedsiębiorczych wśród społeczności lokalnej;

I.1.5. Łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizacja zawodowa uwzględniająca zmiany na lokalnym rynku pracy.

Obszar kluczowy II: DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

II.1. Rozbudowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych zwiększających dostępność transportową

II.1.1. Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Tuchowa;

II.1.2. Rozwój lokalnego układu drogowego;

II.1.3. Poprawa jakości komunikacji zbiorowej pomiędzy obszarami wiejskimi i ośrodkami miejskimi;

Obszar kluczowy III: ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

III.1. Zwiększenie dostępu do usług publicznych wysokiej jakości:

III.1.1. Utrzymywanie wysokiego standardu infrastruktury technicznej i ochrona środowiska;

III.1.2. Rozwijanie systemów zarządzania kryzysowego oraz infrastruktury zabezpieczającej przed skutkami powodzi i innych klęsk żywiołowych;

III.1.3. Rozwój bazy instytucjonalnej i wzrost efektywności działań pomocy społecznej;

III.1.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego;

III.1.5. Zapewnienie optymalnej bazy lokalowej oraz wysokiej jakości usług edukacyjnych w szkołach gminnych;

III.1.6. Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturalnej na terenie gminy;

III.1.7. Intensyfikacja działań służących poprawie bezpieczeństwa publicznego;

III.1.8. Polityka długofalowej współpracy z organizacjami pozarządowymi;

III.1.9. Inicjowanie i wspieranie działań służących rozwojowi budownictwa mieszkalnego;

III.1.10. Poprawa zewnętrznego wizerunku gminy poprzez działania rewitalizacyjne oraz rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej;

III.1.11. Sprawne zarządzanie gminą.

Stan realizacji Strategii

Corocznie dokonywana była ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Tuchów na lata 2012-2020. Cele i kierunki określono w strategii przedmiotowo (patrz wyżej) tak, aby realizowała je nie tylko Gmina Tuchów, ale także wszystkie podmioty funkcjonujące na tym obszarze.

Raport z ewaluacji został opracowany w oparciu o ankiety, które zostały przesłane do wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację zadań zawartych w strategii. Raport oparto na analizie realizacji 60 zadań.

Analiza statystyczna wykazała, że:

- 1) Realizacja zadań w 2020 r. kształtuje się poziomem 69% w skali całego okresu obejmującego Strategię. Wynik jest dobry i wskazuje na systematyczne realizowanie zadań w 9-letniej perspektywie Strategii, jednak należy zwrócić uwagę na konieczność zintensyfikowania prac, dążąc do realizacji zadań w jak największym stopniu.
- 2) Rozpoczęto realizację 56 zadań (93%).
- 3) 9 zadań nie było w ogóle realizowanych.
- 4) Zrealizowano 5 zadań ujętych w Strategii w całości, tj.:
  - utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej w Tuchowie,
  - uzbrajanie stref aktywności gospodarczej we współpracy z partnerami prywatnymi,
  - aktywna polityka gminy w zakresie planowania przestrzennego
  - opracowanie wieloletniego programu modernizacji i przebudowy dróg gminnych,
  - rozbudowa infrastruktury mieszkań socjalnych i chronionych na terenie gminy,
  - rozbudowa sieci współpracy kulturowej w gminie Tuchów połączonej z promocją, sportem, edukacją i rozrywką
  - rozwój czytelnictwa i informacji
  - informatyzacja Biblioteki Publicznej w Tuchowie – multimedia i nowoczesna komunikacja,
  - budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego,
  - budowa sal sportowych przy szkołach gminnych.
- 5) 23 zadania zrealizowano na poziomie powyżej 80%. Są to:
  - przeprowadzenie inwentaryzacji gruntów, pomieszczeń i innej infrastruktury przeznaczonej do zainwestowania gospodarczego na terenie miasta i gminy – prowadzenie monitoringu terenów pod przyszłe strefy aktywności gospodarczej,
  - aktualizacja systemu zachęt inwestycyjnych dla przedsiębiorców – poszerzenie wachlarza oferowanych zachęt,
  - przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej gminy,
  - wykreowanie i promocja marki wysokiej jakości produktów z Tuchowa,
  - prowadzenie stałego monitoringu lokalnego rynku pracy,
  - tworzenie miejsc staży umożliwiających nabycie praktycznych umiejętności do wykonywania pracy oraz doświadczenia zawodowego,
  - podejmowanie współpracy (lobbing) na rzecz modernizacji drogi wojewódzkiej nr 977,
  - budowa obwodnicy dla miasta Tuchowa,
  - kontynuacja rozbudowy systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie gminy,
  - organizowanie szkoleń i warsztatów ekologicznych dla mieszkańców, a organizowanych przez ekologów celem podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa,

- rozwijanie i doskonalenie systemu wczesnego ostrzegania, planów ewakuacyjnych i ratowniczych (w tym monitoringu przeciwpowodziowego),
- budowa infrastruktury technicznej poprawiającej bezpieczeństwo pieszych wzdłuż najbardziej niebezpiecznych odcinków dróg,
- inicjowanie i wspieranie projektów z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu - ekonomia społeczna,
- podnoszenie standardu technicznego i wyposażenia placówek edukacyjnych – modernizacja bazy, rozbudowa systemów informatycznych, wyposażenie w nowoczesne środki dydaktyczne i techniczne,
- współpraca w prowadzeniu zajęć przygotowujących młodzież do życia w warunkach globalizacji i konkurencyjnego rynku pracy,
- budowa Kulturowej Przestrzeni Tuchowa 2020,
- kreowanie nowych wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim, odbywających się na terenie gminy,
- promowanie i wspieranie lokalnych animatorów kultury, zespołów oraz lokalnych artystów i twórców,
- poszerzenie monitoringu miejsc niebezpiecznych na terenie gminy,
- zapewnienie miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie miasta i gminy – ścieżki spacerowe i rekreacyjne, ścieżki rowerowe, miejsca wypoczynku, itp.,
- rewitalizacja miasta – współpraca z mieszkańcami i właścicielami prywatnymi w zakresie poprawy estetyki miasta,
- wdrażanie nowoczesnych systemów zarządzania w administracji publicznej,
- stały rozwój umiejętności pracowników samorządowych.

6) 10 zadań zrealizowano na poziomie powyżej 50%. Są to:

- organizacja wydarzeń gospodarczych o znaczeniu krajowym lub międzynarodowym (konferencje, warsztaty, targi itp.) we współpracy z partnerami samorządowymi i prywatnymi,
- współpraca z powiatowym zarządcą dróg w zakresie poprawy stanu dróg powiatowych na terenie gminy,
- realizacja inwestycji drogowych zgodnie z wieloletnim programem modernizacji i przebudowy dróg gminnych,
- zwiększenie liczby miejsc parkingowych na terenie gminy,
- dokonywanie przeglądów i remontów wałów przeciwpowodziowych i infrastruktury wodnej oraz budowa nowych wałów,
- opracowanie i coroczna aktualizacja powiatowego kalendarza imprez kulturalno-rozrywkowych,
- realizacja działalności kulturalnej – m.in. organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych, projekcji filmowych, wystaw, udzielanie informacji, promocja gminy, gromadzenie eksponatów i muzealiów,
- prowadzenie kampanii informacyjnych wśród mieszkańców gminy w zakresie zachowania w sytuacjach zagrożeń,
- zlecenie lokalnym organizacjom pozarządowym zadań z zakresu polityki społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, promocyjnej, sportowej, rekreacyjnej itp.,

- zapewnienie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego – gospodarowanie przestrzenią, uzbrajanie terenów.

Wnioski

Strategia Rozwoju Gminy Tuchów na lata 2012-2020 obejmuje okres 9 lat. Większość kluczowych i ważnych zadań dla rozwoju gminy Tuchów została zrealizowana w 100% lub w dużej części.

W obszarze kluczowym I. *Gospodarka lokalna* poziom realizacji zadań kształtuje się na bardzo dobrym poziomie. Zrealizowano 9 spośród 15 zadań, a pozostałe 6 jest zrealizowanych w dużym procencie. Wśród (80-100%) zrealizowanych zadań znalazły się m.in.:

- utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej w Tuchowie,
- uzbrajanie stref aktywności gospodarczej we współpracy z partnerami prywatnymi,
- aktywna polityka gminy w zakresie planowania przestrzennego,
- aktualizacja systemu zachęt inwestycyjnych dla przedsiębiorców – poszerzenie wachlarza oferowanych zachęt,
- przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej gminy,
- wykreowanie i promocja marki wysokiej jakości produktów z Tuchowa,
- prowadzenie stałego monitoringu lokalnego rynku pracy.

W obszarze kluczowym II. Dostępność komunikacyjna poziom realizacji zadań kształtuje się na dobrym poziomie. Zrealizowano 3 spośród 11 zadań, a pozostałe 9 jest zrealizowanych na wysokim poziomie. Wśród zrealizowanych (80-100%) zadań znalazły się m.in.:

- podejmowanie współpracy (lobbing) na rzecz modernizacji drogi wojewódzkiej nr 977,
- budowa obwodnicy dla miasta Tuchowa,
- opracowanie wieloletniego programu modernizacji i przebudowy dróg gminnych.

W obszarze kluczowym III. Rozwój kapitału społecznego poziom realizacji zadań jest na bardzo dobrym poziomie. Zrealizowano 21 spośród 36 zadań, a pozostałe 15 jest zrealizowanych na wysokim poziomie. Wśród zrealizowanych (80-100%) zadań znalazły się m.in.:

- kontynuacja rozbudowy systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie gminy,
- organizowanie szkoleń i warsztatów ekologicznych dla mieszkańców, a organizowanych przez ekologów celem podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- rozwijanie i doskonalenie systemu wczesnego ostrzegania, planów ewakuacyjnych i ratowniczych (w tym monitoringu przeciwpowodziowego),
- budowa infrastruktury technicznej poprawiającej bezpieczeństwo pieszych wzdłuż najbardziej niebezpiecznych odcinków dróg,
- inicjowanie i wspieranie projektów z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu - ekonomia społeczna,
- rozbudowa infrastruktury mieszkań socjalnych i chronionych na terenie gminy,
- podnoszenie standardu technicznego i wyposażenia placówek edukacyjnych – modernizacja bazy, rozbudowa systemów informatycznych, wyposażenie w nowoczesne środki dydaktyczne i techniczne,
- współpraca w prowadzeniu zajęć przygotowujących młodzież do życia w warunkach globalizacji i konkurencyjnego rynku pracy,
- budowa Kulturowej Przestrzeni Tuchowa 2020,
- rozbudowa sieci współpracy kulturowej w gminie Tuchów połączonej z promocją, sportem, edukacją i rozrywką,

- kreowanie nowych wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim, odbywających się na terenie gminy,
- promowanie i wspieranie lokalnych animatorów kultury, zespołów oraz lokalnych artystów i twórców,
- rozwój czytelnictwa i informacji,
- informatyzacja Biblioteki Publicznej w Tuchowie – multimedia i nowoczesna komunikacja,
- poszerzenie monitoringu miejsc niebezpiecznych na terenie gminy,
- budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego,
- zapewnienie miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie miasta i gminy – ścieżki spacerowe i rekreacyjne, ścieżki rowerowe, miejsca wypoczynku, itp.,
- budowa sal sportowych przy szkołach gminnych,
- rewitalizacja miasta – współpraca z mieszkańcami i właścicielami prywatnymi w zakresie poprawy estetyki miasta,
- wdrażanie nowoczesnych systemów zarządzania w administracji publicznej, Stały rozwój umiejętności pracowników samorządowych.

Rok 2020 był ostatnim rokiem realizacji Strategii Rozwoju Gminy Tuchów na lata 2021-2020, w związku z tym podjęto działania w celu opracowania nowej strategii. Zgodnie z nowymi wytycznymi wprowadzonymi zmianą ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Rada Miejska w Tuchowie podjęła 27 stycznia 2021 r. Uchwałę Nr XXVIII/266/2021 w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii Rozwoju dla gminy Tuchów z perspektywą do roku 2030”, w tym trybu jej konsultacji, o których mowa w art.6 ust.3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W 2021 r., w którym prezentowany jest Raport, trwają prace nad opracowywaniem nowej strategii pn. „Strategia Rozwoju dla gminy Tuchów z perspektywą do roku 2030”.

B. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Obecnie cały obszar gminy Tuchów jest objęty obowiązującymi Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP). Na przestrzeni ostatnich lat dokonywane były sukcesywnie zmiany planu w poszczególnych miejscowościach.

Aktualnie obowiązująca uchwała dotycząca Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów to uchwała nr V/42/2007 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 lutego 2007 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Tuchów. W jej załączniku znajduje się tekst ujednolicony studium.

W 2020 r. trwały rozpoczęte w 2019 r. i przewidziane na lata 2019-2020 prace planistyczne polegające na sporządzeniu i uchwaleniu nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, obejmującego cały obszar gminy.

Aktualnie obowiązujące uchwały dotyczące miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów to:

- uchwała nr XXIII/172/2012 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów dla miasta Tuchowa - I etap zmiany,

- uchwała nr XXXVI/280/2013 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia z dnia 21 sierpnia 2013 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla miejscowości: Jodłówka Tuchowska, Piotrkowice,
- uchwała nr XXXIX/304/2013 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla miejscowości Burzyn,
- uchwała nr XLIII/330/2014 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla miasta Tuchowa - II etap zmiany,
- uchwała nr XXVI/160/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla miasta Tuchowa,
- uchwała nr XXXII/194/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia z dnia 26 października 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla miejscowości: Buchcice, Dąbrówka Tuchowska, Karwodrza, Lubaszowa, Łowczów, Mieszna Opacka, Siedliska, Trzemesna oraz Zabłędza,
- uchwała nr LII/367/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia z dnia 28 marca 2018 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów,
- uchwała nr LVI/393/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla miasta Tuchowa,
- uchwała nr X/100/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla części miejscowości Burzyn,
- uchwała nr X/101/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla części miejscowości Jodłówka Tuchowska,
- uchwała nr X/102/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla części miejscowości Buchcice i Łowczów,
- uchwała nr X/103/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów, dla części miasta Tuchowa.

C. Zasoby materialne gminy

C.1. Gminny program rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Tuchów na lata 2016–2023 został przyjęty uchwałą nr XXXV/233/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 25 stycznia 2017 r.

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zostało, w pierwszej kolejności, poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a w drugiej kolejności także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Diagnoza została opracowana zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. oraz Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju w lipcu 2015 r.. Dopiero

tak przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji - wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań, które – konsekwentnie wdrażane i realizowane – będą prowadziły do sukcesywnego wydzwignięcia się z sytuacji kryzysowej lub przynajmniej minimalizowania jej skutków. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach winny być realizowane z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej (EFRR, EFS, EFRROW), oraz - co równie ważne - także działania, które finansowane będą z innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, a także różnych środków, w tym publicznych i prywatnych, pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Głównym celem działań rewitalizacyjnych przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze rewitalizacji w gminie Tuchów oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy. Powyższy cel główny realizowany będzie przez cztery cele strategiczne, obejmujące wszystkie sfery procesu rewitalizacji (tj. społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową). Osiągnięcie celów strategicznych nastąpi poprzez realizację celów szczegółowych i kierunkowe działania rewitalizacyjne, dzięki którym negatywne zjawiska zostaną znacznie ograniczone lub całkowicie wyeliminowane.

Cele strategiczne Gminnego Programu Rewitalizacji są następujące:

- cel strategiczny 1. Tworzenie warunków dla szerokiej integracji społecznej,
- cel strategiczny 2. Ożywienie gospodarcze i społeczne poprzez wykorzystanie lokalnych potencjałów i zasobów,
- cel strategiczny 3. Wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości poprzez wykorzystanie dziedzictwa kulturowego obszaru,
- cel strategiczny 4. Wzmacnianie integracji wewnątrzgminnej oraz zmniejszanie dysproporcji pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi Tuchowa.

W procesie prac nad Programem dokonano wyboru kluczowych projektów rewitalizacyjnych, które w najwyższym stopniu będą oferować kompleksowe rozwiązanie zdiagnozowanych problemów na obszarach kryzysowych i w znaczący sposób wpłyną na osiągnięcie założonych celów strategicznych i kierunków interwencji.

W 2020 r. w ramach Gminnego programu rewitalizacji (cel strategiczny 1. Tworzenie warunków dla szerokiej integracji społecznej; cele operacyjne: 1.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznej dla odbudowy więzi społecznych, 1.2. Modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na obszarze rewitalizacji) zakończono realizację rozpoczętego w 2018 r. kilkietapowy projekt pn. „Przebudowa stadionu MKS Tuchovia wraz z zagospodarowaniem »Skałki« w celu utworzenia ścieżki rekreacyjnej”.

W 2020 r. w ramach tego Programu nie zrealizowano inwestycji na terenie gminy Tuchów.

C.2. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy

Mieszkaniowy zasób Gminy Tuchów ulega zmniejszaniu na skutek sprzedaży lokali mieszkalnych. Sprzedaż odbywa się według trybu bezprzetargowego na rzecz dotychczasowego najemcy. W 2020 r. sprzedano 2 lokale mieszkalne – w blokach przy ul. Reymonta 13 i 9 w Tuchowie. Sprzedano budynek jednorodzinny w Jodłowce Tuchowskiej, a w

Burzynie został nabyty nowy budynek jednorodzinny. Ochotnicza Straż Pożarna w Buchcicach zwróciła dotychczasowy używany lokal, który został przekształcony na mieszkanie socjalne.

W miarę posiadanych możliwości, Gmina Tuchów zapewnia lokale mieszkalne zaspokajające najpilniejsze potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach i znajdujących się jednocześnie w trudnych warunkach mieszkaniowych, mających miejsce zamieszkania na terenie Gminy Tuchów. Decyzję w sprawie oddania w najem lokali podejmuje Burmistrz, po zasięgnięciu opinii Komisji Mieszkaniowej. W 2020 r. Komisja Mieszkaniowa nie została zwołana ani razu, ponieważ nie było wolnych mieszkań do przydziału. Do Urzędu Miejskiego w Tuchowie wpłynęło 7 nowych podań o najem i 1 o zamianę lokalu w mieszkaniowym zasobie Gminy. W 2020 r. dokonano również przedłużenia 19 umów na rzecz dotychczasowego najemcy oraz zamiana 1 lokalu komunalnego na socjalny).

Gmina Tuchów proporcjonalnie do posiadanego udziału w budynkach, w których powstały wspólnoty mieszkaniowe, przeznacza zgodnie z podjętymi uchwałami wspólnot mieszkaniowych, odpowiednie środki finansowe z funduszu remontowego na dokonanie remontów, w budynkach których nadal jest współwłaścicielem oraz administratorem. Zakłada się systematyczną poprawę stanu technicznego budynków i lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Tuchów. Zgodnie z zakresem rzeczowo-finansowym planowanych remontów w zasobie mieszkaniowym Gminy Tuchów na lata 2017–2021 zrealizowano plan remontów na rok 2020. Prace remontowe wykonywane w 2020 r. dotyczyły głównie remontów dachów i ich odwodnienia, kominów oraz instalacji odgromowej.

D. Program opieki nad zabytkami

W 2020 r. zakończono rozpoczęte w 2019 r. prace planistyczne, polegające na aktualizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami oraz Gminnej Ewidencji Zabytków, który przyjęto uchwałą Nr XXVII/255/2020 Rady Miejskiej w Tuchowie w dniu 30 grudnia 2020 r. w sprawie w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Tuchów na lata 2020-2024. W stosunku do poprzedniej Gminnej Ewidencji Zabytków dokonano zmian w postaci włączenia 9 obiektów (kapliczki przydrożne) oraz 7 obiektów figurujących w ewidencji wojewódzkiej. Wyłączono z Ewidencji 75 obiektów, które już nie istniały lub utraciły swoje walory zabytkowe. Nowa Ewidencja liczy 271 obiektów (poprzednia liczyła 315).

W 2020 r. Gmina Tuchów wykonała remont zabytkowej kapliczki przydrożnej w Zabłędzy za 9 594,00 zł i remont przyczółka zabytkowej kapliczki w Łowczowie za 1 000,00 zł.

E. Infrastruktura komunalna

E.1. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych

Zadania w zakresie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie gminy Tuchów realizuje Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. oraz Gmina Tuchów. W 2020 r. obowiązywał plan przyjęty uchwałą nr LI/366/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 6 marca 2018 r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. w Tuchowie na lata 2018-2021”.

W 2020 r. Spółka zrealizowała w gminie Tuchów następujące zadania Planu zdefiniowane jako przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne na lata 2018-2021:

- zadanie 3.1.8 zakup pompy hydroforowej do hydroforni PWT-210 (wartość: 8 721,00zł),

- zadanie 3.1.9 wymiana złoża w filtrach węglowych SUW Lubaszowa (wartość: 199 300,00zł),
- zadanie 3.1.12 zakup wirników hydraulicznych oraz uszczelnień w pompach ściekowych w oczyszczalni ścieków w Tuchowie 2018/2020 (wartość: 105 242,30zł),
- zadanie 3.1.14 zakup mieszadła śmigłowego FLYGT o parametrach mieszadeł eksploatowanych w oczyszczalni w Tuchowie (7 200,00zł),
- zadanie 3.1.15 zakup sterowników eksploatowanych w sieciowych przepompowniach ścieków 2018/2020 (wartość: 29 695,24zł),
- zadanie 3.5.1 zakup i montaż nadajników i wodomierzy do wody zimnej przystosowanych do eksploatacji z nadajnikami impulsowymi - przystosowanie do współpracy z systemami zdalnego odczytu (wymieniono ok. 100% wodomierzy z nadajnikami radiowymi w grupie odbiorców: pozostali odbiorcy usług oraz rozpoczęto wymianę w grupie odbiorców: gospodarstwa domowe). W okresie 2019/2020 w Spółce wydatkowano na ten cel kwotę 330 731,19zł.

W 2020r. Spółka realizowała także inne zadania inwestycyjne, które nie zostały ujęte w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2018-2020. Wykonanie takich działań było konieczne z powodu m.in. wysokiej awaryjności starych sieci wodociągowych, koniecznością przełożenia odcinków sieci biegnących w ciągach ulic i chodników, których remonty zaplanowane były przez właściciela dróg, a wykonanie remontu infrastruktury podziemnej było konieczne ze strony ekonomicznej i społecznej. W tym trybie wykonano:

- budowę przepompowni ścieków dla zaplecza obiektu sportowego Tuchovii – 66 500zł
- wymianę sieci wodociągowej w ul. Grochmała w Tuchowie (wartość: 31 355,05zł),
- wymianę sieci wodociągowej w ul. Jana Pawła II w Tuchowie (wartość: 198 000,00zł),
- wymianę sieci wodociągowej w ul. Reymonta w Tuchowie (wartość: 29 508,27zł),

Realizowany przez Spółkę Wieloletni plan zawiera szereg zadań, służących racjonalizacji zużycia wody oraz wprowadzania ścieków.

Celem racjonalizacji zużycia wody jest ochrona naturalnych zasobów wód powierzchniowych i wód podziemnych przed nadmierną eksploatacją. Wpływ na racjonalne zużycie wody ma każdy człowiek korzystający z wody pochodzącej z wodociągu, każdy przedsiębiorca, jak również producent i dostawca tej wody. Spółka w 2020 r. kontynuowała działania w zakresie monitorowania rozbioru uzdatnionej wody. Minimalizację strat wody Spółka realizowała poprzez optymalizację ciśnienia w sieci wodociągowej, wykrywanie ukrytych wycieków, szybką naprawę uszkodzonych rurociągów, wymianę wyeksploatowanej sieci wodociągowej oraz wykrywanie bezumownych poborów wody. Spółka prowadziła działania analityczno-pomiarowe w różnych strefach wodociągowych. Prace te są prowadzone przy wykorzystaniu służb technicznych i sprzętu będących w dyspozycji Spółki. Ma to przyczynić się do precyzyjnego oszacowania ilości niesprzedanej wody i ustalenia miejsc występowania strat. Na tej podstawie wdrażane będą dalsze działania, w tym uszczelnianie i przebudowa sieci wodociągowej. Spółka rozpoczęła proces opomiarowania wody u klientów z zastosowaniem wodomierzy z nakładkami radiowymi. W 2020 r. zakończono rozpoczęty w 2019 r. proces wymiany wodomierzy u podmiotów uprzemysłowionych. Wszystkie wodomierze na nowych przyłączach wyposażane są w nadajniki do zdalnego odczytu. Dzięki użytkowaniu wodomierzy z nakładką umożliwiającą zdalny jego odczyt, przedsiębiorstwo a także klient będą mogli, stale monitorować zużycie wody w gospodarstwie domowym oraz zużycie wody w firmie.

Elektroniczny dostęp do informacji z pracy wodomierza ułatwia klientom przeprowadzenie indywidualnej analizy ilości i kosztów zużytej wody. W przypadku niezadawalających wyników analizy klient łatwiej podejmie decyzję o inwestycji w urządzenia wodooszczędne, lub zmobilizuje się do niemarnowania wody. Spółka nadal będzie propagować wykorzystywanie wody z sieci wodociągowej bezpośrednio do celów konsumpcyjnych.

Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. w 2020 r. kontynuowała politykę w zakresie racjonalnego zużycia wody i odprowadzanie ścieków poprzez:

- rozwój monitoringu procesów dostarczania wody i odprowadzanie ścieków. Obecnie wszystkie stacje wodociągowe Spółki, zbiorniki i hydrofornie, oczyszczalnie oraz przepompownie ścieków są objęte systemem zdalnego monitoringu przesyłającym w sposób ciągły dane do centralnych dyspozytorni. Nowe obiekty powstałe w wyniku rozbudowy sieci w okresie obowiązywania planu zostaną włączone w istniejący system monitoringu w ramach jego rozbudowy;
- gospodarkę wodomierzową - rozpoczęto proces sukcesywnego opomiarowania punktów poboru wody wodomierzami z nakładkami radiowymi umożliwiającymi zdalny odczyt i analizę procesu poboru wody;
- zmniejszanie strat wody - diagnozowanie awarii, ich usuwanie, renowacje i przebudowy rurociągów na terenie działania Spółki mają na celu ograniczenie strat wody w sieci oraz zmniejszenie ich awaryjności. Spółka prowadziła działania zmierzające do zwiększenia skuteczności wykrywania nieszczelności wodociągów i kanałów, co ma przyczynić się do zmniejszenia strat w sieci. Do tych celów wykorzystywane są urządzenia będące w posiadaniu Spółki (geofon, kamery inspekcyjne, generator dymu) jak również wynajmowane (korelator);
- eliminację zrzutów ścieków opadowych i roztopowych do kanalizacji sanitarnej oraz wykrywanie nielegalnych podłączeń;
- kontrolę jakości ścieków przemysłowych wprowadzanych do kanalizacji- Spółka prowadzi kontrole jakości ścieków dostarczanych przez zakłady przemysłowe i przewiduje w taryfie opłaty za przekroczenie parametrów ścieków.

Główne wnioski i sformułowane zalecenia przyjęte w Wieloletnim planie są następujące:

- 1) z punktu widzenia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju priorytetem jest rozbudowa systemu zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- 2) optymalnym sposobem bezpiecznego zaopatrzenia w wodę z punktu wymogów sanitarno-epidemiologicznych jest system zbiorowego zaopatrzenia w wodę nadzorowany przez gminy będące udziałowcami Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. Wiąże się to z koniecznością poniesienia nakładów na budowę wodociągów i stacji uzdatniania wód,
- 3) optymalnym sposobem odprowadzania i oczyszczania jest wdrożenie zbiorowego systemu odbioru ścieków w ramach rozbudowanej sieci kanalizacyjnej i prawidłowo funkcjonujących systemów oczyszczania ścieków oraz zagospodarowania osadów,
- 4) rozwój gmin w zakresie gospodarki wodno-ściekowej należy oprzeć na istniejącej infrastrukturze komunalnej, biorąc pod uwagę źródło wody pitnej i techniczną przepustowość oraz istniejące oczyszczalnie ścieków, których przepustowość zapewni przyjęcie ścieków z gmin,
- 5) rozwój sieci kanalizacyjnej pozwoli na likwidację szamb, a zatem umożliwi skuteczną ochronę wód gruntowych przed zanieczyszczeniem powodowanym przez nieszczelne zbiorniki. Ponadto zlikwidowana zostanie poważna uciążliwość związana z

przejeżdżającymi po drogach wahadłami wozów asenizacyjnych z często nieszczelnymi zaworami spustowymi. Takie podejście zostało już uwzględnione w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Zasadnym jest więc budowa w każdej gminie stacji zlewczej, co znacznie ograniczy koszty transportu, zatem i koszty utylizacji ścieków dla mieszkańców, a dodatkowo zmniejszy też potencjalne zanieczyszczenie z ewentualnych nieszczelności wozów asenizacyjnych.

Realizacja poszczególnych przedsięwzięć w gminie z zakresu gospodarki wodno-ściekowej winna nastąpić w latach 2015–2020 w zależności od obszaru działania i stanu zaawansowania dokumentacyjnego. W pierwszej kolejności systemem zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków należy objąć obszary o najbardziej skoncentrowanej zabudowie (do 2015 r., szczególnie w ramach zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków - zadania zapisane w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych zgodnie z zapisami Traktatu Akcesyjnego). Dla pozostałych obszarów należy wyznaczyć obszary priorytetowe.

Podjęcie dalszych decyzji inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej winno być poprzedzone opracowaniem studium wykonalności, które wskaże najkorzystniejszą z punktu widzenia technologicznego, lokalizacyjnego i ekonomicznego opcję realizacji zadań inwestycyjnych i uszczegółowi szacunki wykonane na potrzeby Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Spółki Komunalnej Dorzecze Białej sp. z o.o. oraz określi założenia strategii cenowej, wskazującej przyszłe zmiany stawek za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków. Bez takiej analizy dalsze prowadzenie inwestycji i rozwój sieci jest ryzykowny. Dodatkowo na etapie opracowywania studium wykonalności szczegółowo przeanalizowane muszą być aspekty ekologiczne, społeczne i eksploatacyjne. Pozwolą one wybrać optymalne rozwiązanie inwestycyjne.

Realizacja zadań określonych w Wieloletnim planie zależała w dużej mierze od przygotowania projektów budowlanych wraz z pozwoleniami, pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania oraz własnego udziału finansowego Spółki lub Gminy Tuchów.

Potencjalne źródła finansowania Wieloletniego planu to:

- dotacje do nakładów inwestycyjnych,
- pożyczki i kredyty, w tym pożyczki i kredyty preferencyjne,
- dokapitalizowanie Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. przez Gminę Tuchów,
- inne formy dotacji.

Szacunkowe nakłady inwestycyjne na zadania planowane do realizacji w Gminie Tuchów w ramach kierunków i perspektyw rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej po 2015 r. kształtowały się następująco:

- gospodarka wodna - 4 441 313 zł,
- gospodarka ściekowa 18 692 721 zł.

Do końca 2020 r. Spółka zrealizowała zadania na łączną kwotę 5 264 804,56zł (3 101 570,00 zł na kanalizację i 2 163 234,56 zł na wodociągi), w tym w 2020 r. – 1 303 034,55 zł.

Ze względu na wyżej opisane czynniki nie zrealizowano wszystkich zadań zaplanowanych do realizacji po 2015 r. w Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2015-2020. Wykonanie Wieloletniego planu na koniec 2020 r. w zakresie szacunkowych nakładów finansowych wyniosło 24%.

W dniu 25 listopada 2020 r. rada gminy podjęła uchwałę nr XXVI/243/2020 - w sprawie uchwalenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń

kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. w Tuchowie na lata 2021-2024.”

F. Środowisko

F.1. Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego (POP)

Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego (POP) został przyjęty uchwałą nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. Wyznacza działania, których celem jest osiągnięcie do 2023 w całej Małopolsce dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w powietrzu: pyłu PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu, dwutlenku azotu i ozonu.

Realizacja Programu w 2020 r. polegała m.in. na ograniczaniu niskiej emisji poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła (169 szt. Wymienionych kotłów), kontroli mieszkańców w zakresie przestrzegania uchwały Sejmiku Województwa Małopolskiego w zakresie wymagań jakościowych paliw stałych i ograniczenia powstawania nowych źródeł emisji oraz kontroli w zakresie spalania odpadów w domowych instalacjach grzewczych lub pozostałości roślinnych. Przeprowadzono w tym zakresie 156 kontroli. Kontrole przeprowadzają upoważnieni przez burmistrza Tuchowa pracownicy Urzędu Miejskiego w Tuchowie.

Działania objęte Programem to m.in. rozwój sieci gazowej i dystrybucji gazu należącej do zadań Polskiej Spółki Gazownictwa, która jest Narodowym Operatorem Systemu Dystrybucyjnego Gazu w Polsce. Dzięki zakończeniu realizacji i rozliczeniu projektu pt. „Park and ride - zintegrowana infrastruktura dla transportu niskoemisyjnego w mieście Tarnów i subregionie Tarnowskim na terenie Gminy Tuchów”) funkcjonują dodatkowe miejsce bezpłatnego parkowania zlokalizowane przy dworcu autobusowym i kolejowym.

Wykonując w 2020 r. remonty dróg poprzez utwardzenie powierzchni nieutwardzonych oraz remont powierzchni już utwardzonych i wprowadzając systematycznie zamiatanie ograniczono wtórną emisję zanieczyszczeń. Dodatkowo kontynuowano cykliczne czyszczenie na mokro oraz zamiatanie ulic, chodników oraz płyty rynku. W ramach edukacji ekologicznej mieszkańców przeprowadzono w I kwartale 2020 r. liczne spotkania w placówkach szkolnych, dwa pikniki edukacyjne o charakterze wydarzenia plenerowego, oraz poszerzono kanały informacji o dostępnych dofinansowaniach dla inwestycji proekologicznych dzięki dodatkowej zakładce na łamach Kuriera Tuchowskiego oraz nowej stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Tuchowie.

Realizacja POP polegała również na wdrażaniu i realizacji zbieżnego z nim Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (patrz pkt. F.2. Raportu), którego aktualizacja rozpoczęła się w 2020 r., a planowane zakończenie przewidziano na luty 2021 roku.

F.2. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)

Aktualny Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Tuchów przyjęty został uchwałą nr XXXV/232/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXVII/162/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie uchwalenia i przyjęcia do realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Tuchów.

Potrzeba opracowania i realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Tuchów wynika z niskoemisyjnej polityki unijnej i krajowej, która skupia się przede wszystkim na redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększeniu efektywności energetycznej oraz wdrożeniu

wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Działania jakie należy podjąć w tym zakresie wyznacza m.in. Strategia rozwoju kraju 2020, gdzie poświęcono dużo uwagi bezpieczeństwu energetycznemu i środowisku.

Na terenie gminy Tuchów substancjami, których dopuszczalne stężenia średnioroczne przekraczają normy to: pył PM10 i benzo(a)piren. Problematyczne dla Gminy są również stężenia NOx. Pozostałe zanieczyszczenia pozostają w granicach dopuszczalnych norm. W związku z realizacją PGN zidentyfikowano również następujące problemy:

- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) w sektorze publicznym, budynków mieszkalnych oraz przemysłowym i usługowym jest na znikomym poziomie,
- wysoka energochłonność dotycząca części budynków gminnych, infrastruktury technicznej oraz gospodarstw indywidualnych,
- niska świadomość ekoenergetyczna mieszkańców i ich wpływu na jakość powietrza,
- słaba realizacja idei zrównoważonego transportu.

Przeprowadzona analiza wykazała, że największym emitorem pyłów, benz(a)pirenu i SO₂ w gminie jest sektor budynków mieszkalnych, z uwagi na duży odsetek paliw węglowych używanych na potrzeby grzewcze. Dlatego właśnie należy się skupić na działaniach naprawczych właśnie w tym sektorze. W budownictwie wielorodzinnym głównym nośnikiem energii cieplnej jest węgiel oraz - na znikomym poziomie - system ciepłowniczy (1,45%). Sektor gminny do ogrzewania pomieszczeń wykorzystuje głównie gaz sieciowy. Tylko jeden obiekt publiczny wykorzystuje OZE w postaci kolektorów słonecznych. Wśród budynków i obiektów usług komercyjnych i przemysłu największe zużycie energii cieplnej przypada na węgiel (50%) oraz gaz (45%), a znikomy na prąd i drewno. Transport na terenie miasta obejmuje ruch lokalny i tranzytowy. Główna droga wojewódzka nr 977 ma w granicach gminy długość 12,8 km i odbywa się na niej wzmożony ruch, głównie samochodów osobowych kierujących się w stronę Tarnowa. Największą emisją CO₂ cechuje się sektor transportu. Udział tego sektora sięga blisko 48% całej emisji. W rozbiciu na transport lokalny oraz tranzytowy daje się zauważyć, iż to ruch lokalny przeważa w emisji tego zanieczyszczenia. Na drugim miejscu pod względem emisji dwutlenku węgla jest sektor mieszkalny z udziałem ponad 41%.

W związku z realizacją opisanych w Programie działań możliwe jest ograniczenie zużycia energii finalnej na terenie gminy o 30 878 GJ, co stanowi 2,72% obecnego zużycia energii. Ograniczenie emisji CO₂ może wynieść 8 837,31 Mg (zmniejszenie emisji o ok. 11,92% w stosunku do stanu dla roku bazowego), a zużycie energii pochodzącej z OZE wzrośnie o 10 152 GJ (tj. 0,89%). Koszty realizacji zgłoszonych projektów oszacowano na 27 428 474 zł. Uzyskanie celu ilościowego na tym poziomie wymaga zaangażowania w realizację Programu gospodarki niskoemisyjnej interesariuszy zewnętrznych, dla których dokument ten może stanowić podstawową szansę na uzyskanie preferencyjnego finansowania dla planowanych przez nich działań. Realizacja jest ściśle powiązana z realizacją przedsięwzięć w ramach Programu ochrony powietrza i Programu ograniczenia niskiej emisji, opisanych powyżej.

W ramach podejmowanych działań z zakresu ochrony środowiska, w tym ochrony powietrza (zawartych m.in. w ww. Programach) rozpoczęto oraz realizowano w 2020 r. następujące projekty:

- „Dotacje celowe ze środków budżetu Gminy Tuchów na dofinansowanie inwestycji polegającej na zmianie systemu ogrzewania w budynkach mieszkaniowych wielolokalowych na nowe, wykorzystujące paliwa gazowe” (koszt: 75 000 zł w całości finansowany i zrealizowany ze środków budżetu gminy Tuchów).

- kontynuacja i rozliczenie projektu pn. „Poprawa jakości powietrza w Gminie Tuchów poprzez wymianę starych kotłów na paliwa stałe w indywidualnych gospodarstwach domowych - na nowe, wykorzystujące paliwa gazowe” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, działania 4.4 Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, poddziałanie 4.4.2 Obniżenie poziomu niskiej emisji- SPR. Projekt zgodnie z założeniem obejmuje wymianę 140 nieekologicznych urządzeń grzewczych na terenie gminy Tuchów, w prywatnych gospodarstwach domowych, na urządzenia spalające biomasę i paliwa gazowe spełniające wymagania Ekoprojektu w zakresie efektywności energetycznej i emisji zanieczyszczeń określone w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189 lub Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/. W celu prawidłowej realizacji projektu podjęto uchwałę nr XLIX/352/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie przyjęcia regulaminu Programu dla mieszkańców Gminy Tuchów na dotację do wymiany źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych - paliwa gazowe i biomasa.
- kontynuacja i rozliczenie projektu pn. „Poprawa jakości powietrza w Gminie Tuchów poprzez wymianę starych kotłów i pieców na paliwa stałe w indywidualnych gospodarstwach domowych - na nowe, wykorzystujące również paliwa stałe” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, działanie 4.4 Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, poddziałanie 4.4.3 Obniżenie poziomu niskiej emisji (paliwa stałe) – SPR. Projekt zgodnie z założeniem obejmuje wymianę 140 nieekologicznych urządzeń grzewczych na terenie gminy Tuchów, w prywatnych gospodarstwach domowych, na urządzenia spełniające wymagania Ekoprojektu w zakresie efektywności energetycznej i emisji zanieczyszczeń określone w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189 lub Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1185. W celu prawidłowej realizacji projektu podjęto uchwałę nr XLIX/353/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie przyjęcia regulaminu Programu dla mieszkańców Gminy Tuchów na dotację do wymiany źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych - paliwa stałe.
- kontynuacja projektu zintegrowanego w ramach programu LIFE w zakresie wdrażania Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze. Z programu LIFE finansowane są innowacyjne projekty w zakresie ochrony środowiska w Europie, a projekty zintegrowane są nowym szandarowym instrumentem wspierania realizacji strategii poprawy jakości środowiska na dużym obszarze. Projekt koordynowany przez Województwo Małopolskie angażuje łącznie 62 partnerów (w tym Gminę Tuchów), a jego celem jest przyspieszenie wdrażania działań służących poprawie jakości powietrza, które zostały zaplanowane w ramach Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. Wartość projektu to około 70 mln zł, z czego dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej wynosi 42 mln zł. Realizację Projektu zaplanowano na lata 2015-2023. Główne działania projektu to stworzenie sieci tzw. ekodoradców w gminach w Małopolsce (w tym w Gminie Tuchów), którzy będą wspierać wdrażanie Programu ochrony powietrza, pozyskiwać środki zewnętrzne na działania ograniczające emisję zanieczyszczeń oraz mobilizować mieszkańców do włączenia się w te działania. Wybrane działania miękkie zrealizowane w ramach Programu w 2020 r. przez ekodoradcę zatrudnionego w Urzędzie Miejskim w Tuchowie to m.in.:

- dystrybucja plakatów, ulotek i broszur o tematyce związanej z ochroną powietrza, opracowanych przez Krakowski Alarm Smogowy, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego oraz projekty własne, przygotowywanie prezentacji multimedialnych na spotkania z mieszkańcami, sesje Rady Miejskiej w Tuchowie, inne wydarzenia oraz organizowane szkolenia;
- spotkania w szkołach i przedszkolach;
- spotkania z lokalnymi liderami;
- wydarzenia ekologiczne- dwa pikniki ekologiczne;
- organizacja wydarzeń edukacyjnych dla dzieci - spektakle ekologiczne, interaktywne wystawy, quizy na wydarzeniach ekologicznych;
- artykuły w lokalnej prasie i stronach internetowych – kontynuowano „Zielone strony” „Kuriera Tuchowskiego” na łamach, których mieszkańcy w każdym wydaniu mogą znaleźć m.in. informacje o aktualnych instrumentach finansowych dla przedsięwzięć ekologicznych. Na stronie www.tuchow.pl zmodernizowano zakładki dotyczące ochrony powietrza;
- porady udzielone mieszkańcom Gminy Tuchów, bieżąca obsługa w biurze oraz obsługa e-mail i telefoniczna współpraca z Domem Kultury w Tuchowie w ramach organizowania wydarzeń o tematyce związanej z szeroko pojętą ochroną powietrza;
- rutynowe oraz na zgłoszenie kontrole w 156 gospodarstwach domowych, w tym pobór próbek odpadu paleniskowego do badań laboratoryjnych, oraz zakup uzupełniającego wyposażenia dla pracowników pełniących obowiązki kontrolne;
- weryfikacja ocen energetycznych dla budynków w ramach realizowanych projektów finansowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Małopolskiego na lata 2014- 2020;
- bieżąca ankietyzacja oraz wprowadzanie i aktualizacja danych w Małopolskiej Bazie Inwentaryzacji Ogrzewania Budynków;
- organizacja i przeprowadzenie szkolenia dla policjantów z Komisariatu Policji w Tuchowie przy udziale Komendanta Gminnego Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuchowie
- wykonanie kontroli wynikających z uchwały antysmogowej dla Województwa Małopolskiego,
- przygotowanie zmiany wzoru protokołu kontroli z zakresu przestrzegania POŚ,
- rozpoczęcie realizacji programu Stop Smog;
- kontynuacja projektu pn.: "Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski" współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Partnerami projektu jest kilkadziesiąt gmin z terenu województwa małopolskiego oraz Stowarzyszenie Zielony Pierścień Tarnowa (lider projektu). Przedmiotem projektu jest montaż instalacji OZE: paneli fotowoltaicznych i solarnych w indywidualnych gospodarstwach domowych oraz budynkach użyteczności publicznej. W ramach projektu ma powstać 5929 instalacji OZE dla mieszkańców ww. gmin, w tym: 3108 instalacji paneli fotowoltaicznych, 2782 instalacji paneli solarnych i 39 pomp ciepła. Łączny koszt projektu ma wynieść 110 890 509,24 zł, w tym dofinansowanie dotacją: 59 261 849,86 zł. Wartość projektu w gminie Tuchów wynosi 1 588 841,76 zł, w tym dofinansowanie dotacją: 850 303,20 zł. W gminie Tuchów ma powstać 83 instalacji fotowoltaicznych oraz 21

zestawów solarnych. Projekt jest największym przedsięwzięciem tego typu w województwie małopolskim. Obecnie zakończono postępowanie przetargowe dotyczące prac inwestycyjnych i rozpoczęto podpisywanie umów z mieszkańcami.

Ekodoradcę wspiera i pomaga mieszkańcom w ramach wypełniania i rozliczania wniosków obsługiwanych przez gminę. informacje o bieżącym stanie powietrza w gminie – dostępne na stronie internetowej: www.tuchow.pl

F3. Gminny Program Niskoemisyjny

Gminny Program Niskoemisyjny przyjęty został w dniu 27 listopada 2019 r. uchwałą Rady Miejskiej w Tuchowie nr XV/147/2019. Szczegółowe założenia dotyczące przygotowania Gminnego programu niskoemisyjnego obejmują zagadnienia ujęte w rozdziale 4a ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów w rozdziale 4 A, m.in.:

- skoncentrowanie się na działaniach niskoemisyjnych możliwych do finansowania z Funduszu Termomodernizacji i Remontów;
- współuczestnictwo przy tworzeniu dokumentu podmiotów będących producentami i odbiorcami energii;
- podjęcie działań mających wpływ na zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii (współpraca z mieszkańcami i działania edukacyjne);
- spójności z Programem Gospodarki Niskoemisyjnej;
- kompleksowość planu, tj.: spójność z programami ochrony powietrza.

Celem strategicznym Programu jest poprawa jakości powietrza w gminie Tuchów poprzez realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych zgodnie z zapisami art. 2 pkt 1b ustawy, przez które rozumie się:

- a) wymianę urządzeń lub systemów grzewczych ogrzewających budynki mieszkalne jednorodzinne lub urządzeń lub systemów podgrzewających wodę użytkową w tych budynkach, które nie spełniają standardów niskoemisyjnych, na spełniające standardy niskoemisyjne;
- b) likwidację urządzeń lub systemów grzewczych ogrzewających budynki mieszkalne jednorodzinne lub urządzeń lub systemów podgrzewających wodę użytkową w tych budynkach, które nie spełniają standardów niskoemisyjnych, oraz przyłączenie budynku mieszkalnego jednorodzinnego odpowiednio do sieci ciepłowniczej lub gazowej;
- c) zmniejszenie zapotrzebowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych na ciepło grzewcze.

Gminny Program Niskoemisyjny był dokumentem wymaganym przy złożeniu wniosku o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych w ramach programu Stop Smog dla budynków jednorodzinnych z Funduszu Termomodernizacji i Remontów. Wniosek złożono w 2020 r. na sfinansowanie wykonania kompleksowej termomodernizacji wraz z wymianą źródeł ciepła w 121 gospodarstwach domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym. Redukcja zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej budynków przyczyni się do poprawy jakości powietrza na terenie gminy Tuchów oraz zredukuje emisję szkodliwych gazów cieplarnianych.

F.4. Program ochrony środowiska

Program ochrony środowiska został przyjęty uchwałą nr XXVIII/214/2012 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia Programu ochrony środowiska dla Gminy Tuchów na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020.

Główną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju. Program ochrony środowiska dla Gminy Tuchów określa:

- cele krótkookresowe ochrony środowiska na lata 2013-2016,
- cele długookresowe ochrony środowiska – perspektywa na lata 2017-2020.

Program określa również instrumenty niezbędne do realizacji celów ekologicznych. Cele strategiczne w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska w gminie Tuchów opracowane zostały na podstawie strategicznych pól i celów określonych w dokumentach pn. „Program ochrony środowiska dla województwa małopolskiego” oraz „Program ochrony środowiska dla powiatu tarnowskiego”. Przepisy prawne w tym zakresie obligują do wykonywania programu ochrony środowiska dla gminy na podstawie programu wojewódzkiego i powiatowego.

Cele strategiczne i główne kierunki działania

W poszczególnych określonych celach strategicznych i kierunkach działania uwzględniono tylko te działania, które Gmina Tuchów realizowała w 2020 r.

• Ochrona wód i kształtowanie stosunków wodnych

Dla realizacji ochrony i poprawy jakości wód, zmniejszenia wodochłonności, ochrony przed powodzią i kształtowania stosunków wodnych na terenie gminy Tuchów przyjęto, że działania, w tym zakresie będą zmierzały do spełnienia głównych celów określonych w II Polityce ekologicznej państwa, jak również określonych w Programie ochrony środowiska dla województwa małopolskiego oraz w Programie ochrony środowiska dla powiatu Tarnowskiego. Korzystanie z zasobów wodnych winno uwzględniać zasady racjonalnego i zrównoważonego rozwoju. Ochrona wód powoduje konieczność wzmożenia działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń.

Zadania ujęte w Programie realizowane przez Gminę w 2020 r. to:

- modernizacja, systemów zbiorczej kanalizacji sanitarnej (realizacja opisana w pkt. E.1 Raportu);
- budowa i modernizacja sieci wodociągowych (realizacja opisana w pkt. IV.2 Raportu);
- zapewnienie właściwej przepustowości ścieków wodnych oraz likwidacja zagrożeń powodziowych na potokach administrowanych przez Gminę (rozpoczęto procedurę likwidacji tam wykonanych przez bobry w miejscowości Buchcice).

• Gospodarka odpadami

Ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu ich wykorzystywania i unieszkodliwiania to podstawowe cele w zakresie gospodarki odpadami. Cele te są zgodne z celami nadrzędnym polityki ekologicznej państwa w odniesieniu do gospodarki odpadami. Odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska, zatem ochrona środowiska przed nimi powinna być potraktowana priorytetowo.

Zadania ujęte w Programie realizowane przez Gminę w 2020 r. to:

- rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów, w tym również odpadów niebezpiecznych takich jak zużyte baterie i akumulatory, sprzęt elektroniczny (organizowano zbiórki zużytych baterii w szkołach oraz sprzętu elektronicznego wspólnie z firmami zewnętrznymi, wdrożono system identyfikacji wytwórców odpadów za pomocą kodów kreskowych, zorganizowano selektywną zbiórkę odpadów PET w szkołach i jednostkach organizacyjnych gminy);

- wdrożenie w gminie Tuchów Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest (Gmina pokrywała koszty odbioru utylizacji odpadów azbestu głównie z pokryć dachowych. W 2020 r. odebrano i przekazano do utylizacji 31 ton azbestu);
- prowadzenie działań informacyjnych i zapobiegawczych zmierzających do redukcji odpadków w gospodarstwach domowych (działania prowadzone były na bieżąco z wykorzystaniem mediów lokalnych oraz szkół, a także podczas dokonywanych kontroli palenisk);
- analiza skuteczności wprowadzania planu gospodarki odpadami (w gminie Tuchów w 2020 r. poziomów recyklingu papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła osiągnął 68 % z wymaganego min. 50%; poziom recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych osiągnął 100% z wymaganych 70%; poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji osiągnął 28,94% z wymaganych 35%.);
- bieżąca inwentaryzacja nielegalnych wysypisk odpadów (reagowano na zgłoszenia, usuwając takie wysypiska).

• **Ochrona przed hałasem**

Działania z zakresu ochrony środowiska przed hałasem wynikają ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska. Ustawa wprowadza w Polsce regulacje dotyczące hałasu, wynikające z dyrektywy nr 2002/49/WE Unii Europejskiej dotyczącej oceny i zarządzania hałasem środowiskowym. Realizacji programu ochrony przed hałasem zapewni znaczne zmniejszenie uciążliwości hałasowej w środowisku, przyczyniając się do podniesienia komfortu życia, szczególnie w rejonach, w których hałas jest szczególnie uciążliwy.

Zadania ujęte w Programie realizowane przez Gminę w 2020 r. to likwidacja złych stanów technicznych nawierzchni dróg gminnych (wykonano w 2020 r. remonty dróg gminnych opisanych w rozdziale IV.2 Raportu).

• **Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu**

Działania z zakresu ochrony środowiska odnoszące się do ochrony powietrza atmosferycznego regulowane są w ustawie - Prawo ochrony środowiska oraz Programach, o których mowa w niniejszym podrozdziale. Realizacja celu, jakim jest ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, przyczyni się do zapewnienia wysokiej jakości powietrza i jakości spełniającej wymagania ustawodawstwa Unii Europejskiej. Zadania ujęte w Programie realizowane przez Gminę w 2020 r. to:

- wspieranie rozbudowy i modernizacji systemu monitoringu powietrza oraz metod pomiarowych stężeń zanieczyszczeń (wydzierżawianie terenu dla stacji pomiarowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Powietrza, cykliczne umieszczanie na budynku ratusza pyłomierza „Krakowskiego Alarmu Smogowego”, zamieszczanie na stronie internetowej aktualnych informacji o stanie powietrza z zainstalowanych na terenie gminy Tuchów czujników);
- promowanie spalania węgla lepszej jakości lub wymiany nośnika energii na bardziej ekologiczny (realizowano Programy wymiany kotłów opisany w Raporcie, prowadzono akcje edukacyjne w tym zakresie);
- poprawa warunków ruchu drogowego polegająca na zwiększeniu płynności i przepustowości sieci drogowej (rozpoczęto realizację budowy obwodnicy Tuchowa, prowadzono inwestycje drogowe na drogach gminnych);
- upowszechnianie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii (promocja w mediach lokalnych, realizacja wspólnie z innymi gminami projektu pn. „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski”);

- upowszechnianie stosowania paliw ekologicznych w kotłowniach i indywidualnych systemach grzewczych (realizacja programów wymiany kotłów, prowadzono kampanie edukacyjne);
- likwidacja lub modernizacja starych lokalnych kotłowni - zmiana nośnika energii na bardziej ekologiczny (realizowano Programy wymiany kotłów opisane w Raporcie).

- **Racjonalne użytkowanie zasobów środowiska – zmniejszenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki**

Realizacja tego celu strategicznego powinna zapewnić wzrost efektywności wykorzystania surowców, wody i energii poprzez zmniejszenie ich zużycia na jednostkę produktu, jednostkową wartość usługi, statystycznego konsumenta itp., bez pogarszania standardu życiowego ludności i perspektyw rozwojowych gospodarki.

Zadania ujęte w Programie realizowane przez Gminę w 2020 r. to:

- systematyczne zwiększanie zaangażowania środków publicznych (budżetowych i pozabudżetowych) w realizację programów efektywności energetycznej (realizowano Programy wymiany kotłów opisany w Raporcie);
- wspieranie działań w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (Gmina przystąpiła do projektu pn. „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski”);
- intensywny rozwój energetyki odnawialnej na szczeblu lokalnym, pracującej w układach zdecentralizowanych na lokalne potrzeby (realizacja projektu pn. „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski”);
- popularyzacja i wdrożenie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w sferze rozwiązań technologicznych administracyjnych i finansowych (realizowano spotkania z mieszkańcami i publikowano materiały w mediach lokalnych promujące odnawialne źródła energii).

- **Wykorzystanie energii odnawialnej**

Zadania ujęte w Programie realizowane przez Gminę w 2020 r. to:

- dokonanie oceny zasobów energii odnawialnej i niezbędnej infrastruktury, wyznaczenie regionów preferowanych do rozwoju energetyki odnawialnej.

W ramach tego zadania realizowano przyjęty uchwałą nr LVI/391/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 27 czerwca 2018 r. Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Tuchów. Ma on na celu określenie strony popytowej zapotrzebowania dla danego obszaru na energię elektryczną, paliwa gazowe i energię cieplną, a także ocenienie możliwości zaopatrzenia w te nośniki w perspektywie 15 lat. Pozwala to, oprócz stworzenia podstaw do określenia lokalnej polityki energetycznej, na sygnalizowanie zapotrzebowania na energię elektryczną, paliwo gazowe i energię cieplną przedsiębiorstwom energetycznym i uaktualnienie przez nie swoich planów rozwoju i modernizacji. Pośrednim celem dokumentu jest również dywersyfikacja dostaw energii poprzez oszacowanie możliwego potencjału wytworzenia energii z odnawialnych źródeł energii, a także określenie kierunków lokalizacji nowych inwestycji przemysłowych i mieszkalnych;

- wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnych oraz pomoc dla wprowadzenia bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii (realizowano Program wymiany kotłów opisany wyżej Raporcie).

- **Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych**

Realizacja tego celu powinna zapewnić ochronę najlepszej jakości gleb, stosownie do wymagań standardów europejskich i krajowych, zagospodarowanie terenów przemysłowych oraz racjonalne wykorzystanie ziemi.

Zadania ujęte w Programie realizowane przez Gminę w 2020 r. to likwidacja terenów nielegalnych wysypisk i rekultywacja terenów w ten sposób zdegradowanych (usuwno na bieżąco takie wysypiska).

• **Ochrona złóż kopalin**

Ochrona kopalin polega w szczególności na racjonalnym gospodarowaniu zasobami kopalin oraz ich kompleksowym wykorzystaniu łącznie z wykorzystaniem kopalin towarzyszących.

Zadania ujęte w Programie realizowane lub koordynowane przez Gminę w 2020 r. to poszukiwanie, rozpoznanie i dokumentowanie nowych złóż (opiniowano koncesje na rozpoznawanie oraz wydobywanie kopalin oraz opiniowano plan ruchu kopalni gazu ziemnego w Burzynie).

• **Edukacja ekologiczna społeczeństwa**

Istotne znaczenie w realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska ma edukacja ekologiczna społeczeństwa. Realizację edukacji ekologicznej umożliwiają zapisy zawarte w polskim ustawodawstwie. Edukacja ekologiczna powinna być jednym z głównych kierunków działania organów samorządowych. Jedynie wysoki poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa umożliwi bezkonfliktową realizację celów strategicznych z zakresu ochrony środowiska. Polityka edukacji ekologicznej na szczeblu województwa, powiatu lub gminy powinna być spójna z polityką edukacji ekologicznej państwa.

Zadania ujęte w Programie realizowane lub koordynowane przez Gminę w 2020 r. to:

- kształtowanie nawyków i zachowań proekologicznych rodziców i dzieci, uwrażliwianie na piękno, a także na szkody zadawane przyrodzie - na poziomie szkolnictwa podstawowego (organizowano prelekcje w szkołach dotyczących ochrony bioróżnorodności oraz roli pszczół w przyrodzie);
- kształtowanie człowieka świadomego swego współistnienia w zgodzie ze środowiskiem przyrodniczym i społeczno-kulturowym, zdolnego do samodzielnego działania w zakresie rozwiązywania problemów zachodzących pomiędzy człowiekiem a przyrodą - na poziomie szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego poprzez: prowadzenie aktywnych form edukacji (np. Zielone Szkoły) oraz organizowanie kontaktów z władzami samorządowymi, reprezentantami społeczności lokalnej i szkołami wyższymi, terenowymi ośrodkami edukacji ekologicznej (organizowano prelekcje prowadzone przez ekodoradcę, dotyczące przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom powietrza, w tym szkodliwości palenia odpadów i wypalania traw);
- promowanie proekologicznych zachowań poprzez kreowanie zdrowego modelu poruszania się, zarówno dla człowieka, jak i środowiska, (otwarto ścieżkę rekreacyjną na „Skałce” w Tuchowie);
- prowadzenie edukacji w zakresie segregacji i składowania odpadów (organizowano prelekcje prowadzone przez ekodoradcę w szkołach oraz zamieszczano materiały edukacyjne w mediach lokalnych i Internecie).

F.5. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Tuchów na rok 2020 przyjęty został uchwałą nr XXI/209/2020 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 27 maja 2020r.

Celem Programu jest:

- 1) ograniczanie populacji bezdomnych zwierząt poprzez sterylizację i kastrację, a w szczególności psów i kotów;
- 2) zapobieganie bezdomności zwierząt;
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt;
- 4) usypianie ślepych miotów;
- 5) sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie;
- 6) zapewnianie opieki bezdomnym zwierzętom w schronisku;
- 7) poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- 8) zapewnianie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt;
- 9) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- 10) edukacja mieszkańców gminy w zakresie humanitarnego traktowania zwierząt oraz sposobów zapobiegania ich bezdomności.

W 2020 r. zabezpieczono 3 miejsca w schronisku (azyli) prowadzonym przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Tarnowie Azyl dla Psów i Kotów. Odławianie bezdomnych zwierząt było obowiązkiem ww. podmiotu. Miejscem dla bezdomnych zwierząt gospodarskich oraz określonych w art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt był Ludowy Klub Jeździecki w Tarnowie. Za utrzymanie miejsc i pobyt zwierząt w ww. schroniskach Gmina Tuchów poniosła w 2020 r. wydatki w wysokości 5 592,00 zł. Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt realizowane było przez lekarza weterynarii - właściciela Lecznicy Weterynaryjnej w Tuchowie. W 2020 r. udzielono pomocy 51 zwierzętom bezdomnym.

Ponadto wykonano 13 sterylizacji i 4 kastracji zwierząt. Koszty poniesione na realizację usług weterynaryjnych wyniosły w 2020 r. 71 216,00zł.

W 2020 roku 20 psów i 22 koty zostało przekazanych do adopcji.

G. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych

G.1. Gminny program wspierania rodziny

Gminny program wspierania rodziny w gminie Tuchów na lata 2018-2020 został przyjęty uchwałą nr LVI/396/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 27 czerwca 2018r. Dokumentem monitorującym ww. program jest coroczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Celem głównym programu jest wzmocnienie postaw wychowawczych rodzin bezradnych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, wykształcenie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami, zapobieganie marginalizacji środowisk dysfunkcyjnych oraz podjęcie działań korekcyjnych i profilaktycznych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie (dalej jako „Ośrodek”) w 2020 r. udzielił pomocy 508 osobom i rodzinom, co stanowi 2,84 % ogółu mieszkańców Gminy Tuchów. Z samej pomocy finansowej w formie zasiłków z pomocy społecznej skorzystało w ocenianym

roku 227 rodzin, w których żyło 476 osób. Pomocy w formie świadczeń niepieniężnych Ośrodek udzielił 119 rodzinom, w których znajdowało się 212 osób.

Zazwyczaj rodziny objęte pomocą Ośrodka uzyskiwały pomoc ze względu na występujące w ich rodzinach problemy, tj. długotrwałą lub ciężką chorobę – 150 rodzin (254 osoby), ubóstwo - 145 rodzin (257 osób w rodzinie), niepełnosprawność – 136 rodziny (206 osób), bezrobocie – 66 rodzin (155 osób), potrzeby ochrony macierzyństwa – 32 rodziny, w tym z powodu ochrony wielodzietności 30 rodziny, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 21 rodzin w tym 16 rodzin niepełnych i 3 rodziny wielodzietne, alkoholizmu – 18 rodzin (35 osób), przemocy w rodzinie – 6 rodzin (23 osoby), bezdomności – 4 osoby, zdarzenia losowego – 3 rodziny (11 osób), narkomania i trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – po 2 osoby oraz sytuacji kryzysowej – 1 rodzina (3 osoby). Nie udzielano pomocy ze względu na sieroctwo, potrzebę ochrony handlu ludźmi, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą oraz z powodu klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ośrodek realizuje również zadania dot. świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz pomocy państwa w wychowaniu – 500+. W 2020 r. Ośrodek udzielił 1950 rodzinom z terenu gminy Tuchów pomocy w formie różnorodnych świadczeń. Z zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłku rodzinnego skorzystało 707 rodzin, którym wypłacono kwotę 2 493 884,58 zł. O jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka ubiegało się 131 wnioskodawców, którym wypłacono kwotę łącznie 133 000,00 zł. 391 wnioskodawcom udzielono pomocy w postaci zasiłku pielęgnacyjnego na kwotę 981.869,04 zł. 60 rodzin z terenu gminy Tuchów skorzystało ze wsparcia w formie świadczenia pielęgnacyjnego na kwotę 1 344 687,80 zł, 15 osób ubiegało się o zasiłek dla opiekuna który wypłacono w łącznej kwocie 105 792,70 zł. Ponadto 42 rodziny objęto świadczeniami z funduszu alimentacyjnego na kwotę 293 764,59 zł. Zrealizowano dla 24 rodzin świadczenie w formie specjalnego zasiłku opiekuńczego na kwotę 137 694,10 zł. Z pomocy w formie świadczenia rodzicielskiego w roku 2020 skorzystało 66 rodzin, którym wypłacono 444 174,80 zł. 1 950 rodzinom przyznano świadczenie wychowawcze na łączną kwotę 19 788 329,11 zł. Ze wsparcia w ramach programu „Dobry Start” skorzystało 1 545 rodzin, którym wypłacono łącznie 692 700,00 zł. W omawianym roku żaden rodzin nie był objęty świadczeniem w ramach ustawy „Za życiem”.

W 2020 r. wsparciem w postaci pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych Ośrodka objęto 269 rodziny, w której znajdowało się 557 osób. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym oraz ustalaniu przyczyn występującego u nich kryzysu. Udzielana pomoc miała na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej w wypełnianych przez nią funkcjach. W 2020 r. z terenu gminy Tuchów 4 dzieci przebywało w pieczy zastępczej - Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Promyk” w Rzuchowej, których łączny koszt utrzymania wyniósł 46 146,45 zł.

W 2020 r. gmina Tuchów w związku z pobytem dzieci z terenu gminy Tuchów w rodzinach zastępczych ponosiła koszty utrzymania 4 dzieci w wysokości 23 708,19 zł w rodzinach zastępczych lub za pobyt w rodzinnym domu dziecka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie realizując założenia programu wspiera rodziny w kryzysie w szczególności poprzez poradnictwo specjalistyczne, które jest świadczone osobom i rodzinom bez względu na wysokość posiadanego dochodu.

W zakresie współpracy i wymiany informacji współpracuje z instytucjami lokalnymi oraz o szerszym zasięgu, w tym:

- służbami medycznymi, w tym z Centrum Zdrowia Tuchów w ramach, którego działa Ośrodek Psychoterapii z Poradnią Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Poradnią Zdrowia Psychicznego
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tuchowie
- Powiatową Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Tarnowie Filia w Tuchowie
- sądami, kuratorami zawodowymi i społecznymi
- funkcjonariuszami Policji z Komisariatów w Tuchowie i w Tarnowie
- szkołami,
- Specjalnymi Ośrodkami Szkolno Wychowawczymi
- Placówką Wsparcia Dziennego „Kubusie” w Tuchowie
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie
- Fundacją im. Hetmana Jana Tarnowskiego
- organizacjami pozarządowymi

Działania profilaktyczne skierowane na rodziny wychowujące dzieci, a jednocześnie niewydolne wychowawczo, dotknięte przemocą, ubogie i zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych muszą być rozumiane jako interdyscyplinarne działania zakładające wsparcie ze strony wszystkich służb i instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny. Mając powyższe na uwadze przyjęto interdyscyplinarną formułę pracy.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci potrzebują pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Przeprowadzone działania i uzyskane efekty jednoznacznie wskazują na potrzebę dalszej realizacji programu i rozwój profesjonalnych form wsparcia rodziny. Realizacja Programu w 2020 r. została szczegółowo przedstawiona w sprawozdaniu prezentowanym na XXX Sesji Rady Miejskiej w Tuchowie w dniu 30 marca 2021 r., które zostało zamieszczone na portalu tuchow.esesja.pl.

G.2. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Tuchów na lata 2016-2021 został przyjęty uchwałą nr XXIII/143/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 23 marca 2016 r. Dokumentem monitorującym program jest coroczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Celem programu jest wypracowanie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy. Adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Tuchów, przede wszystkim do ofiar przemocy w rodzinie, świadków i sprawców. Głównym jego celem jest tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych warunków sprzyjających ograniczeniu przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe jako główne kierunki działań strategicznych:

- **Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.**

W 2020 r. w skład zespołu wchodziło 8 przedstawicieli, tj. po 1: Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia i oświaty, 1 kurator i 3 przedstawiciele pomocy społecznej, tj. wszystkich instytucji wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W 2020 r. spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ze względu na ogłoszoną epidemię SARS CoV-2 odbywały się za pomocą środków komunikacji na odległość.

Do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w 2020 r. wpłynęło 23 Niebieskie Karty, w tym 23 sporządzone przez przedstawicieli Policji. Do ww. spraw powołano grupy robocze, które odbyły 66 spotkań. W 23 przypadkach przy Niebieskich Kartach została sporządzona diagnoza.

- **Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.**

Na terenie gminy Tuchów rozmieszczane były plakaty oraz ulotki informacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz o dostępnych formach pomocy dla osób doświadczających takiej przemocy. Ulotki rozpowszechniono w instytucjach znajdujących się na terenie gminy, które dostępne są dla wszystkich mieszkańców. Pracownicy socjalni przekazywali ulotki i broszury podczas wywiadów oraz odwiedzin w środowiskach dysfunkcyjnych zagrożonych przemocą.

Na stronie internetowej Ośrodka (www.ops.tuchow.pl) zamieszczano informacje o miejscach i formach pomocy oraz programach realizowanych przez inne instytucje pomocy społecznej.

Udostępniono m.in. poradnik pn. Plan Awaryjny dla osób doświadczających przemocy domowej w epidemii SARS-CoV-2. W ramach realizacji zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonował Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, który prowadził działalność wspierającą informacyjną.

Wydano informator dotyczący podmiotów, które świadczą pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie dla terenu gminy Tuchów i powiatu tarnowskiego.

Od 2019 r. działa w porozumieniu z Fundacją im. Hetmana Tarnowskiego z siedzibą w Tarnowie – Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Tuchowie mieszczący się w budynku Ośrodka. Pomimo epidemii pracownicy socjalni wraz z dzielnicowymi odwiedzali w miejscu zamieszkania rodziny, gdzie prowadzono bądź wszczęto procedurę Niebieskich Kart (monitorowano 38 rodzin).

- **Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.**

W 2020 r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych podnieśli swoje kwalifikacje m.in. z zakresu nowelizacji przepisów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom pokrzywdzonym przemocą w rodzinie.

- **Budowa kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem.**

W ramach realizacji zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonował Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, który prowadził działalność wspierającą-informacyjną, z którego skorzystały w 2020 r. 3 osoby.

Dzielnicowi z terenu Gminy Tuchów odbyli 95 spotkań w formie pogadarek, prelekcji oraz spotkań w szkołach z uczniami i pedagogami. Policja prowadziła kilkadziesiąt postępowań, w których zapadło kilkanaście wyroków. Wobec sprawców i ofiar przemocy członkowie Zespołu

Interdyscyplinarnego i grup roboczych podejmowali działania polegające na kierowaniu osób na diagnozę i leczenie w poradni leczenia uzależnień, leczenie odwykowe i do poradni zdrowia psychicznego. Kierowano również osoby do korzystania z poradnictwa psychologicznego, socjalnego, medycznego, zawodowego i rodzinnego oraz porad prawnych. Kilka osób objęto również pomocą finansową.

12 z 20 Placówek Oświatowych (Szkoły Podstawowe, Centrum Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego, Przedszkola, Liceum Ogólnokształcące) z terenu naszej Gminy oraz Placówka Wsparcia Dziennego Kubusie, Domu Wczasów Dziecięcych w Jodłówce Tuchowskiej, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie potwierdziło udział w 2020 r. w prelekcjach, szkoleniach, warsztatach związanych z tematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W zakresie realizacji programu Ośrodek współdziałał również z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tuchowie (opis w pkt. G.3 Raportu).

Mimo braku wiarygodnych danych z terenu gminy Tuchów można pokusić się o stwierdzenie, że izolacja w czasie epidemii SARS CoV-2 miała niebagatelny wpływ na wystąpienie ww. zjawisk przemocy w rodzinach, powstanie stanów depresyjnych u dzieci i dorosłych oraz innych problemów wśród mieszkańców gminy Tuchów.

Realizacja programu w 2020 r. została szczegółowo przedstawiona w sprawozdaniu prezentowanym na XXX Sesji Rady Miejskiej w Tuchowie w dniu 30 marca 2021 r., które zostało zamieszczone na portalu tuchow.esesja.pl.

G.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Tuchów na rok 2020 przyjęty został uchwałą nr XVIII/178/2020 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 26 lutego 2020 r. W tym samym czasie obowiązywała również Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020-2022, przyjęty uchwałą nr XVIII/179/2020 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 26 lutego 2020 r.

Gminny program przeciwdziałania narkomanii był realizowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2020 r. ze względu na ograniczenia wynikające z epidemii wirusa SARS-CoV-2 działanie dot. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem nie zostało zrealizowane.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tuchowie, zgodnie z wytycznymi zawartymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z Gminnym programem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zrealizowała w 2020 r. następujące zadania:

- **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu**

W ramach zadania komisja zebrała się na 14 posiedzeniach, podczas których rozpatrzono 18 nowych wniosków osób zgłoszonych jako nadużywające alkoholu i przeprowadzono wywiady z 6 osobami występującymi w charakterze świadków oraz z osobami współuzależnionymi. Ponadto Komisja zaopiniowała 30 wniosków o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych. W ramach zadania komisja zebrała się na 14 posiedzeniach,

podczas których rozpatrzono 18 nowych wniosków osób zgłoszonych jako nadużywające alkoholu i przeprowadzono wywiady z 6 osobami występującymi w charakterze świadków oraz z osobami współuzależnionymi. Ponadto Komisja zaopiniowała 30 wniosków o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych. Sporządzono także 4 wnioski do sądu w celu wydania decyzji o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego. Zorganizowany został także udział osób uzależnionych w programie profilaktyczno-edukacyjnym realizowanym przez Poradnię Odwykową w Tuchowie.

- **Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie**

W ramach zadania prowadzone było 16 świetlic opiekuńczo-wychowawczych przy szkołach podstawowych, parafii i Centrum Dydaktyczno-Oświatowym w Tuchowie Kielanowicach, funkcjonujących dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi. Dofinansowane zostały posiłki dla dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem korzystających z Ośrodka Wsparcia Dziennego „Kubusie” w Tuchowie. W ramach zadania zorganizowane zostały imprezy sportowe służące integracji i rozwojowi społecznemu osób ze środowisk zagrożonych skutkami alkoholizmu, tj.: Dziecięce Igrzyska Sportowe, turniej szachowy, akcja lato.

- **Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży**

W ramach zadania zrealizowano programy profilaktyczne w szkołach podstawowych gminy Tuchów. W klasach VI–VIII kontynuowany był program Unplugged. Ponadto podjęte zostały działania mające na celu integrację społeczną osób ze środowisk zagrożonych alkoholizmem, tj. dofinansowanie konkursu piosenki obcojęzycznej. Zakupiono przedmioty materialne: komputery i książki o tematyce profilaktycznej, roboty GENIBOT i gry, które przekazano do szkół, przedszkoli i Biblioteki Publicznej w Tuchowie w celu ułatwienia prowadzenia zajęć zdalnych z elementami profilaktyki uzależnień.

W ramach akcji „Bezpieczna droga do szkoły” zakupiono dla uczniów opaski odblaskowe, kamizelki i breloki odblaskowe z numerami alarmowymi, które zostały rozdane uczniom klas I, a funkcjonariusze Komisariatu Policji w Tuchowie przeprowadzili wykłady na tematy bezpieczeństwa drogowego i zagrożenia dla niego wynikającego ze spożywania alkoholu.

- **Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych**

W ramach zadania dofinansowano wydarzenia na rzecz osób ze środowisk zagrożonych alkoholizmem, tj.: VIII Gminny Konkurs Świątecznej Piosenki Obcojęzycznej, zajęcia piłkarskie dla młodzieży i dorosłych, warsztaty literackie dla młodzieży, aktywny wypoczynek dzieci, działalność sportową.

Wydatki na realizację Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gminy Tuchów na 2020 r. wyniosły 171 648,72 zł.

H. Program Współpracy Gminy Tuchów z organizacjami pozarządowymi

Program Współpracy Gminy Tuchów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020 rok został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Tuchowie nr XV/139/2019 z dnia 27 listopada 2019 r. Zadania wymienione w Programie realizowano w formie otwartego konkursu

ofert na realizację zadań publicznych jak również z inicjatywy organizacji pozarządowych – stowarzyszeń (art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) w zakresie:

- powierzenia oraz wspierania upowszechniania kultury fizycznej i sportu na terenie Gminy Tuchów,
- zapewnienia mieszkańcom gminy aktywnych form spędzania wolnego czasu i wypoczynku,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- działalności na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem ludzi zdrowych,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, działalności na rzecz organizacji pozarządowych
- angażowania osób do różnorodnych form aktywności fizycznej,

Konkurs ofert na realizację zadań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu został ogłoszony w dniu 23 stycznia 2020 r. – W odpowiedzi na konkurs wpłynęło 10 ofert. Konkurs ten rozstrzygnięto w dniu 20 lutego 2020 r. Dziesięć ofert na realizację zadań publicznych zostało złożonych z inicjatywy organizacji (stowarzyszeń) pozarządowych tj. w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na konkurs ofert na realizację zadań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu odpowiedziało 10 oferentów. Z inicjatywy organizacji (stowarzyszeń) pozarządowych na realizację różnych działań publicznych wpłynęło 10 ofert. Po rozpatrzeniu złożonych ofert przez powołaną komisję rekomendowano wszystkie oferty do dofinansowania.

Gmina Tuchów reprezentowana przez Burmistrza Tuchowa zawarła w 2020 r. umowy na ogólną kwotę 193 050,00 zł z następującymi organizacjami:

Tabela nr 27. Umowy zawarte z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych

Nazwa organizacji	Nr umowy/ z dnia	Kwota	Nazwa zadania
Fundacja Dzieło Miłosierdzia im. Św. Ks. Zygmunta Gorzdzowskiego	1/S/2020 17.01.2020.	500,00	Kolędowanie z „barszczykiem”
Towarzystwo Miłośników Tuchowa	2/S/2020 31.01.2020.	7.500,00	Upowszechnianie kultury – sportów zimowych – „Narty moja pasja”
Stowarzyszenie „Aktywni Lubaszowianie”	3/S/2020 31.01.2020.	500,00	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym – „Dzień Seniora”.
Ochotnicza Straż Pożarna w Miesznej Opackiej	15/S/2020 13.03.2020.	4.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w Gminie Tuchów, popularyzacja tenisa stołowego, spotkanie z reprezentantami Polski w tenisie stołowym, integracja dzieci i młodzieży, aktywne spędzanie wolnego czasu – „III święto tenisa

			stołowego w gminie Tuchów”
Koło Gospodyń Wiejskich w Siedliskach	4/S/2020 26.02.2020. 16/S/2020 29.07.2020.	2.500,00 550,00	II pieszy rajd Tropem wilczym. Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży – integracja, zabawa i wypoczynek dzieci w czasie wakacji
Ludowy Klub Sportowy ALFA Siedliska	6/S/2020 27.02.2020. 17/S/2020 17.08.2020	20.000,00 9.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miejscowości Siedliska Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miejscowości Siedliska – „Ruch przeciw wirusowi”.
Stowarzyszenie „Wszystkie Dzieci Nasze Są”	18/S/2020 14.09.2020	2.000,00	Działanie na rzecz osób niepełnosprawnych – wyjazd integracyjny dla rodziców oraz dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.
Stowarzyszenie „Nasza Dąbrówka Tuchowska”	19/S/2020 05.10.2020 r.	2.000,00	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych turystyka i krajoznawstwo – wspólne poznawanie podkarpacia „Polska złota jesień”
Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”	20/S/2020 18.10.2020 r.	2.500,00	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych – pomoc osobom niepełnosprawnym, integracja ze środowiskiem „Razem bardziej szczęśliwi”
Ludowy Klub Sportowy BIAŁA Lubaszowa	8/S/2020 27.02.2020 r.	18.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miejscowości Lubaszowa.
Uczniowski Klub Sportowy Lider Tuchów	7/S/2020 27.02.2020 r.	2.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miasta Tuchowa
Ludowy Karwodrzański Klub Sportowy Karwodrza	13/S/2020 27.02.2020 r.	5.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miejscowości Karwodrza
Uczniowski Klub Sportowy Grupa Kolarska Four Bike	9/S/2020 27.02.2020 r.	10.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miejscowości Siedliska.

Towarzystwo Sportowe Tuchów	Sokół	11/S/2020 27.02.2020 r.	18.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miasta Tuchowa.
LKS Burzyn		10/S/2020 27.02.2020 r.	12.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miejscowości Burzyn.
Uczniowski Sportowy Łowczów	Klub Victoria	12/S/2020 27.02.2020 r.	5.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miejscowości Łowczów.
Towarzystwo Sportowe Tuchovia		5/S/2020 24.02.2020 r.	70.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miasta Tuchowa.
Taekwondo Tuchów	Karpiel	14/S/2020 27.02.2020 r.	2.000,00	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na terenie miasta Tuchowa
RAZEM			193.050,00	

Współpraca pomiędzy Gminą Tuchów a organizacjami pozarządowymi przybierała również formy poza finansowe, m.in.:

- informowano organizacje o aktualnie obowiązujących przepisach,
- promowano działalność organizacji pozarządowych przez stronę internetową Gminy,
- udostępniano tereny do prowadzonej przez organizacje działalności.

Zadania realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi popularyzowały wśród dzieci i młodzieży wzorce i postawy trzeźwego spędzania wolnego czasu i kształtowały postawę proaktywną. Pogłębiały integrację społeczną w naszym regionie z podkreśleniem roli seniora w rodzinie i środowisku. Upowszechniały także kulturę fizyczną, rozwijały sportowo zwłaszcza w dziedzinie piłki nożnej, piłki siatkowej, kolarstwa górskiego oraz szachów, a także propagowały aktywność ruchową i umysłową na zajęciach pozalekcyjnych, treningowych oraz zawodach w ramach współzawodnictwa sportowego. Dzięki organizacji imprez sportowych w turniejach i zawodach sportowych reprezentowano i promowano Gminę Tuchów. Pomimo epidemii SARS-Cov-2 koronawirusa zadania realizowane przez organizacje pozarządowe (stowarzyszenia), w dużej mierze zostały zrealizowane zgodnie z założeniami merytorycznymi i finansowymi określonymi w składanych ofertach tj. w większości osiągnięto zakładane cele oraz zrealizowano większość zaplanowanych zadań.

H. Program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci o młodzieży z terenu gminy Tuchów

W dniu 28 września 2016 r. Rada Miejska w Tuchowie podjęła uchwałę nr XXX/184/2016 w sprawie przyjęcia „Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu gminy Tuchów”.

Program ma na celu:

- wypromowanie dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej,
- wzrost motywacji uczniów do podejmowania działań mających na celu odkrycie własnych uzdolnień oraz do ciągłej pracy nad rozwijaniem talentów i pogłębianiem wiedzy,

- stwarzanie pozytywnych wzorców dla społeczności uczniowskiej lokalnych szkół,
- wzrost motywacji rodziców do wspierania edukacji uzdolnionych dzieci,
- zwiększanie liczby uczestników olimpiad i konkursów przedmiotowych, artystycznych oraz zawodów sportowych,
- wypromowanie gminy Tuchów jako gminy przyjaznej uczniom wybitnie uzdolnionym.

Szczegółowe zasady przyznawania stypendiów określone zostały Uchwałą NR LVIII/412/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu tej pomocy oraz trybu postępowania w ramach „Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu gminy Tuchów”

W listopadzie 2019 roku uchwałą nr XV/140/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie zaktualizowano założenia Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu gminy Tuchów, zaś w uchwale nr XV/141/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie określono szczegółowe warunki udzielania pomocy w ramach Programu. Podjęcie tych uchwał wynikało z konieczności dostosowania uregulowań zawartych w Programie oraz regulaminie do zmian w przepisach prawa oświatowego. Ponadto analiza dotychczasowych założeń Programu na tle wniosków składanych przez uczniów, wskazała na konieczność doprecyzowania kryteriów przyznawania stypendiów w poszczególnych kategoriach.

W 2020 r. wpłynęło 50 wniosków, z czego pozytywnie zaopiniowano 44 z nich. Po zapoznaniu się z opinią komisji burmistrz wydał decyzje o przyznaniu stypendiów za: wysokie wyniki w nauce (37 uczniom), szczególne osiągnięcia artystyczne (2 uczniom), szczególne osiągnięcia sportowe (5 uczniom). W 2020 r. przeznaczono na ten cel 15 000,00 zł. Przyznano 3 stypendia w wysokości po 600,00 zł, 6 stypendiów w wysokości po 400,00 zł, 6 po 350,00 zł oraz 29 po 300,00 zł.

W związku z sytuacją epidemiczną zrezygnowano z uroczystego wręczania Dyplomów uznania. Lista nagrodzonych ogłoszona została na stronie internetowej Gminy. O wydarzeniu informowały lokalne czasopisma. Program został zrealizowany w całości.

Zmiana regulaminu spowodowała zmniejszenie liczby wniosków, wynikało to jednak z doprecyzowania kryteriów oraz podniesienia wymagań wobec uczniów, tj. – uzyskania wyższej średniej ocen w nauce szkolnej. Dała natomiast możliwość zwiększenia indywidualnych kwot stypendium, a co za tym idzie zwiększyła się atrakcyjność stypendiów oraz podniósł się ich prestiż.

Zainteresowanie programem jest duże. Analiza wniosków składanych wg nowego regulaminu wskazuje, że wprowadzone zmiany spowodowały, iż stypendium staje się bardziej atrakcyjne nie tylko pod względem finansowym, ale także zdobycie go jest większym wyzwaniem. Również doprecyzowanie kryteriów przyznawania stypendiów w poszczególnych kategoriach, już na etapie zamiaru składania wniosku przez wnioskodawcę daje możliwość weryfikacji wymagań z rzeczywistymi osiągnięciami ucznia. Programu w coraz większym stopniu motywuje on uczniów do podejmowania działań mających na celu podniesienia swoich wyników w nauce, jak również do pracy na polu artystycznym i sportowym.

XIII. Realizacja uchwał rady Gminy

A. Omówienie ogólne

W 2020 r. Rada Miejska w Tuchowie, wybrana na kadencję na lata 2018-2023, podjęła na 15 sesjach 166 uchwał (o 68 uchwał mniej niż w roku 2019), z czego 56 uchwał stanowiło akty prawa miejscowego. W większości podejmowane były uchwały dotyczące: budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów (26), pomocy finansowej na rzecz innych jednostek samorządowych (3), zbycia nieruchomości (6), przyjęcia różnych programów (8) w sprawie zaliczenia drogi lub ulicy do kategorii dróg gminnych (4) oraz rozpatrzenia skarg i złożenia petycji (4). Inicjatorem większości uchwał podejmowanych w 2020 r. był burmistrz Tuchowa. Przewodniczący Rady Miejskiej był inicjatorem 2 uchwał, a grupa radnych 1. Wszystkie podjęte uchwały, do realizacji, których został wyznaczony burmistrz Tuchowa, zostały zrealizowane w zakresie dotyczącym roku 2020. Burmistrz realizował również inne uchwały podjęte przez Radę Miejską w Tuchowie w latach poprzednich.

B. Zestawienie szczegółowe i stan realizacji uchwał na dzień 31 grudnia 2020 r.

Poniższe zestawienie uchwał przedstawiono w kolejności rosnącej, poczynawszy od pierwszej sesji odbytej w 2020 r.

XVII Sesja w dniu 22 stycznia 2020 r.

- Uchwała nr XVII/167/2020 - w sprawie przyjęcia Regulaminu ustalania niektórych składników wynagradzania oraz dodatków dla nauczycieli; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVII/168/2020 - w sprawie współdziałania z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu grupowego zakupu energii elektrycznej - *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVII/169/2020 - w sprawie zmiany Uchwały nr XXXIV/390/02 z dnia 26 kwietnia 2002 r. w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej gminy pn. „Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Tuchowie” oraz nadania jej statutu; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVII/170/2020 - w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Gminy Miasta Tarnowa z przeznaczeniem na sfinansowanie części kosztów funkcjonowania Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie – Filia w Tuchowie - *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVII/171/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVII/172/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVII/173/2020 - w sprawie zmiany uchwały nr XVII/100/2015 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki, kluby dziecięce

lub zatrudniających dziennych opiekunów na terenie gminy Tuchów; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

- Uchwała nr XVII/174/2020 - w sprawie zmian uchwały nr III/17/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie dopłaty do grup taryfowych odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XVIII Sesja w dniu 26 lutego 2020 r.

- Uchwała nr XVIII/175/2020 - w sprawie sprawienia przez Gminę Tuchów pogrzebu osobom zmarłym i dzieciom martwo urodzonym; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/176/2020 - w sprawie ustalenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Tuchów w roku szkolnym 2019/2020; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/177/2020 - w sprawie ustalenia na rok 2020 planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkola prowadzonych przez Gminę Tuchów, maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i formy kształcenia, na które dofinansowanie może być przyznane; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/178/2020 - w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Tuchów na rok 2020; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/179/2020 - w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020-2022; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/180/2020 - w sprawie zmiany uchwały Nr XLI/274/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tuchów na lata 2017 – 2021; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/181/2020 - w sprawie rozpatrzenia petycji; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/182/2020 - w sprawie rozpatrzenia petycji; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/183/2020 - w sprawie rozpatrzenia skargi; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/184/2020 - w sprawie uchwalenia Statutu Młodzieżowej Rady Gminy Tuchów; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/185/2020 - w sprawie zmiany uchwały nr XLIII/329/2014 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 stycznia 2014 r., w sprawie określenia zasad gospodarowania nieruchomościami Gminy Tuchów; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

- Uchwała nr XVIII/186/2020 - w sprawie zmiany uchwały nr XLIV/319/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 25 października 2017 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za zagospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wartości stawki tej opłaty; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/187/2020 - w sprawie niewyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołectkiego - *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/188/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/189/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/190/2020 - w sprawie ustalenia wysokości i zasad wypłacania diet radnym; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XVIII/191/2020 - w sprawie diet dla przewodniczących organów wykonawczych jednostek pomocniczych Gminy Tuchów; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XIX Sesja w dniu 18 marca 2020 r.

- Uchwała nr XIX/192/2020 - stanowisko w sprawie udzielenia odpowiedzi na skargę adw. Pana Przemysława Lisa- Markiewicza z dnia 18 lutego 2020 r., dotyczącej uchwały Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 maja 2019 r. określonej jako „Rezolucja Nr 2/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia rezolucji dotyczącej powstrzymania ideologii „LGBT+” przez wspólnotę samorządową” - *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XIX/193/2020 - w sprawie określenia zasad wnoszenia, cofania i zbywania udziałów i akcji przez Burmistrza Tuchowa; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XIX/194/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XIX/195/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XIX/196/2020 - w sprawie wyrażenia zgody na przejęcie zadania dotyczącego budowy chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 977 w gminie Tuchów oraz zawarcie porozumienia pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XIX/197/2020 - w sprawie zmiany uchwały XXX/183/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 września 2016 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania

na terenie miasta Tuchowa, zasad funkcjonowania oraz wysokości stawek opłat za parkowanie pojazdów samochodowych w tej strefie; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XX Sesja w dniu 29 kwietnia 2020 r.

- Uchwała nr XX/198/2020 - w sprawie uchylenia Uchwały Nr XVIII/177/2020 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie ustalenia na rok 2020 planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkola prowadzonych przez Gminę Tuchów, maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i formy kształcenia, na które dofinansowanie może być przyznane; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XX/199/2020 - w sprawie emisji obligacji oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XX/200/2020 - w sprawie zmiany uchwały nr XLIII/294/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 27 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających Gminie Tuchów lub jej jednostkom organizacyjnym oraz określenia warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XX/201/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XX/202/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XXI Sesja w dniu 27 maja 2020 r.

- Uchwała nr XXI/203/2020 - w sprawie udzielenia wotum zaufania Burmistrzowi Tuchowa; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXI/204/2020 - w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2019 rok oraz sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Tuchów za 2019 rok; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXI/205/2020 - w sprawie udzielenia absolutorium z tytułu wykonania budżetu Gminy Tuchów za rok 2019; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXI/206/2020 - w sprawie zmiany uchwały Nr XLIII/292/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 27 września 2017 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Tuchów; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXI/207/2020 - w sprawie zmiany uchwały XLIV/320/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 25 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczeń usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli

nieruchomości zamieszkałych i zagospodarowania tych odpadów z zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

- Uchwała nr XXI/208/2020 - w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały dotyczącej wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXI/209/2020 - w sprawie przyjęcia "Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXI/210/2020 - w sprawie zbycia nieruchomości w trybie bezprzetargowym; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXI/211/2020 - w sprawie zbycia nieruchomości niezabudowanych stanowiących własność gminy Tuchów; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXI/212/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXI/213/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XXII Sesja w dniu 24 czerwca 2020 r.

- Uchwała nr XXII/214/2020 - w sprawie przyjęcia Sprawozdania z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów na lata 2016-2021 za 2019 r.; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXII/215/2020 - w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Tuchów; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXII/216/2020 - w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały dotyczącej szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXII/217/2020 - w sprawie zmiany uchwały NR XLI/274/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tuchów na lata 2017-2021, zmienionej Uchwałą Nr XVIII/180/2020 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 26

lutego 2020 r.; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

- Uchwała nr XXII/218/2020 - w sprawie zmiany uchwały XXX/183/2016 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 września 2016 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania na terenie miasta Tuchowa, zasad funkcjonowania oraz wysokości stawek opłat za parkowanie pojazdów samochodowych w tej strefie; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXII/219/2020 - w sprawie zmiany uchwały w sprawie targowisk na terenie Gminy Tuchów oraz uchwalenia ich regulaminów; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXII/220/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXII/221/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XXIII Sesja w dniu 29 lipca 2020 r.

- Uchwała nr XXIII/222/2020 - w sprawie określenia zasad gospodarowania nieruchomościami gminy Tuchów; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIII/223/2020 - w sprawie zaliczenia drogi - ul. Tarnowska boczna w miejscowości Tuchów do kategorii dróg gminnych; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIII/224/2020 - w sprawie zaliczenia drogi w miejscowości Łowczów do kategorii dróg gminnych; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIII/225/2020 - w sprawie zaliczenia drogi w miejscowości Łowczów do kategorii dróg gminnych; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIII/226/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIII/227/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 r.; uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XXIV Sesja w dniu 30 września 2020 r.

- Uchwała nr XXIV/228/2020 - w sprawie zmiany uchwały w sprawie sprawienia przez gminę Tuchów pogrzebu osobom zmarłym i dzieciom martwo urodzonym; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

- Uchwała nr XXIV/229/2020 - w sprawie ustalenia średniej ceny jednostki paliwa w gminie Tuchów w roku szkolnym 2020/2021; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIV/230/2020 - sprawie zbycia nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność gminy Tuchów; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIV/231/2020 - sprawie zbycia nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność gminy Tuchów; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIV/232/2020 - w sprawie rozpatrzenia skargi; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIV/233/2020 - w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego dotyczącego współdziałania Gmin wchodzących w skład aglomeracji PLMP058 Tuchów- Śródkowa Biała przy realizacji zadania polegającego na aktualizacji obszaru i granic aglomeracji Tuchów Śródkowa Biała; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIV/234/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032- *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIV/235/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXIV/236/2020 - w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Powiatu Tarnowskiego z przeznaczeniem na realizację zadania pn. „Bezpieczni piesi – poprawa infrastruktury przejść dla pieszych w ciągu dróg powiatowych: 1350K w m. Zbylitowska Góra, 1391K w m. Ciężkowice, 1381K w m. Tuchów oraz 1408K w m. Stróże”; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XXV Sesja w dniu 28 października 2020 r.

- Uchwała nr XXV/237/2020 - w sprawie zniesienia form ochrony przyrody drzew rosnących na działce nr 457/2 w Tuchowie; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXV/238/2020 - w sprawie zbycia nieruchomości niezabudowanej stanowiących własność gminy Tuchów; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXV/239/2020 - w sprawie przyjęcia regulaminu realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych budynków jednorodzinnych w ramach programu Stop Smog oraz sposobu i warunków wnoszenia wkładu własnego przez beneficjenta, u którego będzie realizowane przedsięwzięcie niskoemisyjne oraz wysokości tego wkładu; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXV/240/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej

prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

- Uchwała nr XXV/241/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXV/242/2020 - w sprawie zmiany uchwały nr LVIII/414/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Województwa Małopolskiego z przeznaczeniem na wspólną realizację zadania inwestycyjnego pn. „Obwodnica Tuchowa”; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XXVI Sesja w dniu 25 listopada 2020 r.

- Uchwała nr XXVI/243/2020 - w sprawie uchwalenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. w Tuchowie na lata 2021-2024 - *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVI/244/2020 - w sprawie wyznaczenia aglomeracji Tuchów – Śródkowa Biała; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVI/245/2020 - sprawie programu współpracy Gminy Tuchów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 roku, poz. 1057) na rok 2021; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVI/246/2020 - w sprawie zaliczenia drogi w miejscowości Siedliska do kategorii dróg gminnych; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVI/247/2020 - w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będącej podstawą obliczania podatku rolnego za 2021; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVI/248/2020 - w sprawie zmian uchwały nr III/17/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie dopłaty do grup taryfowych odbiorców usług wodociągowo- kanalizacyjnych; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVI/249/2020 - w sprawie zmiany uchwały nr XLIV/319/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 25 października 2017 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVI/250/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020-2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

- Uchwała nr XXVI/251/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVI/252/2020 - w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie dotacji dla niepublicznych szkół podstawowych, w których zorganizowano oddział przedszkolny oraz niepublicznych szkół, w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, prowadzonych na terenie Gminy Tuchów przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne, w wysokości wyższej niż określona w ustawie; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

XXVII Sesja w dniu 30 grudnia 2020 r.

- Uchwała nr XXVII/253/2020 - w sprawie uchwalenie planu pracy Rady Miejskiej na 2021 rok; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/254/2020 - w sprawie uchwalenie planu pracy Komisji Rady Miejskiej na 2021 rok; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/255/2020 - w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Tuchów na lata 2020-2024; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/257/2020 - w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia o wspólnym przygotowaniu i przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup gazu ziemnego, w ramach Grupy Zakupowej Gazu Ziemnego; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/258/2020 - w sprawie przyjęcia projektu Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków i przekazania go do zaopiniowania organowi regulacyjnemu; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/259/2020 - w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Tuchów na 2021 rok - *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/260/2020 - w sprawie zmian w uchwale nr XVI/165/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2020 – 2032; *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/261/2020 - w sprawie zmian w Uchwale nr XVI/166/2019 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2019 roku - uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2020 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/262/2020 - w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki, kluby dziecięce lub zatrudniających dziennych opiekunów na terenie gminy Tuchów; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/263/2020 - w sprawie uchwalenie Wieloletniej prognozy finansowej na lata 2021-2032 - *uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*

- Uchwała nr XXVII/264/2020 - w sprawie uchwalenia Budżetu Gminy Tuchów na 2021 rok; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana;*
- Uchwała nr XXVII/265/2020 - w sprawie dopłaty do grup taryfowych odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych; *uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, weszła w życie z dniem podjęcia, została zrealizowana.*

XIV. Współpraca Gminy z podmiotami zewnętrznymi

A. Gmina w stowarzyszeniach

Na koniec 2020 r. Gmina Tuchów należała do następujących stowarzyszeń:

- Lokalna Organizacja Turystyczna „Tarnowska Organizacja Turystyczna”, ul. Wałowa 2/12, 33-100 Tarnów,
- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski, pl. Wszystkich Świętych 3/4, 31-006 Kraków,
- Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju, ul. Chopina 10, 33-170 Tuchów,
- Stowarzyszenie - Zielony Pierścień Tarnowa, 33-156 Skrzyszów 335 A,
- Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego, ul. Zamkowa 4, 87-820 Kowal.

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski jest największą polską regionalną organizacją samorządową. Zostało założone w 1991 r. Zrzesza obecnie blisko 100 gmin i powiatów z województw: małopolskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i części śląskiego (obszar historycznej Małopolski).

Tarnowska Organizacja Turystyczna

Organizacja pod nazwą „Tarnowska Organizacja Turystyczna” powstała w 2011 r. jako szósta w województwie małopolskim i jedyna dla subregionu tarnowskiego Lokalna Organizacja Turystyczna. Zasięgiem swojej działalności obejmuje powiaty: brzeski, bocheński, dąbrowski, tarnowski i miasto Tarnów. Tarnowska Organizacja Turystyczna - analogicznie jak działająca na poziomie województwa małopolskiego regionalna organizacja turystyczna - jest organizacją współpracy samorządu terytorialnego (zwłaszcza samorządu szczebla powiatowego lub gminnego) i lokalnej branży turystycznej (szeroko rozumianej ze względu na heterogeniczny charakter gospodarki turystycznej) w zakresie promocji turystycznej obszaru działalności tej organizacji, a w szczególności kreowania, tworzenia, promocji i rozwoju lokalnych produktów turystycznych.

Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju (Lokalna Grupa Działania)

Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju zostało powołane w 2006 r. w celu stymulowania lokalnych inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich oraz włączania partnerów społecznych oraz gospodarczych do planowania i wdrażania lokalnych projektów. Działania Stowarzyszenia mają na celu lepsze wykorzystanie potencjału rozwojowego terenów wiejskich, poprawę ich konkurencyjności jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także przyczynianie się do aktywizacji oraz współpracy mieszkańców wsi.

Stowarzyszenie działa jako tzw. Lokalna Grupa Działania utworzona i funkcjonująca w ramach realizowanych programów rozwoju obszarów wiejskich ze środków UE, w partnerstwie trójsektorowym, tj. składającym się z przedstawicieli władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Zrzesza osoby fizyczne działające w ramach sektora publicznego (partnerów publicznych: instytucje reprezentujące administrację rządową i samorządową), sektora społecznego (partnerów społecznych:

organizacje pozarządowe) oraz sektora gospodarczego (partnerów gospodarczych: przedsiębiorców, gospodarstwa rolne i organizacje zrzeszające podmioty gospodarcze) z obszaru gmin Ryglice, Tuchów, Szerzyny, Rzepiennik Strzyżewski i Gromnik.

B. Udziały Gminy w spółkach prawa handlowego

Pod koniec 2020 r. Gmina posiadała udziały na łączną kwotę 30 895 000,00 zł w spółkach:

- 1) Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. – 5 000,00 zł,
- 2) Małopolski Rynek Hurtowy S.A. – 3 000,00 zł,
- 3) Spółka Komunalna „Dorzecza Białej” Sp. z o.o. – 31 296 000,00 zł.

Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (TARR S.A.) jest wyspecjalizowaną instytucją rozwoju regionalnego, która działa we współpracy z władzami państwowymi i lokalnymi oraz instytucjami, organizacjami i podmiotami gospodarczymi, a także instytucjami oraz placówkami naukowymi i kulturalnymi. TARR S.A. została utworzona w 1995 r. Zajmuje się realizacją przedsięwzięć stymulujących rozwój społeczny i gospodarczy regionu tarnowskiego, wspomaganie procesów restrukturyzacyjnych i prywatyzacyjnych sektora publicznego, wpieraniem przedsięwzięć związanych z ekologią i ochroną środowiska naturalnego, jak również realizacją przedsięwzięć służących tworzeniu nowych miejsc pracy, konsolidacji lokalnych środowisk gospodarczych oraz pozyskiwaniem środków krajowych i zagranicznych na realizację regionalnych przedsięwzięć gospodarczych i ekologicznych. Od 1997 r. TARR S.A. jest członkiem Krajowego Systemu Usług (KSU) - ogólnopolskiej sieci regionalnych ośrodków wspierania biznesu, które świadczą usługi doradcze, szkoleniowe, informacyjne, finansowe i inne dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Małopolski Rynek Hurtowy SA powstał w dniu 20 grudnia 1996 r., pierwotnie jako Rolno-Towarowy Rynek Hurtowy „Giełda Tarnowska” S.A. Przedmiotem jego działalności było:

- obsługa i wynajem nieruchomości własnych,
- magazynowanie, składowanie i przechowywanie oraz konfekcjonowanie towarów,
- sprzedaż hurtowa płodów rolnych i żywych zwierząt,
- sprzedaż hurtowa owoców i warzyw,
- organizowanie i prowadzenie pośrednictwa działalności handlowej płodów rolnych,
- organizowanie i prowadzenie pośrednictwa działalności handlowej produktów rolno-spożywczych, ogrodnich i przemysłowych do produkcji rolnej,
- organizacja i prowadzenie sieci informatycznej i telekomunikacyjnej dla powstania bazy danych dotyczącej rynku płodów rolnych i artykułów pochodzenia rolniczego,
- tworzenie ośrodków kompletacji, konfekcjonowania i przetwórstwa towarów rolnych,
- organizowanie szkoleń dla rolników, grup producenckich, producentów rolnych, przedsiębiorców i mających na celu tworzenie centrów przedsiębiorczości wiejskiej.

Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o.

Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. powstała w 2004 r. dzięki porozumieniu 4 Gmin: Tuchów, Ryglice, Ciężkowice i Rzepiennik Strzyżewski, zmierzających do realizacji wspólnego celu, jakim było uporządkowanie oraz modernizacja urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na ich terenie, poprzez rozbudowę systemu kanalizacyjnego i wodociągowego. Asumptem do porozumienia było pojawienie się możliwości skorzystania ze środków Unii Europejskiej, przeznaczanych wówczas na duże projekty, obejmujące swym zasięgiem kilka jednostek samorządu terytorialnego.

Do wiodących działalności Spółki należą:

- pobór i uzdatnianie wody, z wyjątkiem działalności usługowej,
- działalność usługowa w zakresie rozprowadzania wody,
- wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów liniowych: rurociągów, linii elektroenergetycznych, elektroinstalacyjnych i telekomunikacyjnych - przesyłowych,
- wykonywanie instalacji wodnokanalizacyjnych,
- budowa pozostałych obiektów inżynierii wodnej,
- wywóz śmieci i odpadów,
- unieszkodliwianie odpadów,
- usługi sanitarne i pokrewne,
- odprowadzanie ścieków.

Tabela nr 28. Zestawienie kapitału udziałowego Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o.

Gmina	Kwota udziałów (zł)	Liczba głosów udziałowców
Tuchów	31 288 000,00	31 288
Ciężkowice	12 958 000,00	12 958
Ryglice	15 599 000,00	15 599
Rzepiennik Strzyżewski	7 351 000,00	7 351
RAZEM	67 196 000,00	67 196

C. Współpraca międzynarodowa

Gmina Tuchów jest prekursorem współpracy międzynarodowej i od kilkunastu lat współpracuje z kilkoma miastami europejskimi organizując tzw. Międzynarodowe Spotkania Miast Bliźniaczych. W 2019 r. odbyło się jubileuszowe, dwudzieste takie spotkanie. Partnerami Tuchowa są następujące samorządy zagraniczne: Illingen (Niemcy), Pettenbach (Austria), Mikulov (Czechy), Detva (Słowacja), Baraniwka (Ukraina), Saint-Jean de Braye (Francja), Martfu (Węgry) oraz Tautii Magheraus (Rumunia). Niewiele miast o takiej wielkości i liczbie mieszkańców ma 8 partnerów i – co najważniejsze – utrzymuje z nimi stałą współpracę.

Współpraca pomiędzy miastami partnerskimi obejmuje: wymiany młodzieży, mieszkańców, grup oraz zespołów artystycznych i sportowych. Prowadzona jest również wymiana doświadczeń w obszarze samorządów lokalnych, rozwoju turystyki, promocji i przedsiębiorczości. Współpraca ta realizowana jest poprzez wizyty władz samorządowych, seminaria, konferencje, wizyty grupowe mieszkańców, a także imprezy kulturalne, sportowe i promocyjne.

W 2020 r. ze względu na pandemię nie realizowano Międzynarodowego Spotkania Miast Bliźniaczych oraz innych projektów z miastami partnerskimi. Burmistrz Tuchowa przeprowadziła poprzez pocztę elektroniczną oraz profil Tuchowa w mediach społecznościowych, rozmowy z wóldarzami miast partnerskich, które dotyczyły sytuacji związanych z pandemią i jej dolegliwościami dla lokalnych społeczności samorządów w miastach Europy.

D. Współpraca z innymi jednostkami samorządowymi i wojewodą

Gmina Tuchów prowadziła w 2020 r. szeroką współpracę z innymi jednostkami samorządowymi poprzez realizację wspólnych przedsięwzięć, w tym drogowych: modernizacji drogi Karwodrza-Skrzyszów (z powiatem tarnowskim i gminą Skrzyszów) oraz modernizacji dróg powiatowych. Była to również współpraca w ramach Pogórzańskiego Stowarzyszenia Rozwoju (z Gminami: Gromnik, Rzepiennik Strzyżewski, Ryglice i Szerzyny) oraz w ramach Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. (z Gminami: Ciężkowice, Ryglice, Szerzyny i Rzepiennik Strzyżewski). Współpraca dotyczyła również realizacji wspólnych zadań z samorządem Województwa Małopolskiego, w tym rozpoczętej, największej inwestycji drogowej tj. budowie obwodnicy Tuchowa, a także pozyskiwania środków unijnych na realizację innych inwestycji. Współpraca z Wojewodą Małopolskim prowadzona była też w zakresie realizacji przez Gminę Tuchów zadań zleconych z administracji rządowej (zadania z zakresu Urzędu Stanu Cywilnego, ewidencji ludności, opieki społecznej) i zadań drogowych, w ramach uzyskanego wsparcia finansowego na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w Gminie oraz realizację Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej oraz realizację remontów dróg transportu rolnego z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. Epidemia SARS-CoV-2 w 2020 r. była sprawdzianem dla współpracy wielu jednostek i podmiotów, które uczestniczyły w walce z koronawirusem. W pierwszej kolejności było to zabezpieczenie środków ochrony osobistej czy dezynfekcyjnych w obliczu ich braku na rynku. Następnie pojawiły się problemy w służbie zdrowia dotyczące braku respiratorów oraz zapewnienia dostaw żywności dla osób objętych kwarantanną.

Dziś z perspektywy czasu ww. współpracę należy ocenić pozytywnie, szczególnie w zabezpieczeniu zapotrzebowania w środki dezynfekcyjne i maseczki przez służby Wojewody Małopolskiego. Dobrze kształtowała się także współpraca z Państwową Komisją Wyborczą przy wyborach Prezydenta RP zorganizowanych w rygorze sanitarnym w dniu 28 czerwca 2020 r.

XV. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa, w tym gminy Tuchów, przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnie przyjęte normy postępowania.

W 2020 r. na terenie gminy doszło do 184 zdarzeń, które wymagały interwencji straży pożarnych. Wśród tych zdarzeń odnotowano: 55 pożarów, 123 miejscowych zagrożeń i 6 alarmów fałszywych. W porównaniu do 2019 r. odnotowano spadek w łącznej liczbie interwencji o 100 zdarzeń.

Główne działania związane z bezpieczeństwem mieszkańców w 2020 roku skoncentrowane były jednak na działaniach związanych z epidemią SARS-CoV-2. Działania te polegały na realizacji poleceń Wojewody Małopolskiego, bieżącym monitorowaniu sytuacji na terenie gminy, wsparciu działań placówek tj. Domu Pogodnej Jesieni w Tuchowie, klasztoru o.o. Redemptorystów, szkół i przedszkoli, a także transportu środków do dezynfekcji i ochrony osobistej z magazynu Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie i Tarnowie, zapewnienia wyżywienia dla osób pozostających w izolacji i kwarantannie (dot. DPJ i klasztoru o.o. Redemptorystów), zabezpieczenie transportu publicznego dla mieszkańców gminy

Tuchów. W ramach działań związanych z pandemią zakupiony został pneumatyczny namiot ratowniczy NPS-37 wraz z pompką i nagrzewnicą.

Ochotnicze Straże Pożarne

Na terenie gminy Tuchów zlokalizowanych jest 11 ochotniczych straży pożarnych (dalej jako „OSP”) oraz Posterunek Czasowy Państwowej Straży Pożarnej (dalej jako „PSP), który stanowi profesjonalne wsparcie przez siły PSP działań jednostek OSP w zakresie likwidacji pożarów, a także miejscowych zagrożeń. Jednostek OSP nie ma w Zabłędzy i Trzemesnej. Ze względu na braki w wyszkoleniu i stanie osobowym OSP w Buchcicach nie może być dysponowana do działań ratowniczych i ćwiczeń.

Zgodnie z terminarzem i harmonogramem, rok 2020 to ostatni rok kadencji 2016 - 2021 organów poszczególnych OSP i wszystkie jednostki przygotowują się do przeprowadzenia w 2021 r. zebrań sprawozdawczo-wyborczych i wyboru władz na kolejną kadencję.

OSP posiadają na swoim wyposażeniu 17 samochodów pożarniczych, w tym: 1 specjalny pojazd drabina mechaniczna SD-30, 9 pojazdów posiadających zbiorniki ze środkiem gaśniczym oraz 7 lekkich pojazdów ratowniczo-rozpoznawczych.

W 2020 r. Gmina Tuchów ponosiła wydatki na działalność bojową OSP, które obejmowały głównie: zakup paliwa, olejów, części zamiennych do samochodów, sprzętu przeciwpożarowego, umundurowania, energii elektrycznej i opału na ogrzewanie remiz, a także konserwacje, przeglądy techniczne i naprawy samochodów i sprzętu przeciwpożarowego, ubezpieczenie pojazdów pożarniczych i strażaków, przeprowadzenie badań lekarskich strażaków oraz wypłatę ekwiwalentów za udział strażaków w akcjach ratowniczych i szkoleniach.

Na zakup samochodu pożarniczego, sprzętu i umundurowania strażaków z jednostek zlokalizowanych na terenie gminy w 2020 r. Gmina Tuchów otrzymała środki w wysokości 250 000 zł z Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

OSP w Tuchowie otrzymała z Województwa Małopolskiego w ramach programu pn. „Remizy 2022” dofinansowanie w wysokości 17 500,00 zł na realizację zadania pn. „Poprawa bezpieczeństwa i warunków technicznych oraz funkcjonalności boksów garażowych w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuchowie”, którego koszt całkowity wyniósł 67 650,00 zł. Wkład własny został sfinansowany ze środków własnych OSP w Tuchowie oraz dofinansowania otrzymanego przez jednostkę od Komendanta Głównego PSP.

W 2020 r. Gmina Tuchów w ramach zadania pn. „Odbudowa potencjału ratowniczego – zakup elementów umundurowania oraz sprzętu dla jednostek ochotniczych straży pożarnych z terenu gminy Tuchów, uszkodzonych podczas powodzi w 2019 roku” o wartości 32 275 zł otrzymała dofinansowanie od Województwa Małopolskiego w wysokości 29 423,00. W ramach zadania Gmina Tuchów zakupiła: mobilne zapory przeciwpowodziowe, ubrania specjalne, obuwie strażackie, płaszcze przeciwdeszczowe, wkładki do butów, rękawice, węże pożarnicze a także latarki. Ww. sprzęt trafił do OSP, które zgłosiły takie zapotrzebowanie tj. z Burzyna, Dąbrówki Tuchowskiej, Karwodrzy, Łowczowa, Mesznej Opackiej, Piotrkowic, Siedlisk i Tuchowa.

OSP pozyskiwały także środki finansowe we własnym zakresie, które otrzymywały od: Starosty Tarnowskiego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, fundacji, instytucji i firm prywatnych.

Ochrona przeciwpowodziowa

Gmina Tuchów posiada magazyn przeciwpowodziowy wyposażony w podstawowy sprzęt, który może zostać wykorzystany do prowadzenia działań podczas zdarzeń związanych z intensywnymi opadami deszczu lub powodziami a także usuwania ich skutków. W magazynie znajdują się m.in. worki na piasek, łopaty, miotły, płaszcze przeciwdeszczowe, spodniobuty, obuwie gumowe, wiadra itp. OSP posiadają na swoim wyposażeniu sprzęt, który również może zostać wykorzystany przy tego typu działaniach, w tym m.in. pompy szlamowe, agregaty prądotwórcze oraz zapory przeciwpowodziowe.

W przyszłości, podczas ewentualnych działań powodziowych, będzie możliwość wykorzystania zakupionych w 2020 r.: 3 mobilnych zapór przeciwpowodziowych oraz pneumatycznego namiotu ratowniczego.

XVI. Podsumowanie

Dokonując oceny Raportu należy zwrócić uwagę, że opisuje on stan Gminy Tuchów w roku światowej pandemii SARS-CoV-2. Zetknęliśmy się z zupełnie nową rzeczywistością, która wywarła ogromny wpływ na ludzi i gospodarkę na całym świecie. Ta zupełnie nowa sytuacja i nowe doświadczenie dla wszystkich wywołały na początku falę strachu i wiele obaw dotyczących skutków i kierunku, w jakim pandemia będzie się rozwijać. Z biegiem czasu okazało się, że koronawirus jest na tyle złośliwy i śmiertelny, że wiele państw, w tym Polska wprowadziło szereg obostrzeń i ograniczeń skutkujących paraliżem gospodarczym i społecznym. Wprowadzone ograniczenia miały za zadanie uchronić społeczeństwo przed skutkami pandemii i zmniejszyć obciążenie dla służby zdrowia. Wprowadzony tzw. *lockdown*, miał olbrzymi wpływ m.in. na spowolnienie gospodarcze i recesję w wielu krajach. Wiele firm podczas *lockdownu* musiało pogodzić się ze spadkiem obrotów inne bankrutowały zwiększając rynek bezrobocia. Były również inne sytuacje, takie jak zwiększenie nakładów pracy w przemyśle spożywczym i służbie zdrowia, gdzie pracownicy byli narażeni na dodatkowe obciążenie oraz szczególnie wysokie ryzyko zarażenia. Miejsce pracy wielu osób przeniosło się do własnych czterech ścian (*home office*). Trudno dziś oszacować skutki pandemii, ale z całą pewnością można stwierdzić, że społeczeństwa w wielu krajach będą je odczuwać jeszcze przez wiele lat. Wiele instytucji publicznych, w tym również jednostki organizacyjne i podmioty działające na terenie gminy Tuchów musiało szybko przeorganizować się, ograniczyć dostęp do świadczonych usług, przenieść swoje usługi w wirtualny świat lub całkowicie się zamknąć. Odbiło się to m.in. na ograniczeniu w organizowaniu imprez i wydarzeń kulturalnych.

Przypomnieć należy, że rok 2020 był rokiem jubileuszowym 680-lecia nadania praw miejskich dla miasta Tuchowa. W tym trudnym okresie samorząd dokonywał wielu prób zorganizowania choćby namiastki uroczystości z tej okazji. Jednak z każdym miesiącem wraz ze wzrostem zagrożenia epidemicznego, począwszy od marca, nadzieje te topniały. Ostatnia wersja, ta najuboższa skupić się miała na mszy świętej, konferencji naukowej, spacerze po muzeum i Tuchowie. Jednak obostrzenia i sytuacja pandemiczna nie pozwalały na świętowanie jubileuszu.

Stan Gminy Tuchów na koniec 2020 r. to suma działań nie tylko burmistrza i Rady Miejskiej, ale również pracowników Urzędu Miejskiego w Tuchowie, jednostek organizacyjnych i pomocniczych a także instytucji kultury. To również wypadkowa wieloletniej polityki podatkowej, inwestycyjnej i dotyczącej planowania przestrzennego. Nie bez znaczenia są również czynniki zewnętrzne warunkujące to, jak wygląda dziś sytuacja tuchowskiego samorządu. To przede wszystkim warunki makroekonomiczne, które w głównej mierze

kształtuje polityka państwa, mające bezpośredni wpływ na finanse Gminy (dochody podatkowe, subwencje) Do czynników tych należy również zaliczyć współpracę z samorządami wyższego szczebla i administracją rządową, a także dostępność funduszy zewnętrznych, tych krajowych (np. Tarcza Antykryzysowa) czy unijnych. Olbrzymie znaczenie ma również współpraca pomiędzy samymi organami Gminy, tj. burmistrzem i Radą Miejską, które mają wpływ na stan gminy i jej rozwój. Organ wykonawczy, czyli burmistrz, przygotowuje i realizuje budżet na dany rok, który zatwierdzany jest przez organ stanowiący, czyli Radę Gminy. Już na tym etapie, mimo odmiennych ról (uchwałodawcza i wykonawcza) uwidacznia się wspólne działanie tych organów, które dążą do realizacji tego samego celu, jakim jest rozwój gminy w zakresie poprawy jakości życia jej mieszkańców. Wspólne działanie to m.in. decydowanie o wysokości podatków i innych danin mających wpływ na wysokość budżetu, tworzeniu, przekształcaniu lub likwidacji jednostek organizacyjnych, wprowadzaniu ograniczeń dotyczących kosztów bieżących, to wreszcie decydowanie o inwestycjach, zarówno tych mających potencjał prorozwojowy oraz takich, które zaspokajają tylko ambicje lokalnych społeczności. Dodatkowym, niebagatelnym czynnikiem mającym wpływ na naszą gminę, jak się okazało jest również światowa pandemia koronawirusa SARS-Cov-2.

Niniejszy Raport ma charakter prezentacji dokonań burmistrza w zakresie realizacji budżetu uchwalonego wcześniej przez Radę Miejską a także strategii, programów i uchwał, obejmujących rozpatrywany okres. Przedstawia on opis podejmowanych działań w kluczowych obszarach, takich jak: finanse Gminy; usługi komunalne; ład przestrzenny; oświata i edukacja, polityka społeczna, kultura; sport i rekreacja; ochrona środowiska czy rozwój gospodarczy. W każdym z obszarów widać działania objawiające się realizowaniem zakładanych wskaźników i celów stawianych w rozpatrywanym okresie, tj. w roku 2020.

Z punktu widzenia prezentowanych działań w Raporcie rok 2020 pomimo koronawirusa obfitował w wiele pozytywnych przedsięwzięć przyczyniających się do rozwoju gminy Tuchów oraz podnoszących komfort życia jej mieszkańców. W roku tym realizowano szereg przedsięwzięć dotyczących Infrastruktury komunalnej i innych, na które poniesiono wydatki w rekordowej wysokości 11,3 mln zł, z czego blisko 3,4 mln zł finansowane było ze środków zewnętrznych. Największym przedsięwzięciem, które zostało zakończone w 2020 r. było zadanie pn. „Przebudowa stadionu MKS Tuchovia wraz z zagospodarowaniem »Skałki« w celu utworzenia ścieżki rekreacyjnej”.

W trakcie 2020 roku rozpoczęta została długo oczekiwana i największa w historii gminy inwestycja drogowa realizowana przez samorząd województwa małopolskiego wspólnie z Gminą Tuchów tj. budowa obwodnicy. Kontynuowane były również inwestycje w zakresie poprawy stanu jakości powietrza poprzez realizowane programy wymiany kotłów. Ważnym elementem działań inwestycyjnych i modernizacyjnych były działania w zakresie poprawy i budowy infrastruktury drogowej.

Rok 2020 to kolejny trudny okres rosnących kosztów funkcjonowania oświaty oraz powiększania się luki finansowej w systemie gospodarowania odpadami. W tych właśnie obszarach należy niezwłocznie podjąć działania zmierzające do poprawy sytuacji gminy. W przypadku oświaty trudno jest bez ponoszenia kosztów społecznych wprowadzać zmiany prowadzące do zmniejszenia deficytu. Tak też jest w przypadku próby zbilansowania gospodarki odpadami. Niemniej jednak w całym omawianym okresie dokonywano analiz i podejmowano liczne działania zmierzające do uporządkowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi, a także ograniczenia występującej luki finansowej w tym obszarze (m.in. wprowadzenie systemu oznakowania odpadów). Rok 2020 należy jednak uznać za dobry

okres, w którym udało się - mimo występujących trudności, w tym pandemii koronawirusa - zakończyć wiele trudnych i skomplikowanych spraw, a także bez zakłóceń realizować nowe i kontynuować rozpoczęte w poprzednich latach inwestycje i przedsięwzięcia prorozwojowe.

Szczególnie ważne dla społeczności lokalnej w 2020 r. było dostosowanie działań do zdiagnozowanych wcześniej problemów, na które od wielu lat zwracali uwagę mieszkańcy. Gmina Tuchów boryka się z problemem zanieczyszczenia powietrza oraz złym stanem technicznym dróg, zwłaszcza w terenach wiejskich. Odpowiedzią na te problemy było uchwalenie gminnego, wieloletniego programu wymiany kotłów, dzięki któremu mieszkańcy mają możliwość uzyskania dotacji do wysokości 5 tys. na ten cel. Trwały również prace nad uruchomieniem rządowego programu Stop Smog, dla osób dotkniętych tzw. ubóstwem energetycznym, w ramach którego 121 domów jednorodzinnych będzie objętych wykonaniem prac termomodernizacyjnych przy udziale dotacji w wysokości do 53 tys. zł. W zakresie poprawy stanu dróg, w 2020 r. został uruchomiony Gminny program modernizacji dróg, dzięki któremu dokonano naprawy tych odcinków, na które nie można było pozyskać dotacji ze źródeł zewnętrznych, a ich stan techniczny wymagał niezwłocznej interwencji.

W aspekcie społecznym rok 2020 był wyjątkowo trudny, gdyż pandemia koronawirusa spowodowała ograniczenie kontaktów z mieszkańcami do niezbędnego minimum, uniemożliwiła organizację corocznych spotkań sołeckich i osiedlowych, a także cyklicznych uroczystości, wydarzeń kulturalnych i społecznych. Wpłynęła negatywnie na funkcjonowanie licznych klubów sportowych, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, które zazwyczaj chętnie włączały się w pracę na rzecz lokalnej społeczności i były inicjatorami wielu cennych wydarzeń.

Pomimo tak trudnych warunków podkreślenia wymaga fakt, że to właśnie w tym czasie pojawiło się wiele akcji pomocowych, organizowanych często przez samych mieszkańców. Warto wspomnieć o akcji szycia maseczek dla szpitali i domów pomocy społecznej, zbiórce na zakup respiratorów dla Centrum Zdrowia w Tuchowie, zbiórce na chore dziecko z naszej gminy. Czas pandemii wyzwolił duże pokłady solidarności, współczucia i odpowiedzialności za człowieka będącego w potrzebie. Ten czas pokazuje, że gmina to nie tylko inwestycje i zadania nakreślone ustawą o samorządzie, ale przede wszystkim wspólnota mieszkańców zmierzająca do realizacji określonych celów i wspierająca się w potrzebie.

Magdalena Marszałek

Burmistrz Tuchowa